

GOVERNMENT OF INDIA
ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF INDIA
ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO. 37144

CALL No. 913.005/Pra

D.G.A. 79

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜ. Ε ΤΟΜ. 1927

ΑΘΗΝΕΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

P. D. SAKELLARIOY

1928

(Archaeological Society)

Athens

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

37144

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1927

(423)

913.005

Ρ.α

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ"

1928

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
1. Εὐεργέται	γ'
2. Διοικητικὸν Συμβούλιον	ε'
3. Ἐπίτιμοι ἑταῖροι	ζ'—ι'
4. Τακτικοὶ ἑταῖροι	ια'—ιδ'
5. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων . . .	1—22
6. Ἀνασκαφὴ Ὁδείου Περικλέους ὑπὸ Π. Καστριώτου	23—27
7. » Ἀμφιαρείου ὑπὸ Β. Λεονάρδου	27—32
8. » Θηβῶν ὑπὸ Α. Κεραμοπούλου	32—44
9. » Νέας Ἀγχιάλου ὑπὸ Γ. Σωτηρίου	44—50
10. Καθαρισμὸς Νικοπόλεως ὑπὸ Χ. Κοντοῦ	50—51
11. Ἀνασκαφὴ Ἀσκληπείου Ἐπιδάφρου ὑπὸ Π. Καββαδία . . .	52
12. » Κάτω Γουμενίτης Καλαβρύτων ὑπὸ Ν. Κυπαρίσση . . .	52
13. » Στυμφάλου ὑπὸ Ἀ. Ὁρλάνδου	53—56
14. » Λέσβου ὑπὸ Δ. Εὐαγγελίδου	57—59
15. Συνελεύσεις τῶν ἑταίρων καὶ ἀρχαιρεσίαι	60—61
16. Ἐκθεσις ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς	62—66
17. Ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων	67—69
18. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1927	70
19. Κατάστασις δημοσιευμάτων	73—75
20. Ἀναλυτικὸν πινάκιον Πρακτικῶν	76—77
21. Δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	78—81

LIBRARY OF THE
HISTORICAL
MUSEUM OF THE
ACADEMY OF ATHENS

Acc. No. 37144
Date 30-5-63
Call No. 913.005

Ppa.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ

Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΕΛΛ. ΚΟΙΝΟΤΗΣ

Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ

Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ

DUC DE LUYNES

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ

ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΟΥΝΑΔΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

HILARION ROUX

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗΣ

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗΣ

HEINRICH SCHLIEMANN

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ

ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

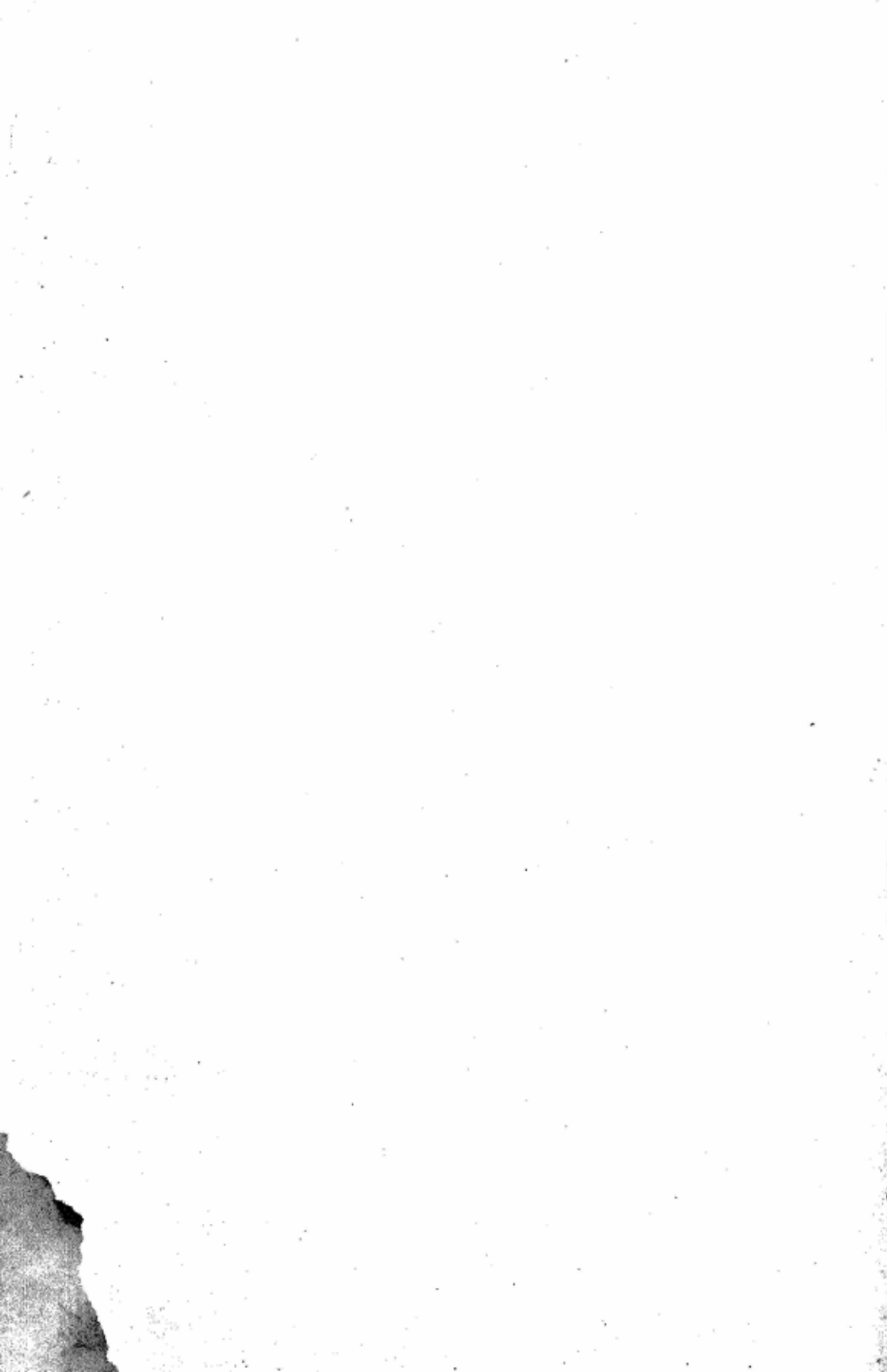
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

GEORGES CLÉMENTEAU

A. E. H. GOEKOOP

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ 1927 - 1929

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΠΑΠΠΟΥΛΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΛΤΣΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΔΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΙΑΚΩΒΟΣ ΧΑΡ. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

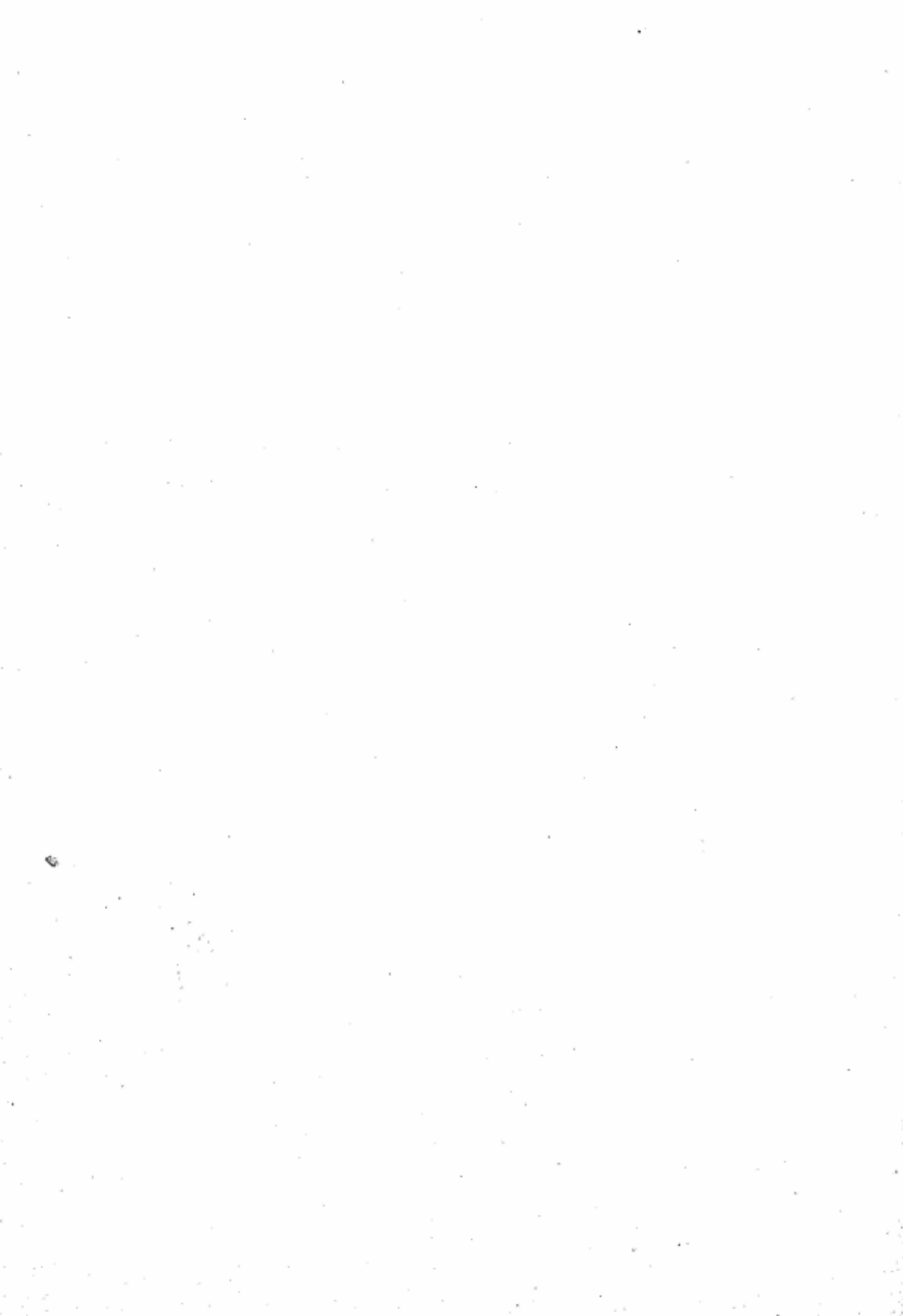
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

- Ἡ Α. Υ. ὁ πρίγκιψ Διάδοχος **Bernhard** τοῦ **Sachsen Meiningen**. — Breslau.
 Ἡ Α. Υ. ὁ πρίγκιψ Φρειδερίκος Κάρολος τοῦ **Hessen**. Cronberg i. Taunus. (Schloss Friedrichshof).
 Ἡ Α.Β.Υ. ὁ πρίγκιψ τῆς Ρουμανίας Κάρολος.
 Ἡ Α.Β.Υ. ὁ πρίγκιψ Διάδοχος τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος.
J. Beloch. — Roma. Via Pompeo Magno 5.
 Ἐλευθέριος Κ. Βενιζέλος. Ἀθῆναι.
James Gordon Bennett. — New York.
Erich Bethe. — Leipzig. Davidstrasse 1.
Robert De Billy — Γαλλία.
F. W. von Bissing. — München. Georgenstrasse 10.
G. Bonni. — Roma. Via Genova 30.
Max Bonnet. — Montpellier. Villa aux Roses (Pierre Rouge).
R. C. Bosanquet. — Liverpool. — Bedford Street 40.
Alfred Brueckner. Berlin. Friedenau. Rubens str. 40.
Ernst Buschor. Ἀθῆναι ὁδὸς Φειδίου 1.
Chamonard J. — Paris. 3, square du Croisic XVe.
 Ἰωσήφ Χατζιδάκης. Ἡράκλειον (Κρήτης) — Μῆλος.
G. Clémenceau, ancien Président du Conseil. — Paris.
Giuseppe Ang. Colini. — Roma. Via Farini 17, int. 7.
Ludwig Curtius. — Ρώμη. Via Sardegna 79.
 Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανός.
R. M. Dawkins. — Plas Dulas, Llandulas N. Wales.
Prince Demidoff. — Ἀθῆναι.
Charles Diehl. — Paris, aven. Wagram 75.
 Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Διονύσιος.
Wilhelm Dörpfeld. — Berlin. Lichterfelde 1. Hortensien Str. 64.
 Βίκτωρ Δουσανης. — Ἀντιστράτης, ὁδὸς Μενάνδρου 35.
Hans Dragendorff. — Freiburg i. Br. Universität.
Engelbert Drerup. — Nijmegen. Holland. Universität.
Garret Droppers. — Ἡ. Π. Ἀμερικῆς.
Fr. von Duhn. — Heidelberg. Neuenheim. Werrgasse 7.
Félix Dürrbach. — Toulouse. Rue du Japon 40.

- Adolf Erman.** — Berlin. Dahlem, Peter Lenéstrasse 72.
Sir Arthur Evans. — Youldbury Berks, near Oxford.
Ernst Fabricius. — Freiburg i. Br. Göthestrasse 44.
Ernst Gardner. — Tadworth (Surrey) Farm Corner.
Percy Gardner. — Oxford. Canterbury Road 12.
Ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Γεννάδιος.
Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Γρηγόριος.
Gherardo Ghirardini. — Bologna. Via dell'Indipendenza 54.
Earl Granville. — Ἀγγλία.
Angelo de Gubernatis. — Roma Università.
Federico Halbherr. — Roma. Via Atenula 21.
Rudolf Heberdey. — Graz. Mandell Strasse 26.
Paul Hermann. — Dresden. Stephaniensstrasse 13.
B. Hodge Hill. — Ἀθήναι, ὁδὸς Πηγῶν 23.
Fr. Hiller von Gaertringen. — Berlin. Westend, Ebereschen Allee 11.
Otto Hirschfeld. — Berlin. Charlottenburg Mommsenstrasse 6.
Maurice Holleaux. — Paris. Quai de la Tournelle 27.
André Joubin. — Paris.
Georg Karo. — Halle a. S. An der Universität 12.
Sir Frederic George Kenyon. — London. British Museum.
Otto Kern. — Halle a. S. Friedenstr. 23.
Ὁ Σ. Μητροπολίτης Σάρδεων κ. Κλεόβουλος. Κων/πολις.
Hubert Knackfuss. — München Adelheidstr. 10.
Παῦλος Κουντουριώτης. — Ἀθήναι Νικομήμιου 1.
Rodolfo A. Lanciani. — Roma. Piazza Sallustio 24.
Philippe Legrand. — Lyon. 60. Avenue de Noailles.
Θεόδωρος Λιμπρίτης. — Ἀθήναι. 3^{ης} Σεπτεμβρίου 131 Α.
Emmanuel Loewy. — Wien. Untere Donaustr. 29.
G. A. Macmillan. — London. St Martin's Street.
Lucien Magne. — Paris. Rue de l'Oratoire du Louvre 6.
Rev. J. P. Mahaffy. — Dublin (Ireland), Provost of Trinity College.
E. Martini. — Prag. Deutsche Universität.
Horace Marucchi. — Roma. Santa Maria in Via 7 Α.
G. Mendel. — Paris. Rue de l'Observatoire 8.
Ed. Meyer. — Berlin. Lichterfelde W. Mommsenstr. 7/8.
William Miller. — Ἀθήναι.
Gabriel Millet. — Paris. XIVe 34 Rue Hallé.
Φωκίων Νέγρης. — Ἀθήναι Τρικώρων 6.
Charles Nizet. — Paris. 7 Avenue de Bréteuil.

- Théodore Ouspensky.** — Leningrad. Rue Wassilios 7/2.
Ettore Pais. — Roma. Via di Ripetta 102.
R. Paribeni. — Roma. Via dei Prefetti 22.
Giovanni Patroni. — Pavia, Università.
Guiseppe Pellegrini. — Padova Via Massimo 9.
Paul Perdrizet. — Strasbourg. Université.
Luigi A. Pernier. — Firenze. Università.
Giulio de Petra. — Napoli — Pallonete. Via S. Chiara 32.
Ernst Pfuhl. — Basel. Schönbeinstrasse 42.
Alfred Philippson. — Bonn. Königstrasse 1.
Charles Picard. — Paris, XIVe. Boul. Arago 97.
Νικόλαος Πολίτης. — Παρίσι.
Edmond Pottier. — Paris. 72 Rue de la Tour.
A. von Premerstein. — Marburg. Universität.
Karl Purgold. — Gotha. Reinhardtsbrunnenstr 43.
G. Radet. — Bordeaux. 9bis Rue de Cheverus.
Sir W. M. Ramsay. — 41, Braid Avenue, Edimburgh.
Pember W. Reeves. — London.
Salomon Reinach. — Boulogne-sur-Seine. Avenue Victor Hugo 16
Théodore Reinach. — Paris. 2, Place des Etats-Unis.
E. Reisch. — Wien XVIII. Karl Ludwigstrasse 28.
C. Ricci. — Roma. Piazza Venezia 11.
R. B. Richardson. — Woodstok Connecticut.
La Comtesse de Riencourt. — Ἀθήναι.
Al. Rostowitz-bey. — Le Caire.
Antonio Salinas. — Palermo, Via Emerico Amari 130.
Rev. A. H. Sayce. — 8, Clalmers Crescent, Edimburgh.
Gustave Schlumberger. — Paris. VIIIe 29 Avenue Montaigne.
Hans Schrader. — Frankfurt a. Main, Schumannstr. 49.
Sir Cecil Smith. — London. Victoria and Albert Museum.
Antonio Sogliano. — Napoli. Via Carlo Altobelli 25.
Vittorio Spinazzola. — Bologna.
Mre E. Arthur Strong. — Roma. British School. Palazzo Odescalchi 80.
F. Studniczka. — Leipzig. Leibniz Strasse 11.
Ludwig von Sybel. — Marburg i. H. Sybelstrasse 1.
Hidenaka Tanaka. — Κυότον Ἰαπωνίας. Πανεπιστήμιον.
Hermann Thiersch. — Göttingen. Friedländerweg 39.
Ὁ Σεβασμ. πρῶην Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος.
Albert Trapman.

- A. I. B. Wace**, London Victoria and Albert Museum.
Otto Walter.—Oester. Archäolog. Institut. Athen.
Carl Watzinger.—Tübingen, Lenastr. 6.
Th. Wiegand.—Berlin, Dahlem, Peter Lennéstr. 30.
Ulrich von Wilamowitz-Moellendorff, Excellenz.—Westend
bei Berlin. Eichen—Allee 12.
Wilhelm Wilberg.—Wien. Mozartgasse 4.
Ulrich Wilcken.—Berlin. Westend, Leistikow Str. 2.
Adolph Wilhelm. Wien IX, Schlickgasse 5.
A. Willems.—Bruxelles. Université.
Paul Wolters.—MünchenNW2 Elvira Str. 4/0r.
-

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Σημ. — Οί δι' ἀστερίσκου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. Ἀβραμέας Εὐστράτιος.	29. Γερογιάννης Κωνσταντῖνος.
2. Ἀγγελόπουλος Γεώργιος.	30. * Γεωργιάδης Ἀθανάσιος.
3. * Ἀγγελόπουλος Ἡλίας.	31. Γιαννόπουλος Δημήτριος.
4. Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος.	32. Γκίξης Βαρθολομαῖος.
5. Ἀδαμαντίου Ἀδαμάντιος.	33. Γούδας Μιχαήλ.
6. Ἀθανασάκης Ἰωάννης.	34. Γουδῆς Δημήτριος.
7. Ἀλεξάκης Χαρίλαος.	35. Γούσιος Κωνσταντῖνος.
8. Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλκας.	36. Γροῦνδμαν Ἀχιλλεύς.
9. Ἀναγνωστόπουλος Γεώργιος.	37. * Δεληγιώργης Λεωνίδας.
10. Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης.	38. * Δεμερτζῆς Ἀλέξανδρος.
11. Ἀναστασιάδης Τάσος.	39. Δέφνερ Μιχαήλ.
12. Ἀξελὸς Ἰωάννης.	40. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας.
13. * Ἀποστολάκη Ἄννα.	41. Δημητριάδης Δημήτριος.
14. Ἀποστολίδης Χρῖστος.	42. * Δημητριάδης Χρῖστος.
15. Ἀρβανιτόπουλος Ἀπόστολος.	43. Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας.
16. Ἀσημακόπουλος Σαράντος.	44. Διαμαντόπουλος Διονύσιος.
17. * Βάσος Τιμολέων.	45. Διοσκορίδης Χαράλαμπος.
18. Βέλτσος Νικολ. Γεώργιος.	46. Δόσιος Κωνσταντῖνος.
19. Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος.	47. * Dörpfeld Wilhelm.
20. * Βιζουκίδης Περικλῆς.	48. Δουκάκη Εὐανθία.
21. * Βολονάκης Μιχαήλ.	49. Δραγάτης Ἀθανάσιος Ἰ.
22. * Βορέας Θεόφιλος.	50. * Δραγάτης Ἰάκωβος Χ.
23. Βουγιούκας Γεώργιος.	51. Δρόσος Ἰωάννης.
24. Βρυζάκης Ἀθανάσιος.	52. * Δυοβουνιώτης Γεώργιος.
25. Γαλανὸς Σπυρίδων.	53. Δυοβουνιώτης Κωνσταντῖνος.
26. * Γαρδίκας Γεώργιος.	54. Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος.
27. Γεδεὼν Μανουήλ.	55. * Ἐμπεριῶκος Μιχαήλ.
28. * Γεννάδιος Ἰωάννης.	56. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος.

57. Εὐαγγελίδης Δημήτριος.
58. * Εὐαγγελίδης Μαργαρίτης.
59. * Εὐταξίας Ἀθανάσιος.
60. * Εὐταξίας Ἰωάννης.
61. * Ζαῖμης Ἀλέξανδρος.
62. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος.
63. * Ζησίου Κωνσταντῖνος.
64. * Ζυγομαλάς Ἀντώνιος.
65. Ζωγράφος Γεώργιος.
66. Ζωγράφος Ἰωάννης.
67. Ζωγράφος Κωνσταντῖνος.
68. Ἡλιόπουλος Βασίλειος.
69. Ἡλιόπουλος Παναγιώτης.
70. * Ἡλιόπουλος Χρῖστος.
71. Θεοδότου Σόλων.
72. * Θεοδωρακάκης Στυλιανός.
73. * Θεοδωράκης Γεώργιος.
74. Ἰωαννίδης Γ' Ἰωάννης.
75. Ἰωαννίδης Χρῖστος.
76. * Καββαλιερᾶτος Ἀννίνος Μιλτ.
77. * Καββαδίας Παναγῆς.
78. * Καζάκης Νεοκλῆς.
79. Καλαποθάκης Μιχ. Δημήτριος.
80. Καλιτσουνάκης Ἰωάννης.
81. Καλογερόπουλος Παναγιώτης.
82. Καμπάνης Νικόλαος.
83. Καντιάνης Νικόλαος.
84. Καπερώνης Νικόλαος.
85. * Καπετανάκης Νικόλαος.
86. Καπρουλάς Γεώργιος.
87. Καράκαλος Νικόλαος.
88. Καρανδρέας Ἀπόστολος.
89. Καραχάλιος Θεμιστοκλῆς.
90. * Καρκούλιας Ἡρακλῆς.
91. * Καρολίδης Παῦλος.
92. Καρόλου Νικόλαος.
93. Καροῦζος Χρῖστος.
94. Κασσαβέτης Ἀλέξανδρος.
95. * Καστόρης Δημήτριος.
96. * Καστριώτης Παναγιώτης.
97. Κάτσανος Νικόλαος.
98. * Καυταντζόγλου Ἰωάννης.
99. * Κεραμόπουλος Ἀντώνιος.
100. * Κλοντηρόπουλος Γεώργιος.
101. Κοκόλης Σπυρίδων.
102. Κολλιαβᾶς Γεώργιος.
103. Κολλιναίτης Ἡλίας.
104. Κολλιναίτης Σπυρίδων.
105. Κολοκοτσᾶς Εὐάγγελος.
106. Κοσμόπουλος Ἰωάννης.
107. Κοτζιᾶς Νικόλαος.
108. Κουγέας Σωκράτης.
109. * Κουμανούδης Πέτρος.
110. * Κουρουνιώτης Κωνσταντῖνος.
111. Κρασιώτης Ἰωάννης.
112. Κρητικός Εὐάγγελος.
113. Κριεζῆς Ἀλέξανδρος.
114. Κριεζῆς Ἀνδρέας.
115. * Κριεζῆς Ἀντώνιος.
116. Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
117. Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
118. Κριμπᾶς Βασίλειος.
119. Κτενᾶς Κωνσταντῖνος.
120. Κυπαρίσσης Νικόλαος.
121. * Κύρης Μιχαήλ.
122. Κυριαζῆς Σπυρίδων.
123. Κυριακός Ἰωάννης.
124. Λαμπίκης Βασίλειος.
125. * Λαμπρόπουλος Ἀλέξανδρος.
126. * Λεονάρδος Βασίλειος.
127. * Λιβαδάς Μιχαήλ.
128. Λιβαδάς Νικόλαος.
129. Λιβαδάς Παντελῆς.
130. Λιβιεράτος Σπυρίδων.
131. Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
132. Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
133. Λῶ Πειρουνάκη Αἰκατερίνη.
134. Μαγιάσης Σωτήριος.

135. Μάζουρης Δημήτριος.
136. Μακκάς Ξανθόκλη Π.
137. * Μακκάς Δημήτριος.
138. * Μακκάς Νικόλαος.
139. Μακρῆς Γεράσιμος.
140. Μαλαπέτσας Θεόδωρος.
141. Μαλτέζος Κωνσταντῖνος.
142. Μάμος Πιπίνος.
143. * Μαντζάκος Χρῖστος.
144. * Μαντζούφας Ἀνδρέας.
145. Μαντούδης Μιχαήλ.
146. * Μανωλίδης Σωκράτης.
147. Μαργαρίτης Σπυρίδων.
148. Μαρινᾶτος Σπυρίδων.
149. Μαυρούλιας Ἰωάννης.
150. Μενάρδος Σῆμος.
151. * Μερκούρης Σπυρίδων.
152. Μέρμηγκας Κωνσταντῖνος.
153. * Μεσολωρᾶς Ἰωάννης.
154. Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.
155. Μηλιάδης Ἰωάννης.
156. * Μητσόπουλος Χρῖστος.
157. Μιχαηλίδης Μιχαήλ.
158. * Μούσης Ἰωάννης.
159. Μουτσόπουλος Δημήτριος.
160. Μουτσόπουλος Φώτιος.
161. Μπαβαβέας Ἀδαμάντιος.
162. Μπαλᾶνος Νικόλαος.
163. * Μπάρι Γουλιέλμος.
164. Μπαχαρίας Στυλιανός.
165. * Μπενάκης Ἀντώνιος.
166. * Μπενάκης Ἐμμανουήλ.
167. Μπένσης Βλαδίμηρος.
168. Μπέρτος Νικόλαος.
169. Μπουρνιάς Ἀντώνιος.
170. * Μυστακίδης Βασίλειος.
171. Ναισούλης Βασίλειος.
172. * Νεγρεπόντης Μιλτιάδης.
173. Νικητόπουλος Ἀνδρέας.
174. * Νικολαΐδης Ἰωάννης.
175. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.
176. * Noack Ferdinand.
177. Νομικός Δημήτριος.
178. Νομικός Μάρκος.
179. * Ξανθουδίδης Στέφανος.
180. Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.
181. Οἰκονόμος Γεώργιος Π.
182. * Οἰκονόμος Παναγιώτης Π.
183. Οἰκονόμου Ἰωάννης.
184. Οἰκονόμου Μιχαήλ.
185. Ὀρλάνδος Ἀναστάσιος.
186. * Παγανέλης Σπυρίδων.
187. * Παγανέλης Στάμος.
188. * Πάλλης Ἀγαμέμνων.
189. * Παναγιωτόπουλος Ἀνδρέας.
190. Παναγιωτόπουλος Κων/τῖνος.
191. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.
192. Παππαδάκης Κωνσταντῖνος.
193. Παππαδάκης Νικόλαος.
194. Παππαδόπουλος Θωμᾶς.
195. Παππαηλιοῦ Χαράλαμπος.
196. Παππαθανασίου Πάνος.
197. Παππαϊωάννου Γεώργιος.
198. Παππαϊωάννου Ἰωάννης.
199. Παππαϊωάννου Πάνος.
200. Παππαμιχαήλ Γρηγόριος.
201. * Παππαναστασίου Ἀλέξανδρος.
202. Παππαναστασίου Σπυρίδων.
203. Παππανδρέου Γεώργιος.
204. Παππανδρέου Πάνος.
205. Παππαντωνίου Ἀπόστολος.
206. Παππαντωνόπουλος Νικόλαος.
207. Παππασπυρίδου Σέμνη.
208. Παππαφλέσσας Γρηγόριος.
209. Παππαφλέσσας Ἰωάννης.
210. Παππαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
211. * Παππούλιας Δημήτριος.
212. Παππούλιας Κωνσταντῖνος.

213. Παράσχος Κωνσταντῖνος.
 214. Πατσουράκος Ἰωάννης.
 215. Πεζᾶς Σταμάτιος.
 216. Πεζόπουλος Ἐμμανουήλ.
 217. Πελεκίδης Εὐστράτιος.
 218. Πεσματζόγλου Γεώργιος.
 219. Πετιμεζᾶς Θρασύβουλος.
 220. Πετροκόκκινος Δημήτριος.
 221. Πίππας Δημοσθένης.
 222. Πιτίδης Μιχαήλ.
 223. Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
 224. * Πολίτης Νικόλαος.
 225. * Πολυγένης Κωνσταντῖνος.
 226. Πολυχρονιάδης Κωνσταντῖνος.
 227. Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος.
 228. Πουλίτσας Παναγιώτης.
 229. Πουλόπουλος Ἀπόστολος.
 230. Πουλόπουλος Ἡλίας.
 231. Πουρῆς Μιλτιάδης.
 232. Πρινάρης Κίμων.
 233. * Πῶπ Γεώργιος.
 234. Ραγκαβῆς Ἀλέξανδρος.
 235. * Ράλλης Γεώργιος.
 236. * Ράλλης Κωνσταντῖνος.
 237. Ρεδιάδης Περικλῆς.
 238. Ρῖζος Σταμάτιος.
 239. Ρινόπουλος Μιχαήλ.
 240. Ροζάκης Σταμάτιος.
 241. Ρουμπάνης Ἰωάννης.
 242. Ρούνιος Κωνσταντῖνος.
 243. Ροῦφος Λουκάς Κανακάρης.
 244. Ρωμαΐδης Ἰωάννης.
 245. Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος.
 246. * Ρωμᾶνος Ἀθως.
 247. * Ρώσσης Ζήκος.
 248. Σαδούκας Χρῖστος.
 249. * Σακελλαρόπουλος Σωτήριος.
 250. Σαρσέντης Λυκοῦργος.
 251. Σεργόπουλος Ἰωάννης.
 252. * Σημαντήρας Κωνσταντῖνος.
 253. Σκάσσης Ἑρρίκος.
 254. Σκάσσης Θωμᾶς.
 255. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος.
 256. Σκοτίδας Εὐάγγελος.
 257. * Σκουζῆς Ἀλέξανδρος.
 258. * Σκουλούδης Στέφανος.
 259. * Σκοῦφος Θεόδωρος.
 260. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς.
 261. Σπυρόπουλος Παναγιώτης.
 262. * Στάης Σπυρίδων.
 263. Σταθακόπουλος Παναγιώτης.
 264. Σταθάτος Ἀντώνιος.
 265. * Σταμελᾶτος Γεώργιος.
 266. * Σταμούλης Ἀναστάσιος.
 267. Στάμος Ἰωάννης.
 268. Στασινόπουλος Σύριος.
 269. Σταυρόπουλος Ἀγγελος.
 270. Σταυρόπουλος Σπυρίδων.
 271. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.
 272. Στεργιόπουλος Παναγιώτης.
 273. * Στεφανόπουλος Ἀνδρέας.
 274. * Στρέϊτ Γεώργιος.
 275. * Studniczka Franz.
 276. * Σφακιανάκης Παναγιώτης.
 277. Σφήκας Δημήτριος.
 278. * Σωτηριάδης Γεώργιος.
 279. Σωτηρίου Γεώργιος.
 280. Τετενὲς Ὁθων.
 281. Τζηρὸς Κωνσταντῖνος.
 282. * Τριανταφυλλάκος Νικόλαος.
 283. Τρικούπης Σπυρίδων.
 284. Τσακαλῶτος Ἀθανάσιος.
 285. Τσιπούρας Δημήτριος.
 286. Τσουκλείδης Σπυρίδων.
 287. * Τσουντας Χρῖστος.
 288. Τσόχας Γεώργιος.
 289. * Fabricius Ernst.
 290. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.

291. * Φιλάρετος Γεώργιος.	298. Χατζῆς Ἀντώνιος.
292. Φῖξ Ἰωάννης Καρ.	599. * Χατζιδάκης Γεώργιος.
293. Φουρῆης Πέτρος.	300. Χριστίδης Δημήτριος.
294. * Χαβιαράς Νικήτας.	301. Χριστόπουλος Μιχαήλ.
295. Χαριτάκης Γεώργιος.	302. Χριστόπουλος Σπυρίδων.
296. Χαρίτος Ἰωάννης.	303. Χρυσάφης Ἰωάννης.
297. * Χατζάκος Ματθαῖος.	304. Χρυσούλης Γκίκας.
-

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1927
ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚῃ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1928

ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ Γ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Κύριοι,

Πρὸ παντὸς ἀπολογισμοῦ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1927, τὸ Δ. Συμβούλιον στρέφει εὐγνώμονα τὴν ἀνάμνησιν πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μετέστησαν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἵνα παραχωρήσωσι τὴν θέσιν αὐτῶν εἰς νέαν συνέχειαν.

Εἴτε δι' ἔργων ἐπιστημονικῶν εἴτε διὰ λόγων ἐνισχύσεως εἴτε δι' ἄλλης συνεργασίας γενικωτέρας καὶ ἀπωτέρας, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ κοινοῦ πνεύματος τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπιστήμης ἀπορροεύσης, ἐργασθέντες ἐπὶ τοῦ εὐγενεστάτου τῶν πεδίων καὶ πεσόντες εἴτε ἐν μέσῳ ἀγῶνι εἴτε ὡς γηραιοὶ καὶ τετιμημένοι ἀπόμαχοι, ἀπῆλθον ἐκ τῆς χορείας ἡμῶν καταλείποντες εἰς τοὺς ἐπιζῶντας τὸ σεμνὸν αὐτῶν παράδειγμα.

Ὁ ἀπέραντος ἀγρὸς τῆς ἐπιστήμης ὁ ἄνευ ἐθνικῶν ἢ φυλετικῶν ὁρίων ἀναπεπταμένος πρὸς πάντας καὶ ἀποδίδων ἐκάστῳ μετ' ἀφθάστου δικαιοσύνης τὸν καρπὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν ποιότητα τῆς καλλιέργειας — εἶναι τὸ μέγα κριτήριον, ἔνθα θάττον ἢ βράδιον ἕκαστος ἐργάτης κατακτᾷ τὴν προσήκουσαν ἱεραρχικὴν θέσιν, ἐδραίαν καὶ ἀνεπηρέαστον ἀπὸ πάσης φιλικῆς προωθήσεως ἢ ἐχθρικῆς ἀντιδράσεως, ἀπὸ δὲ τῆς θέσεως ταύτης δρᾷ οὗτος κατὰ τὴν κοινὴν ἀντίληψιν τῶν ἐπαϊόντων καὶ ἐν τῇ ζωῇ καὶ μετὰ θάνατον.

Τῆς κοινῆς ταύτης καὶ ἀπαθoῦς κρίσεως ἡ πρώτη ἐκδήλωσις ἐπέρχεται φυσικῶς, ὅταν συντελουμένης τῆς ἐπιγείου ζωῆς ἐνὸς ἐκάστου οἱ περιλειπόμενοι συναγωνιστῶν ῥαψωδοῦσι τῶν ἡρώων τὰ ἔργα, ἵνα οὐχὶ μόνον ἐκείνους κλείσωσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀντλήσωσι σθένος πρὸς συνέχειαν τοῦ ἀτιμήτου ἀγῶνος τῆς ἐπιστήμης.

Ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη φέρων, πνευματικῶς δὲ ἀκμαῖος καὶ παραγωγικός, μετέλλαξε τὸν βίον ὁ γνωστότατος Ἰταλὸς φιλόλογος καὶ ἐπιγραφικὸς **Domenico Comparetti**.

Ὁ βίος τοῦ Comparetti εἶναι παράδειγμα ἐπιμόνου ζήλου πρὸς μάθησιν καὶ ἐπιστημονικὴν πρόοδον ἀδιάλειπτον. Γράψας τὰς πρώτας αὐτοῦ φιλολογικὰς πραγματείας μεταξὺ τῶν φιαλῶν καὶ τῶν δοχείων τοῦ φαρμακείου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπηρετεῖ δι' ἑνδειαν ὡς φαρμακοτρίβης, ἀγνοούμενος δὲ ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν ιδίων αὐτοῦ συμπολιτῶν, ἕως οὗ ὁ πολὺς Ritschl ἐδημοσίευσεν αὐτὰς ἐν τῷ Rheinisches Museum, ἐξηκολούθησεν ὁ Comparetti ἐργαζόμενος μετ' ὀλιγωτέρων ἐμποδίων διὰ τῆς βοηθείας τοῦ εὐγενoῦς δουκὸς Gaëtani καὶ ἔφθασεν ὄντως σὺν τῷ χρόνῳ εἰς ἐπιζήλον περιοπῆν.

Ἀπὸ τῆς καθαρᾶς φιλολογικῆς ἐργασίας ὀρμηθεὶς καὶ μετὰ τὰς πρώτας ἐκείνας πραγματείας αὐτοῦ περὶ τοῦ ἐπιταφίου τοῦ Ὑπερείδου καὶ περὶ τοῦ χρονογράφου Λικινιανοῦ ἐπεξετάθη κατὰ μικρὸν ὁ Comparetti εἰς τὴν ἐπιγραφικὴν, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὴν καθ' ὅλου ἀρχαιολογίαν. — Σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιστήμην ἀποτελοῦσιν αἱ ἐργασίαι τοῦ Comparetti περὶ τοῦ νόμου τῆς Γόρτυνος, περὶ τῶν χρυσῶν ἐνεπιγράφων ἐλασμάτων τῆς Πετιλίας, περὶ τοῦ Γοτθικοῦ πολέμου τοῦ Προκοπίου, περὶ τῆς ἐν Ἡρακλείᾳ ἐπαύλεως τῶν Πισῶνων, περὶ τοῦ Βιργιλίου κατὰ τὸν μεσαίωνα. — Ἐκ τούτων φαίνεται ἡ πολυμέρεια τοῦ ἀνδρός, ἐπεκταθεῖσα καὶ εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ φιλλανδικoῦ ἔπους Kalevala καὶ εἰς λαογραφικὰ καθ' ὅλου μελέτας. Περὶ τὰς 200 αὐτοῦ πραγματείας ἐφιλοξένησαν τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον ἄλλοτε Museo italiano di antichità classica καὶ τὰ Monumenti antichi, τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Ἀκαδημίας τῶν Lincei, ἡ Rivista di Filologia καὶ ἄλλα περιοδικὰ Ἰταλικά καὶ ξένα. Τὸν Comparetti συνέδεσε πρὸς τὴν νέαν Ἑλλάδα

μακρὰ αὐτοῦ διαμονὴ ἐν Κρήτῃ, τῆς ὁποίας πλεῖστα ἐπιγραφικὰ μνημεῖα, ἐκτὸς τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Γόρτυνος, ἐμελέτησε καὶ ἐξέδωκε. — Ἀποθνήσκων ὁ σοφὸς ἀνὴρ κατέλιπεν ἐτοιμὴν ἔκδοσιν τῶν Ἀνεκδότων (*Historia arcana*) τοῦ Προκοπίου.

Δεύτερον ἀπώλεσεν ἡ Ἑταιρεία τὸν ἐπιτίμιον ἐταῖρον **Walther Amelung**, ἐπὶ μακρὰ ἔτη διευθυντὴν τῆς ἐν Ῥώμῃ Γερμανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. Ὁ Amelung, μαθητὴς γενόμενος τοῦ διαπρεπεστάτου ἀρχαιολόγου Ἐρρίκου Brunn, ἐκκληρονόμησε παρ' ἐκείνου τὴν πρὸς τὴν ἀρχαίαν πλαστικὴν ἰδιαιτέραν κλίσιν, διαμείνας δὲ ἐπιμακρόν ἐν Ἰταλίᾳ ἀπέβη διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς μελέτης βαθύτατος γνώστης τῶν Ἰταλικῶν μουσείων καὶ ἰδιωτικῶν συλλογῶν. Αἱ πλεῖσται αὐτοῦ ἀρχαιολογικαὶ μελέται, αἱ πληροῦσαι τοὺς τόμους τῶν περιοδικῶν τοῦ Γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, δικαίως ἐξησφάλισαν εἰς τὸν Amelung ἐξαίρετον θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀρχαιολογίας, ὥστε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Furtwängler, τοῦ δευτέρου ἐκείνου Winckelmann, ἀδιστάκτως νὰ θεωρῇται ὁ κράτιστος τῶν πλαστικῶν καὶ γνήσιος ἐκπρόσωπος τοῦ Γερμανικοῦ κλασικισμοῦ.

Κορωνὶς τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἶναι ὁ μέγας ἐπιστημονικὸς κατάλογος τῶν πλαστικῶν ἔργων τοῦ Βατικανοῦ, εἰς δύο συμπεπυκνωμένους τόμους κειμένον καὶ δύο τόμους πινάκων, ἔργον ἀναμφισβητήτως σπουδαιότατον καὶ ἀπαραίτητον εἰς πάντα περὶ τὴν Ἑλληνικὴν πλαστικὴν ἀσχολούμενον. Τὴν θλίψιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Amelung αὐξάνει τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπῆλθεν οὗτος μόλις συμπληρώσας τὸ ἐξηκοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Δύο μόνον ἔτη πρεσβύτερος τοῦ Amelung ἐξέλιπε γνωριμώτατος τῶν Ἀθηνῶν φίλος καὶ διακεκριμένος συνάδελφος, ὁ ἐν τῇ Σορβόννῃ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν **Γουσταῦος Fougères**.

Ἀπὸ τῆς ὀρεινῆς χώρας τοῦ Ἰόρα ὀρμώμενος καὶ ἐθισθεὶς ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας εἰς τὸν λεπτὸν καὶ ἀρωματικὸν ἀέρα τῆς πατρίδος του, τὸν ζωογονοῦντα καὶ ἐμπνέοντα, προσῆλθεν εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν φέρων εὖρωστον τὸ σῶμα, ποιητικὴν τὴν ψυχὴν καὶ

λεπτὴν τὴν διάνοιαν. Ἡ ἀρμονικὴ αὕτη σύνθεσις τῆς υπάρεξέως του ἀπέδωκεν, ἂν ὄχι πολλούς, πάντως ὅμως ἀρίστους καρπούς. Ὅ,τι διακρίνει κυρίως τὸν Fougères εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ μεγάλου βιβλίου τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς χώρας καὶ ἡ ἀριστοτεχνικὴ ἀπόδοσις τῶν ἐντυπώσεων αὐτοῦ κατὰ τρόπον μεγάλογραμμαμον καὶ ὄντως κλασσικόν, μακρὰν παντὸς υπεραισθητικοῦ φόρτου καὶ πάσης κενολόγου λεπτολογίας, μεστὸν δὲ ἐμπνέοντος ποιητικοῦ ἀρώματος ἀναμνησκοντος τὴν ὑψηλὴν του γενέτειραν. Ἡ αἰσθητικὴ αὕτη ἐκτίμησις τῆς Ἑλληνικῆς χώρας δὲν εἶναι ἄμοιρος σημασίας εἰς τὸν περὶ τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν καθ' ὅλου ἀσχολούμενον, διότι ἡ Ἑλληνικὴ φύσις εἶναι σημαντικώτατον πλαίσιον τῆς ὅλης εἰκόνης, τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ θαύματος! Κατὰ τοῦτο αἱ λαμπραὶ περιγραφαὶ τοῦ Fougères, ὡς αὗται διετυπώθησαν ἐν ταῖς «Ἀθήναις» καὶ ἐν τῇ Grèce pittoresque καὶ ἐν τῇ ὁδηγῷ αὐτῇ τῆς Ἑλλάδος, εἶναι βοηθήματα πολύτιμα πρὸς ἀποκάλυψιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν παραγόντων τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς. Μόνον δὲ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι εὐαίσθητοι καὶ εὐσυγκίνητοι δύνανται νὰ νοήσωσι βαθέως τὰ ἀρχαῖα καλλιτεχνήματα, προϊόντα οὐχὶ μόνον πνεύματος υπερόχου, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς ἐξαιρέτως συναισθηματικῆς. Ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξεν ἀπλῶς ποιητῆς ἀρχαιολογῶν ὁ Fougères, ἀλλὰ καὶ κράτιστος ἐπιστήμων, τῆς δὲ ἐπιστήμης αὐτοῦ τρανὸν δεῖγμα εἶναι τὸ ὀγκῶδες βιβλίον περὶ τῆς Μαντινείας καὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἀρκαδίας, ἔνθα κατέθεσε τὰ πορίσματα τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης ἀνασκαφῆς τῆς Μαντινείας καὶ γενικώτερον ἠρεύνησε ἱστορικῶς καὶ ἀρχαιολογικῶς τὴν ἀνατολικὴν Ἀρκαδίαν. Ἀξιόλογοι εἶναι ἐπίσης καὶ ἄλλαι αὐτοῦ πραγματεῖαι περὶ τῆς ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος. Τελευταῖον ἡσχολεῖτο εἰς νέαν ἔκδοσιν τοῦ συγγράμματος τοῦ μακαρίτου Collignon περὶ τοῦ Παρθενῶνος, εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ περὶ τοῦ Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ μέρους μεγάλης ἱστορίας τῆς ἀρχαιότητος, ἐκδιδομένης ἐν Γαλλίᾳ, καὶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν καὶ ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐγχειριδίου τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας. — Ὁ πρόωρος θάνατός του ἀνέκοψε

τὸ ἐπιστημονικόν του ἔργον, θλιβόμεθα δὲ διὰ τοῦτο ὡς ἀρχαιολόγοι. Ἄλλ' ἐπίσης μεγάλην θλίψιν αἰσθανόμεθα καὶ ὡς Ἑλληνες, διότι ὁ Fougères παρὰ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα εἶχε στρέψει τὴν ψυχὴν του καὶ τὴν καρδίαν του καὶ πρὸς τὴν νέαν Ἑλλάδα, μάλιστα δὲ πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆς, τὸν ὅποιον ἐξετίμησε καὶ ἠγάπησεν ἀδόλως καὶ εἰλικρινῶς. Διεδήλωσε δὲ τοῦτο स्पεύσας ἐκ τῶν πρώτων παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀειμνήστου Θεοφίλου Homolle πρὸς Ἱδρυσιν τοῦ Συνδέσμου πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ, τῷ 1907, ὅτε οἱ ἐκλεκτοὶ φίλοι τῆς Ἑλλάδος ἐνόμισαν ὅτι ἐνεργότερον ἔπρεπε νὰ δράσωσι ὑπὲρ τῆς χώρας ἡμῶν.

Καὶ ὡς διευθυντῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς ἀπὸ τοῦ 1914 ὁ Fougères ἀνέπτυξε πᾶσαν τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς του πρὸς πάντας, ἀπερχόμενος δὲ ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τὰ κεκνημένα ἔτη ἐκεῖνα, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἐν τῇ Σορβόννῃ καθηγεσίαν τῆς ἀρχαιολογίας, ἀφῆκε παρ' ἡμῖν μόνον φίλους.

Καὶ ὁ **Sir Charles Walston (Waldstein)**, ἄλλοτε Διευθυντῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικῆς Σχολῆς, μετὰ ταῦτα δὲ καθηγητῆς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀγγλίας, ἀνήκει εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐν γένει οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἀγαπητὸς ξένος.

Ἀρξάμενος διὰ τῶν «Δοκιμίων περὶ τῆς τέχνης τοῦ Φειδίου» τῆς εὐρυτέρας συγγραφικῆς αὐτοῦ σταδιοδρομίας ὁ Walston, ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπεκτείνῃ αὐτὴν τε καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν του δρασιν, ὅτε ἀπὸ τοῦ 1899 μέχρι τοῦ 1903 διηύθυνε τὴν ἐνταῦθα Ἀμερικανικὴν Σχολήν. Τότε διεξήγαγε τὰς ἀνασκαφὰς τῶν Πλαταιῶν, τῆς Ἐρετρίας καὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἄργους μετ' ἀξιολόγων πορισμάτων καὶ ἐδημοσίευσε μετ' ἄλλων συνεργατῶν ἀξιόλογα βιβλία.

Μετὰ τὴν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιολογικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν, ὁ Walston (τότε ἀκόμη γνωστὸς ὡς Waldstein) ἐγένετο καθηγητῆς ἐν Κανταβριγίᾳ καὶ ἱδρυσεν ἐκεῖ μουσεῖον ἐκμαγείων. Ἐκεῖθεν εἰργάσθη καὶ πρὸς συγκρότησιν διεθνοῦς ἐπιτροπῆς ὑπὲρ συλλογῆς ἐράνων διὰ τὴν ἀνασκαφὴν τῆς παρὰ τὴν Πομπηΐαν Ἡρακλείας. Ἐδημοσίευσεν δὲ καὶ πολυτελὲς σύγγραμμα περὶ τῆς

Ἡρακλείας, ἵνα κινήσῃ τὸ παγκόσμιον ἐνδιαφέρον. Ἀλλ' ἡ Ἰταλία μετὰ τινας ἀμφιταλαντεύσεις ἀπέκρουσε τὸν διεθνῆ ἔξρανον. — Σημειώτέον ὅτι ἡ διεθνὴς αὕτη ἀρωγὴ ἐπρόκειτο νὰ εἶναι μόνον οἰκονομική, καταλειπομένης τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τοὺς Ἰταλοὺς ἀρχαιολόγους. — Ἡ Ἰταλία ἐπεφύλαξεν εἰς ἑαυτὴν τὴν τιμὴν καὶ τῆς δαπάνης καὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς Ἡρακλείας. Ὄντως δὲ τῇ 16^ῃ Μαΐου 1927 ὁ φιλόμουσος Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας ἐνεκαίνισε τὰς ἐργασίας ταύτας δι' ἀργυρᾶς σκαπάνης φερούσης τὴν ἐπιγραφὴν: *effodiendum est Herculaneum!*

Ἐκ τῶν τελευταίων ἔργων τοῦ Walston ἦτο καὶ τὸ περὶ τοῦ Ἀλκαμένους, ἔνθα ὑπάρχουσι πολλαὶ ὀρθαὶ παρατηρήσεις. Ἀξίον σημειώσεως πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ ἀνδρὸς εἶναι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ περὶ ζητήματα πολιτικὰ καὶ ὁργανώσεως πολιτικῆς, καρπὸς δὲ τῆς κατευθύνσεως ταύτης εἶναι τὸ σύγγραμμά του *Aristodemocracy* (1916).

Ἀπέθανεν ὁ Waldstein κατὰ τὸν πλοῦν πρὸς τὴν Νεάπολιν, ἀφοῦ εἶχεν ἐπισκεφθῇ διὰ τελευταίαν φορὰν τὰς προσφιλεῖς του Ἀθῆνας.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων παλαιῶν ἐταίρων ἀπώλεσεν ἡ Ἑταιρεία τὸν ἐπίτιμον πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου **Κωνσταντῖνον Σημαντήραν**, τὸν ἐπίτιμον Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζίης καὶ Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου **Ἰωάννην Εὐταξίαν** καὶ τὸν ἄλλοτε καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου **Ἰωάννην Ζωγράφον**, πάντας μετ' ἀφοσιώσεως εὐλαβοῦς καὶ ἀδιαλείπτου προσηλωμένους πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑταιρείας. Ἀπέθανον καὶ οἱ τρεῖς πιστοὶ τηρηταὶ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος καὶ τιμήσαντες αὐτὴν διὰ τῆς εὐρείας αὐτῶν ἐπιστήμης. Ἀπώλεσεν ἡ Ἑταιρεία ὡσαύτως καὶ τὸν καθηγητὴν **Χαράλαμπε**ν **Διοσκορίδην** μετὰ πολλοῦ ζήλου πάντοτε παρακολουθήσαντα τὰ τῶν ἔργων αὐτῆς.

Πρωῶρος δὲ ὅλως ἀπεβίωσε καὶ ὁ ἐκ τῶν νεωτάτων ἐταίρων **Δημήτριος Μάξαρης**, διευθυντὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, καταθλίψας τοὺς γνωρίσαντας αὐτόν.

Κλείοντες τὸν πένθιμον τοῦτον ἀπολογισμὸν θερμὴν ἀπευθύ-

νομεν τὴν συμπύθειαν ἡμῶν· καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἱταλικὴν Ἀρχαιολογικὴν Σχολὴν ἐπὶ τῇ προώρῳ καὶ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ τοῦ νεαροῦ καὶ εὐέλπιδος ἐταίρου αὐτῆς Domenico Zanpanti, ὅστις πρὶν προφθάσῃ νὰ ἀνοίξῃ τὴν γῆν, ἵνα λάβῃ ἐξ αὐτῆς τὴν τροφὴν τῆς ζωῆς του, προσέφερεν αὐτὸς τὴν ὑπαρξίν του τροφὴν ἐκείνης!

Καὶ ἤδη ἐπιτελέσαντες τὸ νενομισμένον καθήκον πρὸς τοὺς διαπρεπεῖς ἄνδρας, οἵτινες τιμηθέντες ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου καθιδρύματος ἀντετίμησαν πάντοτε τὸ σπουδαιότατον αὐτοῦ ἔργον, ἐρχόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον τὸ ἔργον τοῦτο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀνταπεκρίθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1927 πρὸς τὴν εὐλογον ἀξίωσιν οὐχὶ μόνον τῶν ἐταίρων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐρυτέρας κοινῆς γνώμης, ἣτις δὲν περιορίζεται ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

1. Ἐν Ἀθήναις ἐξηκολούθησεν ἡ Ἑταιρεία τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Ὁδείου τοῦ Περικλέους διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου κ. Παναγ. Καστριώτου.

Μετὰ τὴν κατὰ τὸ προπαρελθὸν ἔτος συντελεσθεῖσαν ἀποκάλυψιν τοῦ βορείου τοίχου τοῦ Ὁδείου μήκους 63 μ., 40, ἡ ἐργασία προσέβη κατὰ τὸ 1927 εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ τοίχου τῆς δυτικῆς πλευρᾶς.

Ὁ τοῖχος οὗτος δὲν σφίζεται ἐν συνεχείᾳ, ἀλλὰ κατὰ τεμάχια καὶ ταῦτα ἐπεσκευασμένα εἰς διαφόρους ἐποχὰς ἐκ παντοίου ὕλικου. Κατὰ τὴν ΒΔ γωνίαν σφίζεται καὶ τοῦ τοίχου τούτου ἐν μέρει ἢ διὰ μαρμαρίνων πλακῶν ἐπένδυσις. Ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει ἀναλημματικὸς τοῖχος, ὥς ὁ τῆς βορείου πλευρᾶς, διότι ὁ δυτικὸς τοῖχος προστατεύεται ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ ἀνατολικοῦ ἀναλήμματος τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου. Καὶ τὸ ἀνάλημα τοῦτο τοῦ θεάτρου ἀπεκάλυψεν ἡ ἀνασκαφὴ μέχρι βάθους 7 μέτρων καὶ εἰς μῆκος 25 μέτρων, ἀποτελεῖται δὲ τοῦτο ἐκ δέκα περίπου ἐπαλλήλων δόμων. Παραλλήλως αὐτοῦ, εἰς βάθος 5 μέτρων, εὐρέθησαν τάφοι

χριστιανικοὶ τοῦ 6^{ου} καὶ τοῦ 7^{ου} αἰῶνος ὡς καὶ ὁστᾶ παιδίων ἐντὸς πίθων.

Παρὰ τὸ πρόπυλον τοῦ Ὁδείου εὐρέθη καὶ ἄλλο τμήμα τοῦ ὑδραγωγείου τῆς Ἑννεακρούνου, ἀποτελουμένου ἐκ τετραγώνου πηλίνου ὀχετοῦ κεκαλυμμένου διὰ πλακῶν. Τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ ὑδραγωγείου τούτου εἶχεν ἀνεύρει ὁ κ. Καστριώτης τῇ 1914 κατὰ τὴν ἀνατολ. πλευρὰν τοῦ Ὁδείου.

Εἰς ἀπόστασιν 9 μ., 40 πρὸς νότον τοῦ Προπύλου καὶ εἰς ἀπόστασιν 25 μ. καθέτως ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ὁδείου, ἀπεκαλύφθη κατὰ τὸ 1927 τμήμα τοίχου, μήκους 3 μέτρων, ἀνῆκον εἰς τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ οἰκοδομήματος. Διὰ τῆς εὐρέσεως ταύτης ἐξακριβοῦται τελειωτικῶς τό τε μήκος τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ὅλου Ὁδείου. Ἦτο ἄρα τοῦτο, ὀρθογώνιον, ἔχον διαστάσεις 63 μ. 40 × 25 μ. 10. Ἡ δὲ δήλωσις τοῦ Πausanίου ὅτι τὸ Ὁδεῖον ἦτο τετράγωνον δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ μαθηματικῶς, ἀλλ' εὐρύτερον. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ Θερσιλείου τῆς Μεγαλοπόλεως, ὅπερ χαρακτηρίζεται μὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πausanίου (8,32,1) ὡς τετράγωνον, ἀλλ' εἶναι καὶ ἐκεῖνο ἐν τῇ πραγματικότητι ὀρθογώνιον διαστάσεων 64 μ. × 52 μ. Ὅμοιον δέ τι συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὰς Ἑρμαϊκὰς στήλας, τὰς ὁποίας καλεῖ μὲν ὁ Πausanίας (8,43,6) «**τετράγωνον ἐργασίαν**» ἀλλ' ἔχουσιν αὗται τομὴν ὀρθογώνιον, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ κ. Καστριώτης μετὰ τὸν κ. Ρωμαῖον.

Τὸ ὀρθογώνιον σχῆμα τοῦ Ὁδείου φέρει καὶ πρὸς ὀρθογώνιον σχῆμα τῆς σκηνῆς τοῦ Ξέρξου, ἥτις, ὡς γνωστόν, ἐλήφθη ὡς πρότυπον τοῦ κτίσματος τοῦ Περικλέους. Ἐκ τούτου δέ τινες ὑπέθεσαν ὅτι τὸ ὀρθογώνιον σχῆμα τῶν σκηνῶν καθ' ὅλου εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὰ Μηδικὰ κατὰ μίμησιν ἀνατολικῶν προτύπων, τὰ ὅποια φαίνονται ὅτι καὶ ἄλλως μαρτυροῦνται διὰ Περσικῶν καὶ Αἰγυπτιακῶν ἀναγλύφων. Ἐκτοτε δὲ κατὰ τὸν Frickenhauς καὶ τὸ σχῆμα τῆς σκηνῆς τῶν θεάτρων εἶναι ὀρθογώνιον.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ τελευταῖα πορίσματα τῆς ἐργασίας τοῦ κ. Καστριώτου.

2. Τὰς ἐν τῷ Ἀμφιαρείῳ τοῦ Ὁρωποῦ ἀνασκαφὰς ἐξηκολούθησεν ἡ Ἐταιρεία διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου κ. Λεονάρδου καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1927, ἐγένοντο δὲ αὐταὶ ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν τοῦ χειμάρρου.

Κατὰ ταύτας ἀνεκαθάρθη μέγα μέρος ὑδραγωγείου, δι' οὗ ἐτροφοδοτεῖτο κρήνη καὶ ὁ ἀνδρικός λουτρών, ἐφέρετο δὲ τὸ ὑπολοιπὸν ὕδωρ εἰς τὸν χειμάρρον. Ἄλλο ὑδραγωγεῖον διασταυρούμενον ἔφερεν ὕδωρ εἰς τὴν κρήνην, ἀνεκαθάρθη δὲ καὶ τοῦτο καὶ ἐμελετήθησαν αἱ ἐνδιαφέρουσαι αὐτοῦ λεπτομέρειαι.

Ὡσαύτως, ὡς ἀνακοινοῖ ὁ κ. Λεονάρδος, ἐξηκριβώθη ὅτι ἐν τῷ ναῷ τὸ ὕψος τοῦ δαπέδου τοῦ προνάου εἶναι διάφορον τοῦ ὕψους τοῦ δαπέδου τοῦ σηκοῦ, ὅπερ εἶναι ὑψηλότερον μὲν ἐν τῇ νεωτέρᾳ περιόδῳ, χθαμαλότερον δὲ ἐν τῇ ἀρχαιτέρᾳ, ἐμελετήθησαν δὲ πολλάι ἀρχιτεκτονικαὶ λεπτομέρειαι τῆς κατασκευῆς τοῦ ναοῦ. Ἐβεβραίωνθη πρὸς τούτοις ὅτι ὑπῆρχον θρανία καὶ ἐν τῷ προνάῳ καὶ ἐν τῷ σηκῷ τοῦ ναοῦ.

Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ χειμάρρου ἔσκαψεν ὁ κ. Λεονάρδος πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἀγορανομίου καὶ ἀπεκάλυψε περαιτέρω μέγα οἰκοδόμημα ἐκ πλειόνων δωματίων.

Ἐκ τῶν κινητῶν εὗρημάτων ἄξια μνείας εἶναι ἐπιγραφὴ ὀροσήμου καὶ ψήφισμα προξενίας ὑπὲρ Ἀγνοδήμου Ἀθηναίου, τοῦ 3^{ου} π. Χ. αἰῶνος, καὶ τινα νομίσματα, ὧν ἐν ἀργυροῦν τοῦ Ἀδριανοῦ, φέρον ὀπισθεν τὴν ἐπιγραφὴν *restitutori Achaiae* καὶ κοπὴν τῷ 120 μ. Χ.

Ἄλλ' ἐπίσης σπουδαία, ἂν μὴ σπουδαιότερα, εἶναι ἡ σχεδιαστικὴ ἐργασία, ἡ ὁποία συνετελέσθη κατὰ τὸ 1927 ἐν τῷ Ἀμφιαρείῳ. Παλαιὸς πόθος τοῦ τε κ. Λεονάρδου καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἦτο ἡ ἐκπόνησις γενικοῦ διαγράμματος τοῦ Ἀμφιαρείου, ὅπερ θὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων συγγραφὴν, ἡ ὁποία θὰ περιλάβῃ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τὴν γενομένην ἀπὸ τοῦ 1884 μέχρι σήμερον διὰ τοῦ κ. Λεονάρδου. Εἶναι προφανὲς ἡ σημασία τοῦ διαγράμματος τούτου, εὐχαρίστως δὲ ἐξαίρομεν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἀκρίβειαν, μεθ' ἧς ὁ κ. Κ.

Μίσης συνέταξεν αὐτό. Ἡ ἐκπόνησις σχεδίων ἀνασκαφῶν, γενικῶν τε καὶ μερικῶν, εἶναι ἀναπόφευκτος ὑποχρέωσις καὶ δὴ ὀφείλουσα ἐγκαίρως νὰ ἐκτελῇται, διότι ἄνευ τούτων πᾶσα ἀνασκαφὴ ὑπόκειται εἰς ὀριστικὴν ἀπώλειαν διὰ τὴν ἐπιστήμην.

3. Ἐν **Θήβαις** ἐξηκολούθησε τὰς ἀπὸ ἐτῶν ἐκτελουμένας ἐργασίας ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀ. Κεραμόπουλλος. Αἱ ἐργασίαι αὗται τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας, καταλαβοῦσαι ἤδη ἐνδιαφέρουσιν θέσιν ἐν τῇ ἐπιστῇ ἕνεκα τῆς ἀνευρέσεως τῆς οἰκίας τοῦ Κάδμου, ἐπιδιώκουσι τὴν τελείαν ἀποκάλυψιν τοῦ Καδμείου λειψάνου καὶ τὴν ἐτι μεῖζονα διαφώτισιν τῆς σπουδαίας ταύτης περιόδου τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας. Ἀλλ' ἡ ὑπαρξίς τῆς νεωτέρας πόλεως ἐπ' αὐτῶν τῶν λειψάνων τοῦ οἰκοδομήματος, ἡ λόγῳ τῆς βραδύτητος τῶν ἀπολλοτριώσεων ἐπιβράδυνσις τῆς ἐργασίας καὶ ἡ ἕνεκα τῆς μεγάλης καταστροφῆς τοῦ ἀρχαίου στρώματος γεννωμένη κατ' ἀνάγκην παράτασις καὶ δυσκολία τῆς ἐρεῦνης, εἶναι πάντα αἷτια τῆς βραδύτητος τοῦ ῥυθμοῦ τῆς ἀνασκαφῆς, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ κέντρα πρὸς ἐπίμονον περαιτέρω ἐξέτασιν τοῦ τόπου.

Κατὰ τὸ 1927 ἀνέσκαψεν ὁ κ. Κεραμόπουλλος τὰ βαθύτερα στρώματα τῶν ἐν μέρει ἤδη πρότερον ἀποκεκαλυμμένων διαμερισμάτων τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Κάδμου, ἀφοῦ ἀπεμάκρυνε πολλὰ νεώτερα χώματα καὶ ἀπεμόνωσε τὰ κεκαυμένα ἐρείπια τοῦ κτίσματος. Ἡ ἐργασία ἐνετοπίσθη μετὰ ταῦτα ἐντὸς θαλάμου πρὸς νότον τῶν μέχρι τοῦδε ἐρευνηθέντων μερῶν. Ἡ διέλευσις νεωτέρων ὑδραγωγείων διὰ τοῦ μέρους τούτου ἔχει ταράξει τὰ πράγματα τοῦ ἀνακτόρου. Ἀλλ' ἀκριβῶς ἐντὸς τῶν χωμάτων, ἀμέσως ἔξω τῶν ὑδραγωγείων τούτων, εὐρέθησαν μικρὰ ἔλαφος χρυσῇ καθημένη, οἶνοχόη χρυσῇ μετὰ κοκκιωτῆς διακοσμήσεως ὥς καὶ δισκία ὄρμου χρυσοῦ συνδεδεμένα διὰ κρίκων. Ὡσαύτως εὐρέθησαν ἐν τῷ θαλάμῳ τούτῳ ἱκανὰ ἀκόσμητα ἀγγεῖα καὶ ἐν κεκοσμημένον ἀναγόμενον εἰς τὴν δευτέραν ὑστερομινωϊκὴν ἐποχὴν. Παρὰ τὴν ΝΑ γωνίαν τοῦ θαλάμου εὐρέθη σκεῦος χαλκοῦν κρικοειδὲς μετὰ τορευτῶν κοσμημάτων ὀστρέων, ἀγνώστου ἀκόμη χρήσεως. Ἀξιόλογον πόρισμα τῆς ἀνασκαφῆς εἶναι καὶ ἡ διαπίστωσις ὀριζοντίου καὶ καθέτου ξυλο-

δεσίας τῶν τοίχων, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον εἶχε πρότερον φανῇ μόνον κατὰ τινα γωνίαν τοῦ μεγάρου.

4. Ἐν Νέα Ἀγχιάλῳ ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀρχ. Ἐταιρεία τὰς ἀνασκαφὰς τῆς μεγάλης παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς διὰ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Γ. Σωτηρίου. Κατὰ τὰς ἐργασίας ταύτας ἡ ἔρευνα ἐστράφη εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῶν προσκτισμάτων τῆς βασιλικῆς, τὰ ὅποια εἶχον ἀναφανῇ πέρυσι.

Παρὰ τὸν νότιον πύργον τοῦ αἰθρίου ἀνεσκάφη ἓν τοιοῦτο παράρτημα κείμενον παρὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ αἰθρίου καὶ ἔχον σχῆμα παρεκκλησίου, ἀλλ' ἐν ἀντιθέτῳ προσανατολισμῷ καὶ μετὰ δύο εἰσόδων. Ἐνεκα τῶν κινητῶν εὐρημάτων πλήθους τεμαχίων ὑάλων, προσερχομένων ἐκ δοχείων κανδηλῶν, φιαλιδίων κ.τ.τ., πηλ. λύχνων, ὀρειχαλκίων σταυρῶν, μονογραφημάτων τοῦ Χριστοῦ κ.ἄ. εἶναι προφανὲς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ διαμέρισμα ἦτο σκευοφυλάκιον. Ἀριστερὰ τῆς ἀψίδος τοῦ σκευοφυλακίου εὐρέθη μικρὰ δεξαμενὴ ἐξυπηρετοῦσα τὸ διαμέρισμα τοῦτο. Καὶ ὁ νότιος πυλῶν τῆς βασιλικῆς, συνεχόμενος πρὸς τὸ σκευοφυλάκιον, ἦτο παράρτημα τούτου, διότι ἀριστερὰ τοῦ πυλῶνος τούτου ἀνευρέθη τὸ χωνευτήριον, τετράγωνον κτίσμα ἐπενδεδυμένον δι' ὀρθομαρμαρώσεως.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ βορείᾳ πλευρᾷ ἐρευνήσας ὁ κ. Σωτηρίου εὗρεν ἀντίστοιχα ἀρχιτεκτονικῶς παραρτήματα, διαφόρου ὅμως προσορισμοῦ.

Πρῶτον ἀνευρέθη ἀνάλογον διαμέρισμα παρὰ τὴν Β. πύλην τοῦ νάρθηκος ἥτοι ὁ βόρειος πυλῶν, κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρων τοῦ νοτίου καθ' ὅσον ἔχει τρεῖς εἰσόδους ἀντὶ δύο. Ὑπὸ τῶν εἰσόδων τούτων ὀδηγουμένη ἡ ἐργασία ἀπεκάλυψε πύργον τῆς βορείου πλευρᾶς ἀντίστοιχον πρὸς τὸν νότιον.

Ἀλλ' ἄξιον ἰδίας καὶ ἐπιμεμελημένης ἐρεύνης ἐγένετο τὸ σκευοφυλάκιον, διαμέρισμα ἐπεστρωμένον διὰ πλακῶν μαρμαρίνων, αἱ ὁποῖαι ἐν μεταγενεστέρᾳ ἐπισκευῇ ἐκαλύφθησαν διὰ τετραγώνων πλίνθων. Κατὰ τοὺς τοίχους εὐρέθησαν δύο κόγχαι. Πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς ἐκ τοῦ αἰθρίου ὑπάρχει πειώσχημον κτίσμα ἐκ πλίνθων, περαιτέρω δὲ κατὰ τὸ κέντρον εὐρέθη κορμὸς κυλινδρικοῦ κίονος

καὶ ἰωνίζον κιονόκρανον, διαφέρον πολὺ ἄλλων ἰωνιζόντων κιονοκράνων εὐρεθέντων ἐν τῷ ναῷ. Κατὰ τὸ κέντρον τῆς διαμέτρου τῆς ἀψίδος εὐρέθη κολυμβήθρα κυκλικὴ ἐσωτερικῶς, διὰ κορασινίου ἐπεστρωμένη καὶ ἔχουσα ἐν τῷ πυθμένι μαρμαρίνην πλάκα καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὁπὴν μετὰ μολυβδίνου σωλῆνος, δι' οὗ ἤρχετο τὸ ὕδωρ. Ἡ ἀνεύρεσις τῆς κολυμβήθρας καθιστᾷ ἀναμφισβήτητον τὸν προορισμὸν τοῦ διαμερίσματος ὡς βαπτιστηρίου.

Ἀξίον σημειώσεως εἶναι ὅτι κατὰ τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ βαπτιστηρίου εἶχεν εὗρει ὁ κ. Σωτηρίου τάφον εὐτελεῖ μετ' ἀνδρικοῦ σκελετοῦ, ἐφ' οὗ οὐδεμία ὑπῆρχεν ἐπιγραφή, ἀλλὰ μόνον τεμάχιον Ῥωμαϊκῆς ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς, ἐν δευτέρᾳ χρήσει (. . . ΤΑ ΣΥΜΦΟΡΟC) κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα. Ἡ γενομένη ἐντὸς τοῦ βαπτιστηρίου ταφὴ αὕτη ἐτάραξε καὶ ἰσοπέδωσεν ἐν μέρει τὰ πράγματα, ὥστε νὰ μὴ φαίνεται ἀμέσως ἡ κάτωθεν ὑπαρξίς τῆς κολυμβήθρας. Τὸν τεθαμμένον ἐκεῖ συνδέει ὁ κ. Σωτηρίου μετὰ τῶν Σλάβων Βελεγεζιτῶν, οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται εἰς τὰς πράξεις τοῦ Ἀγίου Δημητρίου ὡς ἐγκατεστημένοι περὶ τὰς Θήβας τὰς Θεσσαλικὰς, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους πιθανῶς ὀφείλεται καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς πόλεως.

Ἄλλο παράρτημα ἀνέσκαψεν ὁ κ. Σωτηρίου κατὰ τὴν βορείαν πλευρὰν καὶ πρὸς Α. τοῦ νάρθηκος, ἐν αὐτῷ δὲ εὐρέθησαν τὰ λείψανα τῶν ἀνόδων εἰς τὸν γυναικωνίτην.

Πρὸς τὸ διαμέρισμα τοῦτο συνέχεται ἄλλο μέγα διαμέρισμα βαῖνον πρὸς ἀνατολὰς καὶ περιβάλλον ἴσως ὅλον τὸν ναὸν ἐν εἵδει στοᾶς.

Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης τῆς ἀνασκαφικῆς ὡς καὶ διὰ ἐκκαθαρίσεως ἄλλων λεπτομερειῶν τοῦ σημαντικοῦ τούτου χριστιανικοῦ κτίσματος τῆς Ν. Ἀγχιάλου συνετελέσθη ἡ ἀνακάλυψις τοῦ τε συνολικοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ μέρους σχεδίου σπουδαιότατου μνημείου τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Σωτηρίου ἀγγελλομένη προσεχὴς ἐπιστημονικὴ μελέτη θὰ διαφωτίσῃ ἀξιολόγως τὴν Ἑλληνικὴν πρωτοχριστιανικὴν περιόδον.

5. Ἐν Νικοπόλει περιορίσθη ἡ Ἑταιρεία κατὰ τὸ 1927 εἰς

καθαρισμὸν τῶν μέχρι τοῦδε ἀνεσκαμμένων χώρων διὰ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ γυμνασίου κ. Χρίστου Κοντοῦ, ὅστις ἐπιμελέστατα ἐπέβλεψε τὴν ἐργασίαν. Ἦτο δὲ ἀπόλυτος ἀνάγκη τοῦ καθαρισμοῦ τούτου, ἵνα καὶ τὰ σημαντικὰ ταῦτα ἀρχαῖα συντηρηθῶσι καὶ ἡ μέλλουσα ἐπὶ νέων βάσεων νὰ συνεχισθῇ ἀνασκαφὴ ἐργασία διευκολυνθῇ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξάρωμεν τὴν σημασίαν τὴν ἐξαίρετον, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ Νικόπολις διὰ τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν, παρασχοῦσα μέχρι τοῦδε οὐχὶ μόνον λίαν ἐνδιαφέροντα οἰκοδομήματα, ἀλλὰ καὶ ἀξιολογώτατα ψηφιδωτά.

Κατὰ τὰς ἐργασίας ταύτας τοῦ καθαρισμοῦ ἀνεῦρεν ὁ κ. Κοντὸς καὶ ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ κυβικοῦ βάθρου λέγουσαν κατὰ τὴν οἰκείαν ἑκθεσιν: *Αὐτοκράτορι | Καίσαρι θεοῦ υἱῷ | Σεβαστῷ | Αἰγείοι* ἢ, ὅπως ἴσως ὀρθότερον πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ, *Ἀργεῖοι*. Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει μετακομισθῇ προφανῶς ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς Νικοπόλεως.

6. Ἐν τῷ *Ἀσκληπιείῳ* τῆς *Ἐπιδαύρου* ἐξηκολούθησε σκάπτων καὶ κατὰ τὸ 1927 ὁ Καθηγητὴς κ. Καββαδίας, ἀπεκαλύφθη δὲ ὁλόκληρον τὸ δάπεδον τοῦ ἑτέρου τῶν σκελῶν τῆς στοᾶς, ἡ ὁποία ἔφερεν ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμιτίου καὶ τῆς Στοᾶς τοῦ Κότυος εἰς τὰς Ἀκόας. Ὡσαύτως ἤρχισεν ἡ ἀποκάλυψις καὶ τοῦ ἑτέρου σκέλους τοῦ ἄγοντος πρὸς τὴν κρήνην καὶ τὰς Ἀκόας. Τὸ κατὰ-στρωμα τῶν δαπέδων τούτων εἶναι ἀδρομερὲς ψηφιδωτὸν μετὰ ῥομβοειδῶν σχημάτων συγκεντρικῶν.

7. Ἐν *Κάτῳ Γουμενίτῃ* τῶν Καλαβρύτων ὁ Ἐφορος κ. Κυπαρίσσης συνεπλήρωσε τὴν ἐξέτασιν τοῦ μυκηναϊκοῦ νεκροταφείου, σκάψας τρεῖς ἀκόμη λαξευτοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐργασίαν εὐρέθησαν ἀγγεῖα τῆς τελευταίας μυκηναϊκῆς περιόδου, ὅμοια πρὸς τὰ πρότερον εὐρεθέντα.

Κατὰ τὴν ἐν Γουμενίτῃ διαμονὴν τοῦ ὁ κ. Κυπαρίσσης ἀνεῦρε καὶ ἄλλο νεκροταφεῖον Μυκηναϊκόν, μεγαλύτερον καὶ σπουδαιότερον, ὡς λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει του, κείμενον δὲ ἐν Προστοβίτῃ τῆς Τριταίας.

8. Ἐν *Στυμφάλῳ* ἐξηκολούθησεν ἡ Ἑταιρεία τὰς ἀνασκαφικὰς ἐργασίας διὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ὁρλάνδου.

Ἡ ἀνασκαφὴ ἐνετοπίσθη κατὰ τὸ 1927 ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς ἀρχαίας Στυμφάλου, ἣ ὁποία κεῖται ἐν τῇ ἐκτάσει μεταξὺ τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως καὶ τῆς μεγάλης κατατομῆς.

Κατὰ τὸ δυτικὸν ἄκρον τῆς περιοχῆς ταύτης ὁ κ. Ὁρλάνδος ἠρεύνησε τὴν ἄλλοτε σημειωθείσαν πύλην τοῦ τείχους, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὠρμαῖο ἦ πρὸς τὸν Ὁρχομενὸν καὶ Φενεὸν ὁδός. Ἡ ἐργασία ἀπεκάλυψε σύνθετόν τι κτίσμα ἐν εἵδει προπύλου ἔχοντος δύο κίονας μεταξὺ παραστάδων, ὅπισθεν δὲ αὐτῶν ἐγκάρσιον τοῖχον μετὰ θύρας. Κατὰ ἥωραν εὐρέθησαν αἱ ἰωνικαὶ βάσεις τοῦ ἐτέρου τῶν κίωνων καὶ ἀμφοτέρων τῶν παραστάδων. Ἐντὺς τῶν χωμάτων εὐρέθησαν τεμάχια τῶν κορυμνῶν τῶν κίωνων καὶ τῶν παραστάδων, κατὰ τὸ ἀνώτερον ἡμῖς μόνον ῥαβδωτῶν, κατεσκευασμένων δὲ ἐκ πορολίθου. Ὁ κ. Ὁρλάνδος ἀνεστήλωσε προχειρῶς τὰ ἀρχιτεκτονικὰ ταῦτα τεμάχια.

Ἐνεκα τῆς διαφορᾶς τοῦ ὑλικοῦ τοῦ προπύλου καὶ τοῦ τείχους, προσέτι δὲ ἔνεκα τῆς μὴ ὀργανικῆς συνδέσεως αὐτῶν, ὁ κ. Ὁρλάνδος νομίζει, πιθανώτατα, ὅτι τὸ πρόπυλον προσετέθη μεταγενεστέρως εἰς τὴν προϋπάρχουσαν πύλην περὶ τὸν 3^{ον} ἢ 2^{ον} π. Χ. αἰῶνα.

Δευτέρα ἐρευνα ἐν τῇ μεγάλῃ κατατομῇ περὶ κτίσμα κυκλοτερές, σημειωθὲν ἤδη κατὰ τὸ 1924, ἀπεκάλυψεν ὅτι ἡ νοτία πλευρὰ τοῦ οἰκοδομήματος προχωρεῖ μέχρι βάθους 2 μ. 20 ἤτοι μέχρι τοῦ φυσικοῦ βράχου καὶ σύγκειται ἐκ μεγάλων, ἀδρῶς εἰργασμένων λίθων μετὰ περιτενείας κατὰ τὸ αἰγυπτιαζόν σύστημα. Ὅλος ὁ νότιος τοῖχος οὗτος βαίνει ἐπὶ εὐθυντηρίας καὶ ἦτο ὁρατός, ἐν ᾧ ὁ βόρειος ἔβαινε ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν ὑψηλοῦ βράχου ἤτοι ἐπὶ φυσικῆς τρόπον τινὰ εὐθυντηρίας. Εὐρέθη πῆλινον γείσον μετ' ἐξωγραφημένων κάτω ἀνθεμίων, τὰ ὁποῖα τάσσουσι τὸ ἀδήλου ἀκόμη προορισμοῦ οἰκοδόμημα εἰς τὸν 4^{ον} π. Χ. αἰῶνα.

Ἡ τρίτη καὶ σπουδαιότερα σκαφὴ ἐγένετο βοηθοῦσης, καὶ τῆς μεγάλης ξηρασίας, περὶ τὸ κτίσμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἀνασκαφῆς ἐφαίνετο ὡς πρόπυλον. Ἡ ἐργασία τοῦ 1927 ἀπεκάλυψε μέγα τετράγωνον οἰκοδόμημα, διαστάσεων 30 μ. 20 × 33.55, ἔχον ὀρθογώνιον αὐλὴν περιβαλλομένην ὑπὸ στοῶν

καὶ δωματίων. Ἰκαναὶ βάσεις τῶν βασταζόντων τὴν στέγην τετραγώνων στύλων ἐκ σκληροῦ λίθου εὐρέθησαν κατὰ χώραν, εἶναι δὲ ἀρίστης ἐργασίας. Ἡ ὅλη διάταξις καὶ ἡ θέσις τοῦ οἰκοδομήματος καθιστᾷ πιθανωτάτην τὴν εἰκασίαν τοῦ κ. Ὁρλάνδου ὅτι πρόκειται περὶ παλαιστρας. Τὸ δὲ κατὰ τὸ 1924 διαφανέν πρὸς βορρᾶν πρό-
 πυλον ἦτο ἡ εἴσοδος τῆς παλαιστρας. — Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ σπου-
 δαίου τούτου οἰκοδομήματος θέλει συντελεσθῇ κατὰ τὸ ἐπὶ ὅντος.
 Ἡ ἀνασκαφὴ ἐν γένει τῆς Στυμφάλου εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τῆς
 μεγάλης δυσκολίας, τὴν ὁποίαν γεννᾷ ὁ κατακλυσμὸς τοῦ ἀρχαιο-
 λογικοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοῦ ὕδατος τῆς λίμνης καὶ ἀπαιτεῖ μακροθυ-
 μίαν καὶ ὑπομονήν, ἡ ὁποία εὐτυχῶς δὲν ἐπέλιπε τὸν κ. Ὁρλάνδον.

9. Ἐνάτην τέλος ἐργασίαν ἐξηκολούθησεν ἡ Ἑταιρεία ἐν
 Λέσβῳ διὰ τοῦ Ἐφόρου κ. Εὐαγγελίδου.

Κατὰ τὸ 1927 ὁ κ. Εὐαγγελίδης ἔσκαψε περαιτέρω τὰ θεμέλια
 ἀρχαικοῦ ναοῦ, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἀνεῦρεν ἐν θέσει Κλοπεδῇ τῆς
 περιφερείας Καλλονῆς. Καὶ ἡ σκαφὴ αὕτη ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ναὸς
 οὗτος εἶναι εἰς μεγίστην κλίμακα κατεστραμμένος, συληθέντων
 τῶν λίθων αὐτοῦ, ὥστε καθίσταται δυσχερὴς ἡ ἀνάκτησις τοῦ
 διαγράμματος αὐτοῦ.

Εἰς ἀπόστασιν 5 μ. ἀπὸ τῶν λειψάνων τούτων εὐρέθη ἄλλος
 ναὸς ἐκ τοῦ αὐτοῦ τραχύτου λίθου κατεσκευασμένος, πληρέστερος
 μὲν τοῦ πρώτου, ἀλλὰ μὴ παρέχων ἄρτιον τὸ σχέδιον. Μόνον ἡ ΒΔ
 γωνία σφίζεται ὅπωςδήποτε καλῶς μετὰ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ
 δύο κατὰ χώραν κειμένων βάσεων κιόνων. Ἡ δυτικὴ πλευρὰ ἔχει
 μῆκος 16 μ. 25 καὶ τρεῖς ἀναβαθμούς, τῶν ὁποίων ἡ ἐξωτερικὴ ἐπι-
 φάνεια εἶναι ἀδρομερῶς ἐξεργασμένη κατὰ τὸ μέσον, ἔχει δὲ κατὰ
 τοὺς ἄρμους στενὴν λείαν ταινίαν. Τὴν αὐτὴν ἀδρομερῆ ἐργασίαν
 ἔχει καὶ ἡ ἄνω ὀρατὴ ἐπιφάνεια, αἱ δὲ βάσεις τῶν κιόνων ἐδρά-
 ζονται ἐπὶ ἐκβεβαθυσμένης κυκλικῆς ἐπιφανείας. Αἱ λεπτομέρειαι
 αὗται ὥς καὶ ἡ παρουσία τῶν τεκτονικῶν ἀγκῶνων δεικνύουσιν ὅτι
 ὁ ναὸς οὗτος δὲν εἶχεν ἐντελῶς περατωθῇ. Ὁ κορμὸς τῶν κιόνων
 ἦτο ἀρράβδωτος, αἱ δὲ βάσεις αὐτῶν εἶχον τὴν διαμόρφωσιν τοῦ
 «αἰολικοῦ» τύπου. Ἐντὸς τοῦ παρακειμένου ἀγροῦ εὐρέθη καὶ κιο-

νόκρανον Αἰολικόν, ὁμοιον πρὸς τὰ προηγουμένως εὑρεθέντα.—Ἡ στενὴ πλευρὰ τοῦ ναοῦ εἶχε, κατὰ τὸν κ. Εὐαγγελίδην, ὀκτὼ κίονας λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς διαμέτρου βάσεως 0.82 καὶ τοῦ διαστήλου 1 μ. 27.—Ὑπολείπεται ἀκόμη νὰ ἀποκαλυφθῇ καὶ ἡ μακρὰ πλευρά, ἵνα ὑπολογισθῇ καὶ ταύτης ὁ ἀριθμὸς τῶν κίωνων. Μεταξὺ τῶν χωμάτων εὑρέθησαν τεμάχια καλῶς ἐξεργασμένων πωρίνων πλακῶν, τεμάχια ἀνθεματῶν ἀκροκεράμων, οἱ ὅποιοι ἔφερον καὶ ἀνάγλυφα, πόρπη χαλκῇ γεωμετρικοῦ τύπου μετ' ἐγχαράκτων γεωμετρικῶν κοσμημάτων καὶ μικρὸν χαλκοῦν ἀγγεῖον.

Ἡ Λέσβος εἶναι σπουδαῖος ἀρχαιολογικὸς τόπος, σημαντικὸς διὰ τε τὴν Αἰολικότητα τῆς νήσου καὶ διὰ τὴν γειτνίασιν πρὸς τὴν Μ. Ἀσίαν, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἐπίμονος ἱχνηλασία θὰ φέρῃ τὴν σκαπάνην καὶ εἰς μέρη, τὰ ὅποια θὰ ἀποδώσωσι πλουσιώτερα καὶ ἀρτιώτερα εὐρήματα.

Παρὰ τὸ συντελεσθὲν τοῦτο εὐχάριστον ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καθήκον θεωρεῖ τὸ Συμβούλιον νὰ ἀνακοινώσῃ πρὸς Ὑμᾶς καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος τῶν ἀνασκαφῶν τῶν **ἀρχαίων Ἀθηνῶν**, τὸ ὁποῖον μέγιστον ἐνδιαφέρει τὴν Ἑταιρείαν, ἀνακινήθῃ δὲ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πιστεύομεν ὅτι ἐσημείωσε σημαντικὴν πρόοδον.

Περὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ὅπως συμματάσῃ ἐπιστημονικῶς εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, ἐγένετο καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου λόγος, οὐδεὶς δὲ εὐτυχῶς σήμερον θέτει ἐν ἀμφιβόλῳ τὸ δίκαιον τῆς ἀξιώσεως, ὅπως ἡ Ἑταιρεία συνεργασθῇ πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, τῶν ὁποίων τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν ἤδη ἀνασκαφέντων μνημείων ὀφείλονται εἰς τὴν σκαπάνην τοῦ ἰδρύματος τούτου καὶ εἰς τὸν ἐπίμονον ζῆλον τῶν δρασάντων ἐθνικῶς ἐν αὐτῷ διακεκριμένων Ἑλλήνων.

Ἡ οἰκονομικὴ δυσπραγία καὶ ἡ ἔλλειψις γενικωτέρου ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος καθιστῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνεφάρμοστον τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην, ἡ ὁποία ἐν ἄλλαις περιστάσεσι θὰ ἐθεωρεῖτο

ἐθνικὸν καθήκον ὑψίστης σημασίας. Διὰ τοῦτο δὲ ὅτε ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολὴ προσεφέρθη νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξερεύνησιν τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία οὐδόλως ἠθέλησε νὰ παρεμβάλλῃ δυσκολίαν, ἀλλ' ἐκφράζουσα τὴν χαρὰν αὐτῆς ἐπὶ τούτῳ, ἐξέφρασε συγχρόνως καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως μετὰ τῶν Ἀμερικανῶν συμπράξωσι καὶ Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι ἐκ μέρους τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. Ὄντως δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὑπουργοῦντος τοῦ κ. Ριχ. Λιβαθινοπούλου, ἐκάλεσε τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν, ὅπως ἐκθέσῃ τὰ τῆς συμπράξεως αὐτῆς ταύτης, ἡ δὲ ἡμετέρα Ἐταιρεία ἀνέπτυξε τότε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τὰς σκέψεις αὐτῆς περὶ τοῦ ζητήματος. Τὰ περὶ τῆς συμπράξεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀνεκοίνωσε τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴν Σχολήν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εὗρίσκετο ἔφ' ἱκανὸν τὸ ζήτημα, ὅτε, μεσοῦντος τοῦ 1927, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ καθιδρύματος κ. Ἐδουάρδος Κάππς, γνωριμώτατος τῶν Ἑλλήνων φίλος καὶ διακεκριμένος ἐπιστήμων, ὅπως ὀριστικῶς διευθετήσῃ τὴν ἀπὸ μακροτέρου ὀπωσδήποτε χρόνου ἐκκρεμοῦσαν ὑπόθεσιν. Ὁ κ. Κάππς προαγαγὼν ὀπωσδήποτε τὸ ζήτημα κατὰ τὰς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας διαπραγματεύσεις, ἐνόμισεν ὡσαύτως λυσιτελές, ὅπως καὶ μετὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας εἰσέλθῃ εἰς ἀπ' εὐθείας διαπραγματεύσεις περὶ τῶν ὁρῶν τῆς συνεργασίας. Οὕτω δὲ δι' ἀνταλλαγῆς σκέψεων μεταξὺ τοῦ κ. Κάππς καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς κ. Κάρπεντερ ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀφ' ἑτέρου διηκρινίσθησαν οὕτως εἰλικρινῶς καὶ σαφῶς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αἱ διαθέσεις, ὥστε ὁ κ. Κάππς, ὁ ὁποῖος ἀρχικῶς ἐφοβεῖτο τὴν σύμπραξιν, μετὰ τὸ πέρας τῆς συνεννόσεως ἠδυνήθη νὰ ἀποστείλῃ μετὰ τοῦ κ. Carpenter πρὸς τὴν Ἐταιρείαν ἐνθουσιώδη ἐπιστολήν, ἐξαίρουσαν τὴν εὐθύτητα καὶ τὴν λεπτότητα, ἥτις ἐπεκράτησεν ἐκ μέρους τῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας. Προσεπαθήσαμεν, Κύριοι, νὰ διευκολύνωμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας, τὸ δὲ Συμβούλιον τῆς

Ἀρχ. Ἑταιρείας παρὰ τὴν εὐαίσθητον αὐτοῦ θέσιν ἀπέναντι τῶν ἐκ παραδόσεως δικαιωμάτων τοῦ ιδρύματος τούτου, ἡδυνήθη βοηθούμενον ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐνδύτητος καὶ λεπτότητος τῶν Ἀμερικανῶν συναδέλφων νὰ ῥυθμίσῃ τὰ πράγματα οὕτως, ὥστε ἢ διὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἑλληνικὴ συνεργασία, ἐν ᾗ ἐθεωρεῖτο δυσεπίτευκτος, νὰ καταστῇ πρᾶγμα. Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν διαπραγματεύσεων καὶ τοῦ κ. Π. Τσαλδάρη τὸ προσωπικὸν ἐνδιαφέρον, ἐκδηλωθὲν κατὰ τὴν εἰς τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας συμπεσοῦσαν παρουσίαν αὐτοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας. Ἐκύρωσε δὲ τῆς συμφωνίας τὴν σπουδαιότητα ἡ πρὸς παροχὴν τῆς ζητουμένης ἀδείας πρόθυμος ἔγκρισις τῶν ἐν τῇ τότε Οἰκουμενικῇ Κυβερνήσει κυρίων Ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ ἐκ μέρους τοῦ τελικῶς σχηματίσαντος τὴν σύμβασιν καὶ παρασχόντος τὴν ἄδειαν Ὑπουργείου τῆς Παιδείας κατεβλήθη ἡ δέουσα προσπάθεια, ὅπως καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀνασκαφὴ τῶν Ἀθηνῶν. Πᾶν περαιτέρω βῆμα ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ φίλων, οἱ ὅποιοι ἀναμφισβητήτως ἔχουσι πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ ἐνδόξου ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐπεφύλαξεν εἰς αὐτοὺς ἡ Τύχη. Οἰαιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ ἀποζημιώσεις τοῦ χώρου, διὰ μὲν τὴν Ἀμερικὴν θὰ εἶναι μικραί, ἀπέναντι δὲ τῆς δόξης, ἣτις εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ἔργου, εἶναι πάντως μηδαμιναί. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία καὶ ἐκ τῶν γλίσχρων αὐτῆς πόρων διέθεσε καὶ κτήματα καὶ εἰσοδήματα ὑπὲρ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης. Ἀλλὰ παρορμῶντες εἰς γενναιότητα τοὺς Ἀμερικανούς, θεωροῦμεν ἐθνικὸν καθήκον νὰ συστήσωμεν καὶ πρὸς τοὺς ἡμετέρους κατοίκους τοῦ ἀνασκαπτέου χώρου πᾶσαν σωφροσύνην.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ πρὸς τὴν ἀνασκαφικὴν ἔρευναν συνδεδεμένον ἔργον τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1927.

Ἀλλὰ τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον ἡμῶν, Κύριοι, δὲν σταματᾷ εἰς

τὰς ἀνασκαφάς, ἀλλ' εἶναι πολλῶ εὐρύτερον. Εἶναι μάλιστα τόσον εὐρὺ τὸ στάδιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐργασίας, ὥστε δύναται νὰ προαχθῇ ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη καὶ ἄνευ ἀθρόων καὶ συχνῶν ἀνασκαφῶν. Ἡ μελέτη εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία σχηματίζει τοὺς ἀξιόους τοῦ ὀνόματος ἀρχαιολόγους. Ἡ δὲ μελέτη δύναται νὰ γίνῃ οὐχὶ μόνον ἐν τῷ ἀνασκαφικῷ πεδίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μουσειακῷ ἐργαστηρίῳ. Ὁ περιορισμὸς τῆς ἀρχαιολογικῆς δράσεως εἰς τὴν ἀνασκαφικὴν ἀνακάλυψιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀπορρέουσαν πρόσκαιρον δόξαν, δὲν ἀνταποκρίνεται οὐδὲ πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐπιστημονικὴν ἀξίωσιν, ἡ ὁποία ἐπάγεται σοβαρώτερας ὑποχρεώσεις. Σκοπὸς τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ αὐξησις τῶν ὑπαίθρων ἀρχαίων καὶ ἡ πλήρωσις τῶν μουσείων δι' εὐρημάτων, ἀναμενόντων τοὺς μελετητὰς αὐτῶν, ἀλλ' ἡ προαγωγή τῆς ἐπιστήμης διὰ τῆς ἐπεξεργασίας αὐτῶν καὶ ὁ διαφωτισμὸς τῶν πολλῶν περὶ τῆς ἀξίας τῶν νέων μνημείων. Ἐφ' ὅσον δὲ οἱ ἀνασκάπτοντες δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν εὐρημάτων αὐτῶν, ἀναγκαῖον εἶναι τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν πρέπει νὰ βαρύνωνται διὰ νέων εὐρημάτων.

Τὰ μέσα τῆς ἐπεξεργασίας πάντοτε προθύμως παρέσχεν ἡ Ἑταιρεία, διὰ τοῦτο δὲ διατηρεῖ ἀντὶ πάσης οἰκονομικῆς θυσίας τὸ ἀπὸ μὲν τοῦ 1837 μετὰ τινων διακοπῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1884 ἀδιακόπως ἐκδιδόμενον, ἐπιστημονικὸν αὐτῆς περιοδικόν, τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα. Χάριν δὲ τῆς ἐπιστημονικῆς ταύτης δημοσιεύσεως δαπανᾷ καὶ εἰς φωτογραφικὰς ἐργασίας καὶ εἰς σχεδιαστικὰς τῶν τε τόπων καὶ τῶν μνημείων παραστάσεις. — Κατὰ τὸ 1927 ἐξεδόθη ἐπιμελείᾳ τοῦ Γραμματέως εἰς τόμος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐκ 210 σελίδων, σχήματος τετάρτου, καὶ τριῶν φωτοτυπικῶν πινάκων, περιέχων πραγματείας τῶν κ. κ. Σωτηρίου, Οἰκονόμου, West καὶ Meritt, Wilhelm, Εὐαγγελίδου, Ζέγγελη, Δέφνερ, Παππαδάκι καὶ Ἀρβανιτοπούλου, ἐν δὲ τῷ παραρτήματι τῶν κ. κ. Γερογιάννη, Καραχάλιου καὶ Χατζῆ.

Καὶ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας διὰ τὰ ἔτη 1922-1923 καὶ 1924 προώδευσεν ἡ ἐκτύπωσις, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι προσεχῶς θὰ

εἶναι ἔτοιμος ὁ τόμος, ὥστε νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐκτύπωσις τῶν Πρακτικῶν τῶν ἐπομένων ἐτῶν μέχρι σήμερον.

Καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τὸ ἀπαραίτητον τοῦτο ἐφόδιον παντὸς ἐπιστημονικοῦ καθιδρύματος ἐπλουτίσθη διὰ τετρακοσίων περίπου νέων τόμων. Ἐνταῦθα εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι καὶ ἱκανὰς δωρεὰς βιβλίων ἔχει ἡ Ἑταιρεία παρ' ἀλλοδαπῶν τε καὶ ἡμετέρων ἀνδρῶν καὶ ἰδρυμάτων, τιμώντων τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑταιρείας. Μεταξὺ τούτων ἀναφέρομεν τὴν Ἀμερικανικὴν Σχολήν, τὸ ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον τῆς Τυβίγγης, τοὺς κ.κ. F.Noack, Hiller von Gärtringen, D. Robinson, Lawrence κ. ἄ. Πρὸς πάντας τούτους ἐκφράζομεν τὰς θερμοτάτας ἡμῶν εὐχαριστίας.

Ἀλλὰ παρὰ ταύτας τὰς δι' ἕκαστον ἔτος ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν προβλεπομένας τακτικὰς μέχρι τοῦδε ὑποχρεώσεις, τὸ Συμβούλιον ἠσθάνθη ὅτι ἔχει καθήκον νὰ προσθέσῃ καὶ νέον κεφάλαιον δαπανῶν πρὸς ἐνίσχυσιν νέων ἐπιθυμούντων νὰ σπουδάσωσιν ἀρχαιολογίαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Ὁ ἐπιστημονικὸς οὗτος κλάδος ἔχει τοιαύτην μεγάλην παράδοσιν παρ' ἡμῖν, ὥστε ἀποτελεῖ αὐτόχρημα ἔγκλημα πᾶσα παράλειψις φροντίδος, ὅπως ἡ παράδοσις αὕτη ἐξακολουθήσῃ, μὴ διακοπῇ δὲ ὁ ἐπιστημονικὸς χαρακτήρ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, ἐξ οὗ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξαρτᾶται ἡ ἀγαθὴ περὶ ταύτης ὑπόληψις.

Μία τῶν κυριωτάτων φροντίδων πρὸς διατήρησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἀρχαιολογικοῦ πνεύματος εἶναι ἡ ἀρτία προπαρασκευῇ τῶν προοριζομένων δι' ἀρχαιολογικὰς θέσεις. Διὰ τοῦτο δὲ ὀφείλει καὶ τὸ Κράτος, ὅπως ὀχυρώνῃ πάντοτε τὰς θέσεις ταύτας δι' οὐσιαστικῶν προσόντων, διότι ἄλλως θὰ ἡπειλούμεθα ὑπὸ εἰσβολῆς ἐρασιτεχνῶν καὶ ὠραιολήπτων αἰσθητικῶν, ἐχθρῶν πάσης ἐρεῦνης ἐπιστημονικῆς καὶ ἐνσυνειδήτου θαυμασμοῦ τοῦ καλοῦ. «Ὅστις δὲ μετὰ παιδείας ὀρᾷ τὰ καλὰ οὐκ ἂν, οἶμαι, ἀγαπήσειεν ὄψει μόνῃ καρπωσάμενος τὸ τερπνὸν οὐδ' ἂν ὑπομείναι ἄφωνος θεατὴς τοῦ κάλλους γενέσθαι, πειράσεται δέ, ὡς οἶόν τε, καὶ ἐνδιατρίψαι καὶ λόγῳ ἀμείψασθαι τὴν θεάν».

Ἀλλὰ πρὸς προπαρασκευὴν τοιούτων ἐργατῶν ἀπαιτεῖται οὐχὶ μόνον φύσις δεξιὰ καὶ ἐνάρετος, ἀλλὰ καὶ σπουδὴ ἐπίμονος καὶ μακρά. Τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν τῶν ἡμετέρων νεαρῶν πτυχιούχων φιολόγων ἢ τῶν νεωτέρων ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες δὲν ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν εὐρυτέρων· σπουδῶν εἰς ἄλλοδαπὰ πανεπιστήμια καὶ μουσεῖα, ἠθέλησε τὸ Συμβούλιον νὰ συνδράμῃ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἤλθε δὲ ὄντως ἀρωγὸν εἰς δύο ἀρχαιολογικοὺς ὑπαλλήλους, τὸν κ. Μαρινᾶτον καὶ τὴν Δ^{δα} Βαρούχα, μεταβάντας πρὸς σπουδὰς εἰς Βερολῖνον κατόπιν ἐκπαιδευτικῆς ἀδείας, βοηθουμένους δὲ καὶ ὑπὸ ὑποτροφίας τῆς ἐν Βερολίνῳ Humboldtstiftung, ὑπὲρ τῆς ὁποίας προθύμως συνηγόρησαν οἱ κ. κ. F. Noack καὶ G. Rodenwaldt.

Τὸ Συμβούλιον ἔχει τὴν ἀπόφασιν, ὅπως καὶ κατὰ τὸ ἀρξάμενον καὶ κατὰ μέλλοντα ἔτη ἐξακολουθήσῃ τὴν φροντίδα ταύτην, φροντίδα, διὰ τὴν ὁποίαν δύναται νὰ εἶναι ὑπερήφανος ἡ Ἑταιρεία, ὅσον ὑπῆρξε καὶ ἄλλοτε, ὅτε ἀποστείλασα, αὐτὴ μόνη τότε, ἄνευ ἄλλης βοήθειας, ὑποτρόφους πρὸς σπουδὴν τῆς ἀρχαιολογίας εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν — εἶδεν ἔπειτα ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων κυρουμένην τὴν ἐγκαιρον ἐκείνην πρόνοιαν αὐτῆς. Καὶ νῦν εὐρισκόμεθα ἐν περιστάσει ἀραιώσεως, συντελεσθείσης τε καὶ ἀπειλουμένης, εἶναι δὲ ἀπόλυτον τὸ καθήκον πάντων, ὅσοι ἐνδιαφέρονται περὶ τῆς τύχης τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, ὅπως λάβωσι πᾶσαν πρόνοιαν, καὶ δὴ ἐπείγοντως, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν κενῶν, ἵνα μὴ εὐρεθῶμεν, ὅπως ὁ Δευκαλίων, εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δημιουργήσωμεν ἀρχαιολόγους ἐκ λίθων.

Ὑπὸ τοιοῦτο πνεῦμα ἔδρασε, Κύριοι, τὸ Συμβούλιον κατὰ τὸ 1927, ἥτοι τὸ πρῶτον ἔτος τῆς νέας αὐτοῦ τριετοῦς ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν μετὰ ζωηρῶς διαδηλωθείσης ἐμπιστοσύνης ἀνεθέσατε εἰς αὐτό.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία δρῶσα ἐν τῇ ὅλῃ Ἑθνικῇ οἰκογενείᾳ καὶ ὑπὲρ ὁλοκλήρου τοῦ Ἑθνους δὲν ἐργάζεται, ὅπως λησμονηθῇ ἡ νέα Ἑλλὰς διὰ τῆς ἀπασχολήσεως περὶ τὴν ἀρχαίαν, ἀλλὰ

τοῦναντίον σκοπεῖ, ὅπως διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐπιστημονικῆς μελέτης τοῦ ἀρχαίου βίου διαφωτισθῇ καὶ προαχθῇ ὁ νεώτερος ἡμῶν, ἀσχημάτιστος ἀκόμη, βίος. Ἡ μεγάλη ἐκείνη συμβουλή τοῦ Winkelman ὅτι «διὰ νὰ γίνῃ τις ἄνθρωπος πρέπει πρῶτον νὰ γίνῃ ἀρχαῖος Ἑλλήν» εἶναι καὶ ἡμῶν ἔμβλημα. Οἱ ἐχθροὶ τῶν ἰδανικῶν καὶ οἱ ὑπέρμαχοι τοῦ ὕλισμοῦ δὲν ἐγκρίνουσι τὴν ὁδὸν ταύτην ἀλλὰ δὲν ὑπέδειξαν καλλιτέραν. Ἰδρύματα ὡς τὸ ἡμέτερον ἐμμένουσιν ἀκλόνητα εἰς τὴν ἑνδοξὸν αὐτῶν παράδοσιν καὶ θὰ ἐξακολουθήσωσι δεικνύοντα εἰς πάντας τὴν ὁδὸν τῆς ἀνυψώσεως καὶ τοῦ ἐξευγενισμοῦ. Οὐδέποτε εἶναι ἀργὰ διὰ νὰ γίνῃ τις ἄνθρωπος.

(Κατὰ παραδρομὴν ἐξετυπώθη ἐν σελ. 1 ὡς ἡμερομηνία τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν ἐταίρων ἡ 26^η ἀντὶ τῆς ὁρθῆς 19^{ης} Φεβρουαρίου 1928).

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1927

1. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΤΩ ΙΩΔΕΙΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Ἐπανελάβομεν καὶ ἐφέτος τὰς ἐν τῷ Ἰωδαίῳ τοῦ Περικλέους ἀνασκαφὰς ἡμῶν δι' ὀλίγων ἐργατῶν δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀναλόγως τῶν ὀλίγων χρηματικῶν μέσων, ἅτινα κατ' ἔτος διαθέτει αὐτή.

Μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους γενομένην ἐντελῇ ἀποκάλυψιν ὁλοκλήρου τοῦ τοίχου τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ οἰκοδομήματος (πρβ. "Ἐκθεσὶν μου ἀνασκαφῆς ἔτους 1926), δι' ἧς ἐμάθομεν καὶ τὸ μῆκος τούτου, ὅπερ ἦτο 63,40 μέτρ., προέβημεν ἐφέτος εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ τοίχου τῆς δυτικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ.

Τὸ οἰκοδόμημα, ὡς γνωστόν, ἀποκλίνει κατὰ 28° ἀπὸ τοῦ μαγνητικοῦ βορρᾶ.

Ὁ τοίχος οὗτος δὲν σφίζεται καλῶς, τμήματα δ' αὐτοῦ εὗρομεν κατὰ διαστήματα μόνον καὶ οὐχὶ ἐν συνεχείᾳ, ἐπεσκευασμένα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκ παντοίου ὕλικου. Καὶ ὁ τοίχος οὗτος, ὡς ἐν τῇ ΒΔ γωνίᾳ παρατηρεῖται, ἦτο ἔσωθεν ἐπενδεδυμένος διὰ μαρμαρίνων πλακῶν ἐπιμελῶς εἰργασμένων, ὡς ἦτο καὶ ἐν τῇ ΒΑ πλευρᾷ.

Βαίνει δὲ κατὰ μῆκος τοῦ ἀνατολικοῦ ἀναλήμματος τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου, οὐχὶ ὅμως ἐντελῶς παραλλήλως τούτου, ἀλλὰ μὲ μικράν, ὡς εἵπομεν, ἀπόκλινσιν, λόγῳ τοῦ λοξοῦ προσανατολισμοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ κτιρίου.

Δὲν ἔφερε δὲ ὀπισθεν ἄλλον ἀναλημματικὸν τοῖχον, ὡς ὁ τῆς βορείας πλευρᾶς, πρὸς προστασίαν διὰ τὴν συγκράτησιν τῶν ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως κατερχομένων χωμάτων, ὑδάτων καὶ λίθων, καθότι ἐνταῦθα προστατεύεται, ὡς εἵπομεν, ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ ἀνατολικοῦ ἀναλήμματος τοῦ θεάτρου, ὅπερ διήκει καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ μῆκος τοῦ τοίχου τούτου.

Ἀπεκαλύψαμεν δὲ καὶ τὸ ἀνάλημμα τοῦτο τοῦ θεάτρου μέχρι τοῦ στερεοῦ εἰς βάθος 7 μέτρων, ἔχον περὶ τοὺς δέκα ἁλλεπαλλήλους δόμους καὶ εἰς

μῆκος 25 μέτρων. Ἐκεῖ, εἰς βάθος πέντε μέτρων, εὗρομεν τάφους χριστιανικοῦς τοῦ Σ' καὶ Ζ' αἰῶνος, ἐν οἷς ὑπῆρχον πῆλιναι λυχνίαι φέρουσαι ἄνωθεν σταυρὸν ὡς καὶ πίθους περιέχοντας ὁστὰ μικρῶν παιδῶν.

Δυστυχῶς ὁ δυτικὸς οὗτος τοῖχος τοῦ κτιρίου δὲν σφίζεται μέχρι τοῦ τέρατος, καταστραφεῖς, ὡς φαίνεται, εἰς μεταγενεστέρους χρόνους, καθότι ἐνταῦθα συνφικίσθη τὸ μέρος κατὰ τοὺς ἐπὶ Τουρκοκρατίας χρόνους, ὡς εὗρομεν καὶ ἐφ' ὅλης τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως ὁλόκληρον συνοικισμόν ἐκτισμένον ἐξ ὕλικού εἰλημμένου ἐξ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ δὴ ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ὁδείου τοῦ ἐπὶ Ἀριοβαρζάνου ἀνοικοδομηθέντος, ὡς π.χ. τεμάχια μαρμαρίνων κίωνων ἀρραβδῶτων καὶ ἄλλα ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν χρόνων.

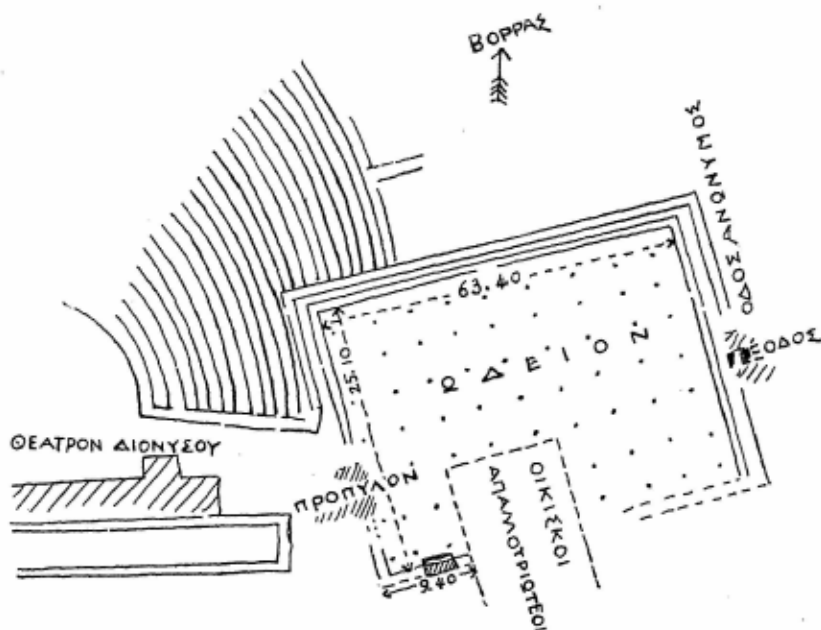
Ἐπίσης εὗρομεν μεσημβρινῶς καὶ ἐγγὺς τοῦ προτύλου τὸ ἐκεῖ διερχόμενον ὑδραγωγεῖον τῆς Ἑννεακρούνου, ἥτοι τετράγωνον πῆλινον ὀχετόν, καλυπτόμενον ἄνω δι' ὀριζοντίων πλακῶν ὕψ. 0,46, πλ. 0,30 καὶ πάχους 0,05. Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο εἶχομεν συναντήσῃ καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀνασκαφῶν ἡμῶν ἐν ἔτει 1914 κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ κτιρίου κάτωθεν τοῦ ἐκεῖ διερχομένου Βαλεριανείου τείχους (Judeich Topographie von Athen σελ. 113· πρβ. ΑΕ 1914 σελ. 153). Τοῦτο διέρχεται νοτίως τοῦ προτύλου διευθυνόμενον πρὸς τὸν περίβολον τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου καὶ πρὸ τοῦ ἀρχαιότερου ναοῦ τοῦ Διονύσου (πρβ. Κουρουνιώτην ἐν ΑΔ 1914 σελ. 153) καὶ εἶτα πρὸς τὴν Ἑννεάκρουνον πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου ἀνεκάλυψεν αὐτὴν ὁ καθηγητὴς Dörpfeld (πρβ. F. Graeber: «Die Enneakrunos» ἐν ΑΜ 1905 σ. 23).

Εἰς μῆκος 25 μέτρ. καθέτως ἀπὸ τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ Ὁδείου ἡμῶν, ὀλίγῳ κατωτέρω τοῦ προτύλου καὶ εἰς ἀπόστασιν μέτρ. 9,40 εὗρομεν τμήμα τοίχου μῆκ. 3 μέτρ. (πρβ. σχέδιον ἐν εἰκ. 1) τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς αὐτοῦ τοῦ Ὁδείου, ὅπερ διευθύνεται πρὸς τὰς οἰκίας Ἀντωνακοπούλου καὶ Νάκη, τὰς μῆπω ἀπαλλοτριωθείσας καὶ οὕτω δὲν ἡδυνήθη ἡ σκαπάνη νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω εἰς τὴν ἐντελὴ μέχρι τοῦ τέρατος ἀποκάλυψιν τούτου.

Ἡ εὗρεσις τοῦ τμήματος τούτου τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁδείου εἶναι πολὺ σπουδαία καθότι ὀρίζει τὸ τέρμα τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ οὕτω διεπιστώσαμεν θετικῶς πλέον ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε σκαφικῆς ἐργασίας ὅτι αἱ τέσσαρες πλευραὶ τοῦ Ὁδείου δὲν ἔχουσι τὰς αὐτὰς διαστάσεις, διότι ἐνῶ ἡ βορεία ἔχει 63,40 μέτρ. ἡ δυτικὴ ἔχει 25,10. Καὶ τοῦτο, κατὰ τὸν Frickehaus, προέρχεται ἐκ τοῦ σχήματος τῆς σκηνῆς τοῦ Ξέρξου, γνώμη, πρὸς ἣν συμφωνῶν καὶ ὁ συνάδελφος κ. Ῥωμαῖος, λέγει, ὅτι ἡ σκηνὴ τοῦ Ξέρξου πρέπει νὰ εἴχῃ σχῆμα ὀρθογώνιον, ὡς συμβαίνει συνήθως προκειμένου περὶ τοῦ μέρους τοῦ θεάτρου, τὸ ὁποῖον λέγεται σκηνή. Διότι ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ Πausaniou (8,32,1), ὅστις ἀναφέρειν τὸ Θερασίλιον, ἥτοι τὸ Βουλευτή-

ριον τῶν Ἀρκάδων, λέγει, ὅτι τοῦτο ἦτο τετράγωνον οἰκοδόμημα κτισθὲν κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Ἀθήνησιν Ὡδείου τοῦ Περικλέους, ἐξ οὗ συνάγομεν ὅτι τοῦτο ἦτο τετράγωνον παραλληλόγραμμον (πρβ. Ἀνασκαφαὶ Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἐν Μεγαλοπόλει ἐν ἔτει 1890 — 2. Excavations at Megalopolis — Suppl. Papers of the Journal of Hell. Studies — Dörpfeld — Das griech. Theater σελ. 133 εἰκ. 55). Εἶχε δηλαδὴ τὸ Θεοσίλιον μῆκος μὲν 66 μέτρ., πλάτος δὲ 52 μέτρ.

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ Ὡδείῳ ἐγνωρίζομεν μέχρι τοῦδε μόνον τὸ μῆκος τῆς

Εἰκ. 1. Ὡδεῖον Περικλέους.

βορείας πλευρᾶς, ἤδη διὰ τῆς ἐφετεινῆς ἀνασκαφῆς ἡμῶν ἐμάθομεν ὅτι τὸ μῆκος τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἦτο 25.10 μέτρ.

Εἶναι ἄρα πιθανώτατον ὅτι τὸ ὀρθογώνιον σχῆμα τῆς σκηνῆς εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ Μηδικὰ κατὰ τὸ σχέδιον τῆς σκηνῆς τοῦ Ξέρξου 490 π. Χ. καὶ ἐντεῦθεν ἀπεκαλύφθη λοιπὸν ὅτι καὶ τὸ Ὡδεῖον τοῦ Περικλέους δὲν ἦτο ἀκριβὲς τετράγωνον, ὥς ἀναφέρεται, διότι μὲ τὸν χαρακτηρισμὸν τετράγωνον ὁ Πausanias ἐννοεῖ σχῆμα ἔχον οὐχὶ καὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς ἴσας, ἀλλ' ἀπλῶς παραλληλόγραμμον τετράπλευρον, τοῦθ' ὅπερ ἐξάγομεν καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ὁμιλῶν ὁ Pausanias περὶ τῶν Ἑρμαϊκῶν στηλῶν ὀνομάζει τοὺς Ἑρμᾶς τούτους τετραγώνους (τετραγώνου ἐργασίας), ἐνῶ

εἶναι ὁ κορμὸς τούτων ἀπλῶς ὀρθογώνιος μὲ μεγαλειτέραν τὴν ἐμπροσθίαν πλευρὰν (πρβ. Πausanίαν Ἀρκαδικὰ VIII XLIII, 6 — Ρωμαῖον ἐν ΑΕ 1911 σελ. 157). Ὡς ἀπέδειξαν αἱ ἀνασκαφαὶ τῶν Ἀγγλῶν τὸ ἐν Μεγαλοπόλει κτίσμα εἶχε διαστάσεις 66×52, ἡ δὲ σημασία τοῦ τετραγώνου, παρὰ Πausανίαν δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκλαμβάνηται μαθηματικῶς ἀκριβῆς.

Τὸ ἐπίμηκες ἄρα ὀρθογώνιον σχῆμα τοῦ Ὁδείου δὲν ἀντιτίθεται εἰς τὴν παρὰ Πausανίαν εἰδήσιν, τοῦναντίον συμφωνεῖ ἐξ ἄλλου πρὸς τὴν γνώμην τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ Frickenhaus περὶ τοῦ Ὁδείου.

Κατὰ ταύτην τὸ Ὁδεῖον τοῦ Περικλέους ἀφοῦ ἀναφέρεται ὅτι ἐποιήθη κατὰ μίμησιν τῆς σκηνῆς τοῦ Ξέρξου ὥφειλε νὰ ἔχῃ σχῆμα ἐπίμηκες ὀρθογώνιον παρόμοιον πρὸς τὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου, ὡς ἐφηρημόσθη μεταγενεστέρως.

Πρὸς τούτοις ἡ λέξις σκηνή, ἀνατολικῆς καταγωγῆς οὔσα, εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Περσικῶν πολέμων, ἡ δὲ διὰ τῆς λέξεως δηλουμένη κατασκευὴ (κτιρίον) δὲν ὁμοιάζει πρὸς κυκλοτερῆ κωνικὴν σκηνήν, ἀλλ' ἦτο ἐν τῇ Ἀνατολῇ εὐρύχωρον ὀρθογώνιον παραλληλόγραμμον κτίσμα, ὡς βλέπομεν ἐν τοῖς ἀναγλύφοις τῶν Περσικῶν καὶ Αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων.

Τὸ μεταξὺ τῶν δύο ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, ἦτοι τοῦ Ὁδείου καὶ τοῦ Θεάτρου, ἰδίᾳ πρὸς τὸ μέρος ἔνθα τὸ πρόπυλον (ὄρ. σχέδιον 1), ἔχει ὑποστῇ μεγάλην ἀναστάτῳσιν καὶ καταστροφὴν διὰ τῆς οἰκοδομήσεως ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, κτισμάτων, ὧν θεμέλια εὗρομεν ἰδίως τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας χρόνων, ὡς εἴπομεν.

Μετὰ τὸ πρόπυλον εὗρομεν τὸ τέρμα τοῦ τοίχου τῆς δυτικῆς πλευρᾶς συμπίπτον πρὸς τὸ τῆς μεσημβρινῆς τοιαύτης. Ἦτο δὲ ὡς εἶδομεν τὸ μῆκος τοῦ τοίχου τῆς μὲν βορείας πλευρᾶς 63,40 μέτρα, τῶν δὲ τριῶν ἄλλων ἄγνωστον, καθόσον ὁ μὲν καθορισμὸς τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς προέβη μόνον εἰς ἀρκετὸν μῆκος ἀνακοπεῖς περαιτέρω ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐκεῖ βαλεριανείου τείχους καὶ τοῦ ἐκεῖ διερχομένου σήμερον ἀωνύμου δρόμου (ὄρ. σχεδ. 1 καὶ ΑΕ 1922 σχέδ. ἀριθ. 1 καὶ 2).

Ἦδη διὰ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, ὡς ἐκ τῆς εὐρέσεως τμήματος τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ κτιρίου, μανθάνομεν τὰς διαστάσεις τοῦ Ὁδείου ἡμῶν, ἀλλ' ἡ εὕρεσις τοῦ τοίχου τῆς μεσημβρινῆς ταύτης πλευρᾶς μὲ ἐνέβαλεν κατ' ἀρχὰς εἰς ἀπορίαν, ἂν ἔπρεπε νὰ ταυτίσω αὐτὸ πρὸς τὸ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς ἢ ἔαν δὲν ἐπεκτείνεται αὕτη περαιτέρω ὑπὸ τὰς ἀνακαλλοτριώτους οἰκίας, ὡς εἴπομεν ἂνωτέρω.

Τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφετεινῆς ἡμῶν ἀνασκαφῆς. Πρὸς προσανατολισμὸν παραθέτω καὶ πρόχειρον σχέδιον τοῦ ἀποκαλυφθέντος τμήματος

τοῦ τοίχου τῆς νοτίου πλευρᾶς τοῦ οἰκοδομήματος ὥς καὶ τῶν κατὰ τὸ πρό-
 πυλον μερῶν ὅσον ἐξηρευνήσαμεν.

Πρὸς τούτοις ἐκαθαρίσαμεν καὶ τὸν ἤδη ἀπὸ ἐτῶν ἀνεσκαμμένον χῶρον
 τοῦ Ὡδείου, ὅστις εἶχε καλυφθῇ ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως κατερχομένων
 χωμάτων καὶ λίθων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Δεκεμβρίου 1927.

Π. ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ

2. ΑΜΦΙΑΡΕΙΟΥ ΣΚΑΦΑΙ (1927)

Ἐφ' ἑτος σκαφικαὶ ἐργασίαι ἐγένοντο ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν τῆς
 χαράδρας.

Α') ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς. Τοῦ ναοῦ ὁ βόρειος τοῖχος σύγκειται τὰ
 κάτω ἐκ πέντε δόμων, ὧν δύο μὲν, οἱ κατώτατοι (1^{ος} καὶ 2^{ος}), ὡς ὑπευθυν-
 τηρία (πρβ. στερεοβάτης, ὑποδομή, κρηπίς, στοιβή, στρώμα, στορά), εἰς δὲ
 ὡς εὐθυνητήρια (3^{ος}), εἰς δὲ ὁ τῶν ὀρθοστατῶν (4^{ος}), εἰς δὲ ὁ τῶν κατα-
 ληπτήρων (5^{ος})· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἔχουσι τοὺς λίθους παρὰ μῆκος κειμένους,
 ὁ δὲ 3^{ος} ἔχει τοὺς λίθους φορητῶν, ἐξέχων ἐπικαρσίως ἔνδον τε καὶ ἔξωθεν·
 ὕψος δ' ἔχουσιν ὁ μὲν 1^{ος} 0 47, (= 1 1/2 ποδ.), ὁ δὲ 2^{ος} 0 463, ὁ δὲ 3^{ος} 0 465,
 ὁ δὲ 4^{ος} 0 77, (= 2 1/2 ποδ.), ὁ δὲ 5^{ος} 0 195, (δεκαδάκτυλος). Καὶ οἱ μὲν
 ὀρθοσταταὶ (4^{ος} δόμος), ἔχουσι πάχος 0 69, ἡγουν τὸ πάχος τοῦ τοίχου, ἴσταν-
 ται δὲ δίοτοιχοι ἐναλλάξ καὶ μονόστοιχοι τοῦ δὲ 3^{ου} δόμου πολλοὶ λίθοι
 εἰσὶν, ὡς εἰκαστόν, ἄλλοθεν εἰλημμένοι ἢ προπαρασκευασμένοι, ἵνα ἐν ἄλλῃ
 δόμῳ παρὰ μῆκος τεθῶσι· διότι φέρουσιν ἔξωθεν, ἡγουν ἐπὶ τῆς βορείου
 ἐπιφανείας, ἀναθύρωσιν, οἷον ὁ ἐξ ἀνατολῶν 1^{ος}, ἡγουν ὁ δυσμότης τῆς
 παραστάδος, ὁ 3^{ος}, ὁ 10^{ος}, ὁ 12^{ος}, 14^{ος}, 17^{ος}, 18^{ος}, 21^{ος}, 23^{ος}, 27^{ος}, ἴσως δὲ
 καὶ ὁ 2^{ος} κλπ, ἄλλοι δὲ εἰσὶν ἔξωθεν ἀποκεκομμένοι· καὶ ὁ μὲν 1^{ος} λίθος ἐξέ-
 χει τοῦ 4^{ου} δόμου πρὸς βορρᾶν 0 51, οἱ δὲ ἄλλοι ± 0 30 — 0 36, εἰς δὲ τῶν
 δυσμικωτάτων 0 26, ὁ δὲ δυσμότης τούτου 0 13 εἰρήσθω δὲ καὶ ὅτι ὁ δυσμι-
 κώτατος πῶρος τοῦ 3^{ου} δόμου ἐξέχει δυσμότης τοῦ νοτίου ἄκρου τοῦ δυσμι-
 κοῦ τοίχου 0 12. Ὁ 2^{ος} λίθος ἐξέχει πρὸς βορρᾶν 0 30, τοσοῦτον δ' ἔξέχουσι
 καὶ οἱ ἐξῆς (δυσμότης) πέντε, ἡγουν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεῖνται καθέτου· ὁ 3^{ος}
 λίθος φέρει, ὡς εἴρηται, ἔξωθεν ἀναθύρωσιν· ὁ 4^{ος} καὶ οἱ ἐξῆς πέντε εἰσὶν
 ἀποκεκομμένοι ἔξωθεν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ
 βορείου τοίχου τοῦ ναοῦ. Ἡ δὲ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ βορείου τοίχου ἐν μὲν
 τῷ προνάῳ ἔχει τὸ ἄκρον τῶν κάτω τριῶν δόμων ἐπὶ τῆς αὐτῆς τῷ 4^ῳ δόμῳ
 καθέτου· καὶ ὁ μὲν 1^{ος} λίθος τοῦ 3^{ου} δόμου, ἐπειδὴ ἐν Ἀμφιαρείῳ οἱ εἰργα-

σμένοι πᾶροι ἔχουσι καθ' ὅλου μήκος ± 128 (πλ. τὸ ἥμισυ τοῦ μήκους, ἦγουν ± 064 , πάχ. ± 045), τοῦ δὲ ὀρθοστάτου τὸ πάχος εἶνε, ὡς εἴρηται, 069, ἣ ἀνέκαθεν εἶχεν, ὡς εἰκάσαι, μήκος 120 ($=051+069$) ἣ ἀπεκόπη ἔνδον (ἐν τῷ προνάῳ) ὀλίγον (± 008 · δηλ. $120+008=128$), ὁ δὲ 2^{ος} λίθος, ἐξέχων, ὡς εἴρηται, τοῦ 4^{ου} δόμου 030, εἰ πρὸς βορρᾶν εἶχεν ἀναθύρῳσιν, ἀπεκόπη ἐν τῷ προνάῳ ± 029 (δηλ. $030+069+029=128$). ἐν δὲ τῷ σηκῷ ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ 3^{ου} δόμου τοῦ βορείου τοίχου φέρει ἀνωμάλως ἀποκεκομμένον τὸ ἄκρον τῶν λίθων· καὶ τὸ μὲν ἄνω ἥμισυ (ῥ. 024 ἀπὸ τῆς ἄνω ἀκμῆς τοῦ δόμου) εἶνε πρόσθεν, ἦγουν νοτόθεν, λείως ἀποκεκομμένον, ὥστε ἐξέχει τοῦ 4^{ου} δόμου 008—0105, τὸ δὲ κάτω (ῥ. 0225) ἐξέχει τοῦ 4^{ου} δόμου ἀνωμάλως ὡς 027. Ἡ ἀποκοπὴ αὕτη ἐγένετο, ὡς εἰκάσαι, χάριν θέσεως ἐδωλίων (πρβ. Βερσάκης AM 1908 256, Dörpfeld AM 1922 28), ὅτι δὲ καὶ ἐν τῷ ναῷ ὑπῆρχον, ὡς ἐν τῇ στοᾷ, θρανία, δηλοῦται ἐκ τριῶν βάσεων ποδῶν θρανίου, ὧν μία μὲν κεῖται ἐν τῇ τοῦ προνάου βορρανοτολικῇ γωνίᾳ, μία δὲ ἐν βορροδυσμικῇ (σφίζεται καὶ ὁ ποὺς κατὰ χώραν), μία δὲ ἐν τῇ τοῦ σηκοῦ βορρανοτολικῇ γωνίᾳ· ἐπὶ τῶν ποδῶν τούτων ἔκειντο τὰ τοῦ θρανίου ἐπιθήματα φέροντα ἐπὶ τῆς προσθίας ὑποσκόιλου ἐπιφανείας τὸ ὄνομα τοῦ ἀναθέντος (πρβ. AE 1892 53 (83-88)· ἐν τῇ στοᾷ τὰ ἐπιθήματα εἶχον ὑπόκυρτον τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν).

Ἐν τῷ τοῦ σηκοῦ δυσμικῷ τοίχῳ τοῦ μὲν βορείου τμήματος, ἦγουν τοῦ βορρᾶθεν τῆς δυσμικῆς θύρας, ὁ 3^{ος} δόμος καὶ ὁ 2^{ος} κεῖνται παρὰ μήκος, ἦγουν δὲν ἐξέχουσιν, ἐπικαρσίως δὲ κείμενος ὡς εὐθυνηγρία ἐξέχει ὁ κατώτατος, ὁ 1^{ος}, τοῦτο δὲ διότι διὰ τὸ κάταντες τοῦ ἐδάφους ὁ δυσμικὸς τοίχος ἐθεμελιώθη βαθύτερον, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ἔτι ταπεινότερον κεῖται ἡ εὐθυνηγρία τοῦ νοτίου τμήματος τοῦ δυσμικοῦ τοίχου, ἦγουν τοῦ νοτόθεν τῆς θύρας.

Τὸ δάπεδον τοῦ σηκοῦ ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ ὁδοῦ τῆς δυσμικῆς θύρας καὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῶν βατήρων τῶν ἐσωτερικῶν κιόνων· κεῖται δὲ τοῦτο 0136 ταπεινότερον τῆς κάτω ἄκρας τοῦ 3^{ου} δόμου. Ἄλλ' ὑπολογιστέον καὶ τὰς τρεῖς βάσεις τῶν θρανίων τοῦ προνάου καὶ τοῦ σηκοῦ· καὶ ἐν μὲν τῷ προνάῳ ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τῆς δυσμικῆς τοῦ θρανίου βάσεως, ἐφ' ἧς, ὡς εἴρηται, σφίζεται καὶ ὁ ποὺς τοῦ θρανίου, κεῖται 0196 ταπεινότερον τῆς κάτω ἀκμῆς τοῦ 3^{ου} δόμου, ἦγουν 006 ταπεινότερον τοῦ εἰρημένου ὁδοῦ τῆς δυσμικῆς θύρας ($0196-0136=006$)· ἐν δὲ τῷ σηκῷ, ἐπειδὴ ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τῆς ἐν τῇ βορρανοτολικῇ γωνίᾳ βάσεως τοῦ θρανίου κεῖται 0043 ταπεινότερον τῆς κάτω ἀκμῆς τοῦ 3^{ου} δόμου, τὸ δάπεδον ἔκειτο 0153 ὑψίτερον τοῦ δαπέδου τοῦ προνάου ($0196-0043=0153$). Ἔτι δὲ προσθετέον ὅτι ἐπὶ τῆς δυσμικῆς ἐπιφανείας τοῦ σηκοπροδομίου τοίχου τὸ κάτω ἄκρον τοῦ 2^{ου} δόμου ἐγλυπτὰ μέχρι μὲν ὕψους ἀπὸ τῆς κάτω ἄκρας 0085 εἰς βάθος ἐκ δυ-

σμων πρὸς ἀνατολὰς 0045, ἄνω δὲ τούτου ἔτι ὕψος ὅσον ἐπὶ 004 εἰς βάθος 0037· ἡ ἔντομή αὕτη ἐγένετο, ὥς φαίνεται, χάριν πετεύρου (πρβ ΑΕ 1919_{101a}), τοιαύτην δ' ἔντομήν (ὕψ. $\pm$ 0095) φέρει καὶ ὁ ἐξ ἀνατολῶν δυσμότης τῆς παραστάδος 2^{ος} πῶρος τοῦ 2^{ου} δόμου τοῦ βορείου τοίχου τοῦ προνάου. Αἱ ἔντομαὶ αὗται μαρτυροῦσιν ὅτι τὸ πάλαι ἐνταῦθα ἦν τὸ δάπεδον, εἴτα δὲ μετεβλήθη ἔν τε τῷ προνάῳ καὶ ἐν τῷ σηκῷ· καὶ ἐν μὲν τῷ σηκῷ τὸ δάπεδον, καθ' ὃ ἐκ τῆς βορροανατολικῆς τοῦ θρανίου βάσεως δηλοῦται, ὑψώθη κατὰ 0093 ἀπὸ τοῦ ὁδοῦ τῆς δυσμικῆς θύρας (0136 - 0043 = 0093), ἐν δὲ τῷ προνάῳ, ἐπειδὴ ἡ δυσμικὴ τοῦ θρανίου βάσις κεῖται 0267 ἄνωθεν τῆς κάτω ἄκρας τοῦ 2^{ου} δόμου, ἐγένετο ταπεινότερον τοῦ ὁδοῦ κατὰ 006 (δηλ. 0463 - 0267 - 0136 = 006). Τὸ δάπεδον τῆς εἰσόδου, ἦγουν τοῦ στυλοβάτου τοῦ προσώπου, τοῦ ναοῦ ἦν ἰσοπέδον τῷ τότε δαπέδῳ τοῦ προνάου, τῷ καὶ νῦν διὰ τοῦ σφζομένου ποδὸς τοῦ θρανίου δηλουμένῳ.

Τοῦ σηκοπροδρομίου τοίχου σφζονται ἐν τῷ βορείῳ τμήματι ἐν μέρει τρεῖς δόμοι, ὧν ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐγλυπται μοχλοβόθριον χάριν τοῦ ἄρμου τῶν ὑπερκειμένων λίθων τοῦ 2^{ου} δόμου. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ σηκοπροδρομίου τοίχου δὲν σφζεται (παρεσύρθη, ὥς γνωστόν, μετὰ τοῦ νοτίου ἡμίσεος τοῦ ναοῦ ὑπὸ τοῦ χειμάρρου), ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτόθι θύρωμα ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τὸ πρόσωπον τοῦ προνάου κατεχόμενον ὑπὸ τῆς προστάσεως ἦν ἀνοικτόν, τὸ δὲ θύρωμα τοῦτο κατ' ἐπιγραφὴν εἶχε τὸ *ὑπέ]ρθερον καὶ τὸν ὁδὸν λευκοῦ λίθου* (ΑΕ 1925/6 397). Κατὰ τὰ προειρημένα τὸ δάπεδον πρῶτον μὲν ἦν ὑπὸ τὸ πέτερον, ἦγουν ἀντεστοίχει ὑπὸ τὴν κάτω ἄκμην τοῦ 2^{ου} δόμου, ἔπειτα, καλυφθέντος τοῦ πετεύρου, ὑψώθη ἐν τῷ προνάῳ (πρβ δυσμικὴν βάσιν τοῦ θρανίου) 0267 ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀκμῆς, ἐν δὲ τῷ σηκῷ (πρβ βορροανατολικὴν βάσιν θρανίου) ὑψώθη 042 ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀκμῆς (δηλ. 0463 - 0043 = 042), προστεθῆτω δὲ ὅτι ἐν τῷ προνάῳ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν βάσιν τοῦ θρανίου τὸ ἀπὸ τῆς κάτω ἄκρας τοῦ 2^{ου} δόμου ὕψος εἶνε 0238, ἦγουν 0029 ταπεινότερον τοῦ κατὰ τὴν δυσμικὴν (0267 - 0238 = 0029), ἀλλὰ καὶ ἡ κάτω ἄκρα τοῦ 2^{ου} δόμου τοῦ προνάου κεῖται κατὰ 0015 ταπεινότερον τῆς τοῦ 2^{ου} δόμου τοῦ σηκοῦ (τὸ ὕψος τοῦ 2^{ου} δόμου ἐν μὲν τῷ σηκῷ εἶνε 0463, ἐν δὲ τῷ προνάῳ 0448). Οὕτω δὲ ἐκ τοῦ δαπέδου τῆς τε εἰσόδου (= στυλοβάτου) ἅμα καὶ τοῦ προνάου (κατὰ τὸ βόρειον ὑπὸ τοὺς βασμοὺς τῆς εἰσόδου σφζονται καὶ λείψανα καταστρωτήρων, ἐν μέρει φορητὸν καὶ παρὰ μῆκος κείμενα) ἀνέβαινον, ὥς εἰκάσαι, διὰ βασμοῦ (ὁδοῦ λευκοῦ μαρμάρου ὕψ. 0153) τοῦ σηκοπροδρομίου τοίχου εἰς τὸ δάπεδον τοῦ σηκοῦ. Περὶ τῶν βασμῶν τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ προσθετέον ὅτι ἐξέχουσιν ὁμοίως καὶ πρὸς βορρᾶν (βορρᾶθεν τῆς παραστάδος).

Ἐν τῷ σηκῷ ἐπὶ τοῦ διςμικωτάτου βατήρου (ὕψ. 0255) σφζεται κατὰ χώραν ὁ κάτω σφόνδυλος, ἀρραβδωτος, διαμ. κάτω μὲν 061 ἄνω δὲ 0575,

ὑψ. 1 03, ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄλλοι βατήρες (1^{ος} ἐξ ἀνατολῶν, 2^{ος}, 3^{ος}· ὁ 4^{ος} εἶνε ἄνω ἐφθαρμένος) φέρουσι κεχαραγμένον κύκλον διαμ. 0 79 χάριν τοῦ κάτω σφονδύλου (ὁ βατήρ ἔχει πλ. $\square$ 0 88), εἰκάζεται ὅτι ὁ σφζόμενος σφόνδυλος εἶνε περίεξ κατὰ 0 09 ἀπεξεσμένος (δηλ. $\frac{0.79 - 0.61}{2} = 0.09$).

Περὶ τοῦ ἐν τῇ βορροδυσμικῇ τοῦ σηκοῦ γωνία πίθου ἐγένετο λόγος ἐν ΠΑΕ 1924.

Βωμός (ΠΑΕ 1884 πίν. Ε' Β). Ἀνακαθαρθέντος τοῦ βωμοῦ ἀπεκαλύφθησαν οἱ ἐν αὐτῷ δύο μικροὶ βωμοί, καὶ ὁ μὲν ἀνατολικὸς ἔχει μῆκος (δυσμανατολικόν) 1 375 (πλ. 1 65), ὁ δὲ δυσμικὸς ἔχει μῆκος (δυσμανατολικόν) 3 71, ἔφερε δὲ ἑκάτερος περίεξ πλαίσιον λευκοῦ μαρμάρου. Ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ ἀνατολικοῦ βωμοῦ ὑπάρχει τετράγωνον κοίλωμα (βάθ. 0 09), ἔχον πλευρὰς 0 295 × 0 12, ἐπὶ δὲ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ δυσμικοῦ βωμοῦ ὑπάρχουσι δύο τετράγωνα κοιλώματα (βάθ. 0 082), ὧν τὸ μὲν ἀνατολικόν ἔχει πλευρὰς 0 30 × 0 16, τὸ δὲ δυσμικόν ἔχει 0 315 × 0 14. Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ πλαισίου ἀναθυρώσεων συνάγεται ὅτι ἐφίδρυτο καὶ ἄλλος δόμος.

Δυσμόθεν τοῦ βωμοῦ ἀπεκαλύφθησαν δύο ὀχετοί, μεταξὺ δὲ βάσεις τινὲς ἀναθημάτων, πάντα ἐκ τοῦ ὑπονόμου Δ πρὸς νότον διήκοντα. Καὶ ὁ μὲν ἀνατολικός, ἵγουν ὁ παραβώμιος, ὀχετός, ± 0 35 ἀπέχων τοῦ βωμοῦ, ἔχει λίθινα τοιχώματα καὶ καλύμματα (πλ. ± 0 60), ἐφέρετο δὲ ἐπικαρσίως ὑπὸ τὸν ὑπόνομον Δ, παρ' ὃν καὶ ἔχει δύο ὀρθοστάτας, ἐῶντας διάρρουν 0 36 (ὑψ. 0 78), ἄνωθεν δὲ τούτων ἐπίκειται πῆλινον πειόσχημον τμήμα τοῦ ὑπονόμου Δ· ὁ ὀχετός οὗτος ἐφέρετο ἐνταῦθα ἐκ δυσμῶν ὑπὸ βράχον, προσερχόμενος, ὥς εἰκάσαι, ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον· σφίζεται εἰς μῆκος 5 22 ἀπὸ τοῦ ὑπονόμου Δ, ἔφερε δὲ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν νοτόθεν τοῦ βωμοῦ πηγὴν. Δυσμόθεν τοῦ ὀχετοῦ τούτου, ἴδρυνται, ὡσαύτως βορρονοτίως, ἀπαντικρὺ (ἀνατολόθεν) τοῦ ναοῦ βάσεις τινὲς ἀναθημάτων, ὧν μία φέρει τρίγωνον κοίλωμα χάριν τοῦ ἀναθήματος. Τοῦ δὲ δυσμικοῦ ὀχετοῦ, κειμένου δυσμόθεν τῶν βάσεων τῶν ἀναθημάτων, σφίζονται λείψανα, ἃ βορρᾶθεν μὲν σύγκεινται ἐκ πηλίνων πλίνθων ὥς στέγης, ἄλλοθεν εἰλημμένων, δυσμόθεν δὲ τῆς πηγῆς ἐκ κυλινδρικών πηλίνων σωλήνων (διαμ. 0 20) μεταξὺ ὀγκολίθων, εἰκάζεται δὲ ὅτι ἀρχαιότερος ὢν τοῦ ὑπονόμου Δ κατελείφθη μετὰ τὴν τούτου κατασκευὴν.

Τὸ βορροδυσμόθεν τοῦ βωμοῦ τμήμα τοῦ ὑπονόμου Δ φέρει ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τμήματα τῶν ἐδωλίων τοῦ περιβωμίου παρὰ μῆκος κείμενά, ἐπὶ τούτων δὲ ὥς καλύμματα (ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν) φέρει πέντε τμήματα φορμηδὸν κείμενα, ἐχρησθησαν δὲ ταῦτα πρὸς ἄλλοις μετὰ τὴν καθαιρέσειν τοῦ βωμοῦ καὶ τοῦ ἀρχαίου ναΐσκου (πρβ ΑΕ 1891, ΠΑΕ 1924). Ὁ ὑπόνομος Δ φέρει πῆλινον ὀχετὸν πειόσχημον (διάρρους ± 0 14 — 0 16). Παρὰ τὸ δυσμικόν ἄκρον τοῦ περιβωμίου ὁ ὑπόνομος κάμπτεται, πρὸς τὴν

καμπὴν δὲ ταύτην ἐφέρετο ἐκ τῶν ὑποκάτω τοῦ μνημείου Σύλλα, πρὸ τούτου δὲ (δυσμότης) εἶχε τὸν ροῦν πρὸς τῇ βορείῳ πλευρᾷ τοῦ ναοῦ. Καὶ κατὰ μὲν τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ ἑκατέρωθεν τοῦ ὑπονόμου Δ ἡῦρηνται λείψανα ἀρχαιοτέρων ὑπονόμων κρυπτῶν, φερόντων εὐμεγέθη πώρινα καλύμματα· τὸ δὲ πρὸς τῇ βορείῳ τοῦ ναοῦ πλευρᾷ τμήμα τοῦ ὑπονόμου ἔνθα μὲν φέρει ὡσαύτως πώρινα καλύμματα, ἔνθα δὲ διέρρει εἰς βάθος ὡς 1 50 διὰ τοῦ βράχου τετρημένου, ἔνθα δὲ διὰ τριῶν εὐρυτάτων σωλῆνων πηλίνων παρεμπερῶν τοῖς τοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ ὑπονόμου, φέρει δὲ καὶ φρεατίαν, ἥς τὸ στόμιον (τετράγωνον, πλ. $\pm 0\ 45 \times 0\ 48$) σύγκειται ἐκ τεσσάρων ἐργασμένων λίθων (μαρμάρου καὶ τριῶν πώρων)· τὸ δὲ ὀχετόκρανον εἶχεν ὁ ὑπόνομος ἐκ τοῦ βράχου τοῦ βορρᾶθεν ὄρους παρὰ τὰ δυσμικὰ τοῦ ναοῦ, ὅπου καὶ σταλακτίδας τὸ ὕδωρ καταρρέον εἰς ἀσκεπὲς ἐκδοχεῖον ἐσχημάτισεν εἰς μῆκος μὲν ὅσον ἐπὶ ἐν μέτρον, εἰς βάθος δὲ ὅσον ἐπὶ δύο μέτρα· ἡ δὲ καταφορὰ τοῦ ὕδατος ἐπὶ μῆκος 8 70 ἦν ὑψ. 0 48. Δυσμότης τῆς φρεατίας ἡῦρέθη νόμισμα μέγα (διαμ. 0 032, πᾶχ. 0 004) χαλκοῦν τοῦ π X 120, ἐφ' οὗ ἔνθεν μὲν προτομὴ Ἀδριανοῦ πρὸς δεξιὰ καὶ HADRIANVS AVG III PP, ἔνθεν δὲ Ἀδριανὸς δεξιούμενος τὴν Ἀχαιῖαν γονυκλινῇ καὶ. ὕδρεια, πέραξ δὲ RESTITVTOR ACHAEIAE καὶ κάτωθεν SC.

Πρὸ τοῦ ναοῦ ἡῦρέθη στήλη, φέρουσα ἐπιγραφὴν *ὁρ[ος]*, καὶ ἀργυροῦν νόμισμα *Ἀλεξανδρου* καὶ προξενία ὑπὲρ Ἀγνοδήμου Ἀθηναίου (τῆς π X 3⁷⁵ ἑκατονταετηρίδος).

Περὶ τοῦ ἐπιγεγραμμένου βάθρου IG VII 425*426 = AE 1892³⁷ (67) εἰρήσθω ὅτι σφίζεται ἡ ὄψις καὶ ἡ οὐρά, λείπουσι δὲ αἱ δύο πτέρυγες.

B) ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθης. Ἐπανελήφθη ἡ σκαφικὴ ἔρευνα ἀνατολόθεν τοῦ ἀγορανομίου, ὑψίτερον δὲ ἐπὶ τῆς κλειτύς νοτόθεν τοῦ 156 158 159 (AE 192¹⁰² εἰκ. 2) ἀποκλύπτεται οἰκοδόμημα πλειόνων χώρων, ὧν ὁ μὲν βόρειος τοῖχος, ἡγουν ὁ νότιος τοῦ 156 158, σφίζεται εἰς ὕψος 0 63, (πᾶχ. 0 41), οἱ δὲ ἄλλοι ὡς 1 56, ὁ δὲ νότιος τῶν χώρων τοῖχος, δς εἶνε ἐπτάδομος ἀντηρίς, εἰς ὕψος 2 97. Νοτόθεν ἐρευνηθεῖς ὁ πώρινος ὀχετὸς ὁ διὰ τοῦ 158 εἰς τὴν πομπικὴν ὁδὸν 138 κατιῶν (AE 1922^{102β}) ἐφάνη ὅτι ἐφέρετο ἐκ νότου διὰ τοῦ χώρου 163 καὶ τοῦ βορείου τοίχου τοῦ 163. Ὁ χώρος 163 ἔχει μῆκος δυσμανατολικὸν μὲν 2 47, βορρονότιον δὲ 6 08· καὶ ἀνατολόθεν μὲν ἔφερεν εἴσοδον μεταξὺ δύο κιονίων, ἐπὶ δὲ τοῦ δυσμικοῦ τοίχου (πᾶχ. 0 48) φέρει θύρωμα, οὗ τὸ πλάτος ἦν, ὡς εἰκάσαι, $\pm 0\ 90$ (ἡ νοτία παραστάς εἶνε ἐβλαμμένη)· καίται δὲ τὸ θύρωμα οὐχὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δυσμικοῦ τοίχου· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ βορείου τοίχου μέχρι τῆς βορείου παραστάδος τοῦ θυρώματος μῆκος εἶνε 1 89, τὸ δὲ ἐντεύθεν μέχρι τῆς ἀντηρίδος 4 19, ὥστε, ἀφαιρουμένου τοῦ 0 90 (πλ. τοῦ θυρώματος), ὑπολείπεται νοτόθεν τοῦ θυρώματος μέχρι τῆς ἀντηρίδος μῆκος 3 29. Διὰ τοῦ θυρώματος τούτου ὁ χώρος 163

κοινωνεῖ πρὸς εὐρύτερον δωμάτιον (164· μῆκος δυσμανατολικὸν 4 55)· τοῦτο δὲ πάλιν δι' ἄλλου θυρώματος (ὑψ. 1 56, πλ. 1 00) κοινωνεῖ πρὸς δυσμικὸν δωμάτιον (165· μῆκος δυσμανατολικὸν 2 95)· καὶ τοῦτο δὲ τὸ θύρωμα δὲν κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεταξὺ τοῦ 163 καὶ τοῦ 164 κειμένου τοίχου· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ βορείου τοίχου μέχρι τῆς βορείου παραστάδος τοῦ θυραίου τοίχου μῆκος εἶνε 3 14, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς νοτίας παραστάδος τοῦ θυρώματος μέχρι τῆς ἀντηρίδος εἶνε 1 78. Ἐν τῷ θυρώματι τούτῳ ἠδρέθη κεραμίδος ἀπότμημα, ἐφ' οὗ ἐν κύκλῳ (διαμ. 0 05) κυκληδὸν ὄνομα ἐργαστηριάρχου *Πύθωνος*, τῆς μ Χ 3^{ης} ἑκατονταετηρίδος. Νοτίθεν τοῦ βορείου τοίχου τοῦ 164, ἀπὸ τούτου 0 73 ἀπέχων, φέρεται πρὸς τὸν δυσμόθεν ἀκραῖον τοῦ οἰκδομήματος τοίχον (πάχ. 0 65), προέκτασιν ἅμα ὄντα τοῦ δυσμικοῦ τοίχου τοῦ 156, τοίχος δυσμανατολικὸς πάχ. 0 41 καλῶς ὀικοδομημένος, ἄλλος δὲ τοίχος, παρὰ ἄλλῳ τούτῳ, φέρεται ἐν ὀρθῇ γωνίᾳ ἀπὸ τῆς βορείου παραστάδος τοῦ θυρώματος, ὥσαύτως πρὸς δυσμὰς. Καὶ τὸ μὲν τοῦ 163 χώρου βορρονότιον μῆκος εἶνε, ὡς εἴρηται, 6 08, τὸ δὲ τοῦ 164 εἶνε 5 92, ἡ δὲ διαφορὰ 0 16 ἐξακριβωθήσεται ἅμα τῇ ἐπαναλήψει τῶν σκαφικῶν ἐρευνῶν, διότι πολὺ τῶν ἐνταῦθα χώρων ἔμεινεν ἐφ' ἑτοῦς ἀσκαφον.

Νομίσματα τῷ 1927 ἠδρέθησαν 24 χαλκᾶ καὶ ἐν ἀργυροῦν, 2 καὶ Ἀθή· ναζε κομισθέντα κατετέθησαν ἐν τῷ νομισματικῷ μουσεῖῳ.

Β. ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ

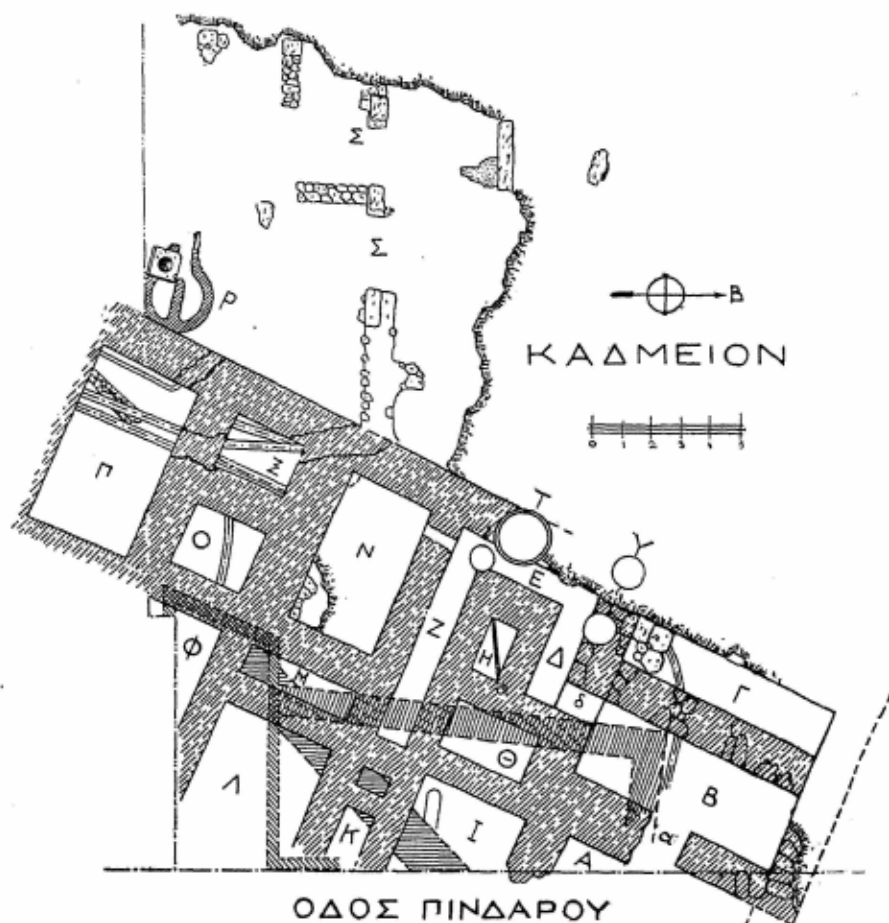
3. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΟΥ ΚΑΔΜΟΥ ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1927 ἐπανελήφθη μετὰ πενταετίαν ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ Καδμείου ἀνακτόρου. Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀπαλλοτριωθῆ μέρος τῆς ἰδιοκτησίας Σπυρομήλιου - Λογοθέτη (Ἐφημ. Ἀρχαιολ. 1909 σ. 57, εἰκ. 1), ἐνθα ἐμέλλομεν νὰ σκάσωμεν. Ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος χώρου μέρος μὲν τι πρὸς Α κατεπατήθη πάλιν ὑπὸ τοῦ γείτονος Δαούτη, ἕτερον δὲ μέρος πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Δ. Μακρῆ, αὐτοῦ τούτου, παρ' οὗ, γενομένου ἐν τῷ μεταξὺ κυρίου τῆς ἰδιοκτησίας Λογοθέτου, ἠγόρασε τὸν ἀνασκαπτέον χώρον τὸ Δημόσιον. Ἐν τῷ ὑπολοίπῳ χώρῳ ἀνεσκάψαμεν τὸ βόρειον μέρος ἡμεῖς, (εἰκ. 1), ὅπερ εἶναι τὸ νοτιώτατον τοῦ μέχρι τοῦδε ἀνασκαφέντος ἀνακτόρου.

Ἠρευνήθησαν τὰ κατώτερα χρώματα τοῦ παλαιοῦ δαπέδου τοῦ ἀνακτόρου μέχρι τοῦ βράχου εἰς πάντα τὰ ἀνεσκαμμένα δωμάτια πλὴν τοῦ Ν, Ε, Ο καὶ Φ (εἰκ. 1Π)· ἐν τῷ Ν ἡ ἐργασία αὕτη ἤρχισεν, ἀλλὰ δὲν συνετελέσθη. Τὰ βαθέα χρώματα ταῦτα δεικνύουσι θραύσματα ἀγγείων προμυκηναϊκῶν, ὧν ἡ ἀκριβεστέρα διάκρισις θὰ γίνῃ ἄλλοτε.

Ἐξετάθη δὲ ἡ νέα ἀνασκαφὴ τοῦ οἰκοδομήματος πρὸς νότον, ἀποκαλυ-

φθέντος ἐνὸς μεγάλου σχετικῶς θαλάμου (βορ. πλευρᾷ μῆκ. 6.20, νοτίας 6.40, δυτ. 3.75, ἀνατολ. 3.80), ὅστις εἶνε ἴσως ὁ πρὸς νότον τελευταῖος τοῦ οἰκοδομήματος (εἰκ. 1 Π). Νοτιώτερον αὐτοῦ ἀφηρέθησαν μὲν πολλὰ χώματα καὶ εὐρέθη καὶ λείψανον κρήνης ἀνηκούσης πιθανώτατα εἰς τὸ «ἐπάνω λου-

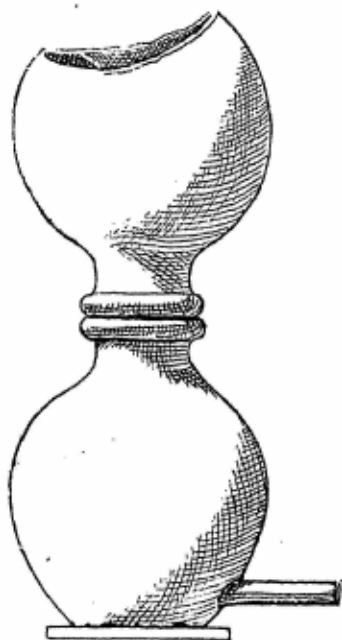

Εἰκ. 1. Τὸ μέχρι τοῦδε ἀνασκαφέν ἀνάκτορον τοῦ Κάδμου. (Τὰ ὑδραγωγεῖα τοῦ θαλάμου Ξ δὲν εἶνε ἀκριβῶς κεχαραγμένα),

τρὸν» (ὄρα Θηβαϊκά=Ἀρχ. Δελτ. 1917 σ. 3382), ἀλλὰ πάντα ταῦτα εἶνε ὑψηλότερον ἢ ὥστε νὰ λύωσιν ὀριστικῶς τὸ ζήτημα, ἂν τὸ ἀνάκτορον ἐκτείνεται καὶ νοτιώτερον ἢ μῆ.

Τὰ ὑψηλὰ χώματα τοῦ θαλάμου διετέμνοντο ὑπὸ δύο νεωτέρων ὑδρα-

γωγείων ἐκ πηλίνων στρογγύλων σωλήνων, ὧν τὸ ἐν ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν κλίνον, ἀπέχον δὲ ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ τοίχου 1.70 μ., τὸ δὲ ἕτερον ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, εἰς ἀπόστασιν 2.40 μ. ἀπὸ τοῦ βορείου τοίχου τοῦ θαλάμου. Ἡ χρονικὴ σχέσις ἀμφοτέρων ἀγνώστος, διότι δὲν ἐσφύζοντο κατὰ τὴν διασταύρωσιν αὐτῶν. Τὸ δεύτερον ὑδραγωγεῖον κατέληγε κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ θαλάμου—ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἐννοῶ μεσαιωνικοῖς χώμασιν—εἰς δεξαμενὴν ἀποτελουμένην (εἰκ. 2) ἐκ δύο ἀγγείων ἀώτων συγκεκολλημένων εἰς τὰ χεῖλη,

Εἰκ. 2. Δεξαμενὴ νεωτέρου ὑδραγωγείου ἀποτελουμένη ἐκ δύο συγκεκολλημένων ἀγγείων.

οὕτως ὥστε τὸ μὲν κάτω, ἔχον ἀντὶ πυθμένος πηλίνην πλάκα συγκεκολλημένην, ἵσταται ὀρθιον καὶ διαπερᾶται ὑπὸ τοῦ πρώτου ἢ τελευταίου σωλήνος τοῦ ὑδραγωγείου βαίνοντος πρὸς δυσμὰς ἢ ἐρχομένου ἐκεῖθεν, τὸ δὲ ἑπάνω εἶνε ἀνεστραμμένον, πατοῦν ἐπὶ τῶν χειλέων του συγκεκολλημένων μετὰ τῶν χειλέων τοῦ κάτω. Κατὰ τὸν πυθμένα εἶνε ἑλλίπης τὸ ἑπάνω ἀγγεῖον.

Πλὴν τούτων τῶν ὑψηλῶν ὑδραγωγείων, ἕτερα τρία διέτεμνον τὰ βαθύτερα στρώματα τοῦ θαλάμου βαίνοντα ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν. Τὸ δυτικώτατον τούτων εἰς ὕψος 0.35 ἀπὸ τοῦ δαπέδου τοῦ θαλάμου καὶ παραλλήλως πλησίον τοῦ δυτικοῦ τοίχου χωροῦν, στρέφεται πρὸς δυσμὰς καὶ διατέμνον αὐτὸν λοξῶς, ἐξέρχεται τοῦ θαλάμου. Τὰ ἄλλα δύο εὗρίσκονται βαθύτερον ὑπὸ τὸ δάπεδον, βαθύτατα δὲ πάντων τὸ ἀνατολικώτατον. Τὸ μέσον ἀπέχει ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ τοίχου 1.35 μ. Τὸ ἀνατολικὸν διατέμνει παλαιότατον τοῖχον ἀμέσως ὑπὸ τὸ δάπεδον σφύζομενον ἐν μιᾷ σειρᾷ λίθων, πρὸς οὐδένᾳ δὲ ἄλλον τοῖχον

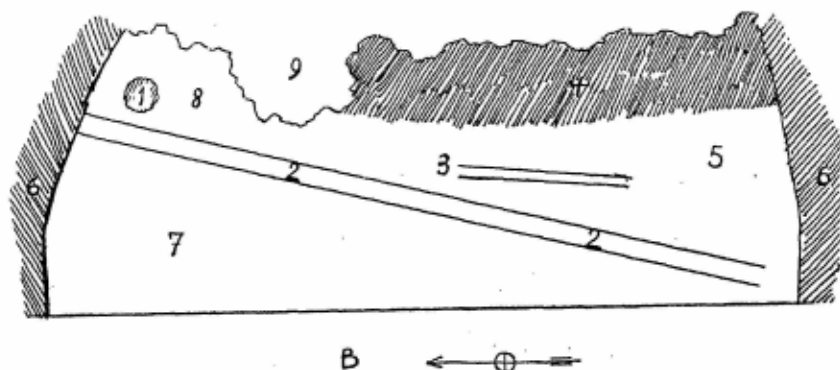
τῆς ἀνασκαφῆς μου ἔχοντα τεκτονικὴν σχέσιν φανεράν.

Τὰ δύο ὑδραγωγεῖα ταῦτα ἀποκλίνουν ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων πρὸς Β (τὸ ἀνατολικὸν τείνει πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τοῦ θαλάμου Ξ) χωριζόμενα μέχρι τῆς ἀνασκαφῆς ἡμῶν ὑπὸ στενῆς στήλης χώματος (πλ. μέχρι 0.35) ἀθίκτου ἀφ' ὅτου ἐκάη τὸ ἀνάκτορον. Τὰ χώματα τὰ πληροῦντα τὴν ἀνοιχθεῖσαν τομὴν τῶν ὑδραγωγείων τούτων περιεῖχον ὅστρακα μυκηναϊκά καὶ μελανόμορφα καὶ ἐρυθρόμορφα καὶ πολλὰ terra sigillata, οὐδὲν δὲ μεσαιωνικόν. Οἱ σωλῆνες πάντων τῶν ὑδραγωγείων εἶνε στρογγύλοι. Τὰ τρία τελευταῖα ὑδραγωγεῖα ἔβλαψαν τὸ οἰκοδόμημα σπουδαίως· διότι ὄχι μόνον τὰς διαστρώσεις τῶν

χωμάτων τῆς πυρκαϊᾶς κατέστρεψαν καὶ ἐνόθευσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς τοίχους τοῦ δωματίου (τὸν νότιον, τὸν βόρειον καὶ τὸν δυτικόν) ἔτεμον προχωροῦντα πρὸς βορρᾶν, ἐνθα εἶδομεν πρὸ ἐτῶν τὴν συνέχειαν αὐτῶν, ἣτις συγκεχυμένως ἡρμηνεύθη ἐν Πρακτ. 1911 σ. 147.

Τὸ δάπεδον τοῦ δωματίου τούτου ἦτο ἐστρωμένον διὰ κεραμίτιδος γῆς λευκῆς ἀποκρότου, ἄλλως τε καὶ ἐκ τοῦ πυρός. Ἄνω τούτου ἦσαν τὰ καύματα, ἡ τέφρα, οἱ ἄνθρακες καὶ τὰ ἄλλα εὐρήματα.

Ὅταν εἶχε συντελεσθῇ ἡ ἀνασκαφή τοῦ δυτικοῦ μέρους τοῦ δωματίου, ἦτοι τοῦ ὑπὸ τῶν βαθέων ὑδραγωγείων τεταραγμένου, ἡ ὄψις τοῦ τμηθέντος χώματος ἡ ὁρωμένη ἀπὸ δυσμῶν ἦτο ἡ εἰκονιζομένη ὑπὸ τῆς εἰκ. 3.

- 1) δοκὸς ἀπηνθρακωμένη βαίνουσα σχεδὸν κατακορύφως.
- 2) δοκὸς πλαγία ἐν μέσῳ χωμάτων ἢ πλίνθων.
- 3) δοκὸς μικροτέρα.
- 4) τοίχου ἐρείπια ἐκ πολλῶν χωμάτων καὶ λίθων.
- 5) χώματα ἢ «πλίνθοι» καὶ ὀλίγα ἐπιχρίσματα ἁσθέστευ καὶ ὀλίγοι λίθοι.
- 6) ὁ βόρειος καὶ ὁ νότιος τοίχος λίθινοι.
- 7) χώματα («πλίνθοι») ὑπὸ τὴν δοκόν.
- 8) ἀμμόδη χώματα ἢ ἀργιλόδη μετὰ λίθων καὶ πλακῶν γηίνων ὀπτῶν συγκεκολλημένων μετὰ τῶν χωμάτων.
- 9) κοίλωμα ἐκ τῆς θεμελιώσεως τοῦ περιόλου τῆς ἰδιοκτησίας Λογοθέτη κατεδαφισθέντος ὑφ' ἡμῶν. Εἰς τοῦτον ἐστηρίζοντο τὰ νότια κρεοπωλεῖα τῆς ἀγορᾶς, τὰ κατεδαφισθέντα ὑφ' ἡμῶν ὡσαύτως (ΑΕ 1909).

Εἰκ. 3. Τομὴ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς Ν τῶν χωμάτων τοῦ θαλάμου Π ἀμέσως καὶ παραλλήλως πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ὑδραγωγεῖον.

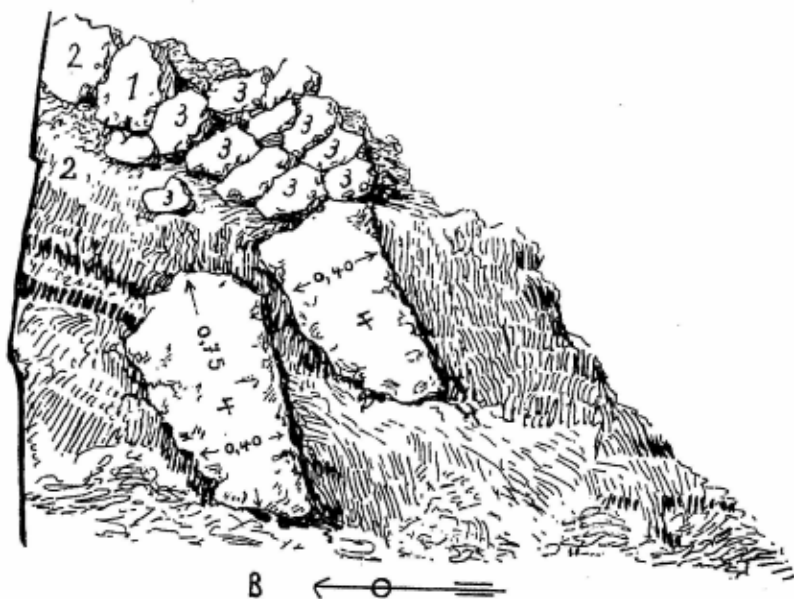
Ὅταν ἡ ἀνασκαφή προυχώρησε πρὸς τὸν ἀνατολικὸν τοῖχον, κατωρθώθη ἡ ἀπομόνωσις τῆς εἰκ. 4.

Ἡ ἀνασκαφή ἐγένετο μετὰ μεγάλης δυσκολίας, ἐπειδὴ οἱ λίθοι τοῦ ἀνωτάτου στρώματος εἶχον ἀποτελέσει μετὰ τοῦ συνήθως πολλοῦ πηλοῦ ἐν συμπαγὲς ὅλον, οὗ τὴν ἄκρως δυσχερῇ ἀνασκαφὴν διεπίστωσα διὰ πολλοστήν φορᾶν. Οὐδεὶς δύναται μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν νὰ φαντασθῇ μετὰ πόσης δυσκολίας διεκρίνομεν ποῦ τοῦ συμπαγοῦς ὄγκου τῶν ἐρειπίων ἦτο ἐπίπαγος ἐρει-

πίων καὶ τοῦ τοίχου τοῦ οἰκοδομήματος. Παρὰ τὴν ἐπίμονον δὲ προσοχὴν ἡμῶν δυστυχῶς ἐγένετο βλάβη τις εἰς τὸν ἀνατολικὸν τοῖχον τοῦ θαλάμου ἕνεκα τῆς κατὰ τὸν τρύγον ἀπουσίας τῶν καλυτέρων ἐργατῶν.

Ὁ βόρειος τοῖχος διτηρήθη εἰς ὕψ. 2 μ. κατὰ τὸ Α μέρος, παρὰ δὲ τὴν ΒΔ γωνίαν 1.40, ὁ νότιος 2.30 ὥς καὶ ὁ ἀνατολικός.

Ἀξιόλογος παρατήρησις ἐγένετο ἀφορῶσα εἰς τὸν οἰκοδομικὸν τρόπον: Οἱ τοῖχοι εἶχον ξυλοδεσίαν ὀριζόντιον καὶ κατακόρυφον. Ἡ πρώτη ἦτο κατωτάτη ζώνη ξύλων ἦτο εἰς ὕψ. 0.40 ἀπὸ τοῦ δαπέδου. Ταύτης ἐκλιπούσης

1) πλίνθος ἢ ὄγκος χώματος. — 2) χώματα συμπαγῆ ἢ ἀμορφα. — 3) λίθοι.
4) ὄγκοι συμπαγῶν χωμάτων μετὰ προσόπου ἀνω.

Εἰκ. 4. Τομὴ βορειοανατολίας τῶν χωμάτων τῶν πληροῦντων τὸν θάλαμον Γ ὁρωμένη ἀπὸ δυσμῶν.

ἕνεκα τοῦ πυρὸς, ὁ τοῖχος «ἐκάθισεν» φυγῶν ἐκ τῆς κατακορύφου καὶ κλίνας πρὸς τὰ ἔνδον. Εἰς ὕψος 0.68 ἀπὸ τῆς ζώνης ταύτης ἦτο ἐτέρα. Ἡ καταστροφή ταύτης δὲν εἶχεν ἀποτέλεσμα ὅμοιον τῇ πρώτῃ ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ· διότι ἡ κλίσις τοῦ ὑπερκειμένου μέρους τοῦ τοίχου πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ θαλάμου εἶναι μικροτέρα ἢ ἡ τοῦ κατωτέρου μέρους, ὥστε ἡ βάσις τῆς δευτέρας ταύτης ζώνης νὰ ἐξέχη ὀλίγον ὥς στενὴ βαθμὶς. Ἐν τῇ εἰκόνι ἡ κατάστασις αὕτη παρεστάθη ἐπιτήδης ἐν τινὶ ὑπερβολῇ. Πρὸς τὸ δυτικὸν ἄκρον τοῦ βορείου τοίχου αἱ ἐκκλίσεις αὗται ἀπὸ τῆς κατακορύφου εἶναι μετριώτεραι, ἴσως ἕνεκα τῆς ἰσχυρᾶς γωνίας αὐτόθι. Αἱ αὗται ζῶναι παρατηροῦνται εἰς τὰ αὐτὰ ὕψη

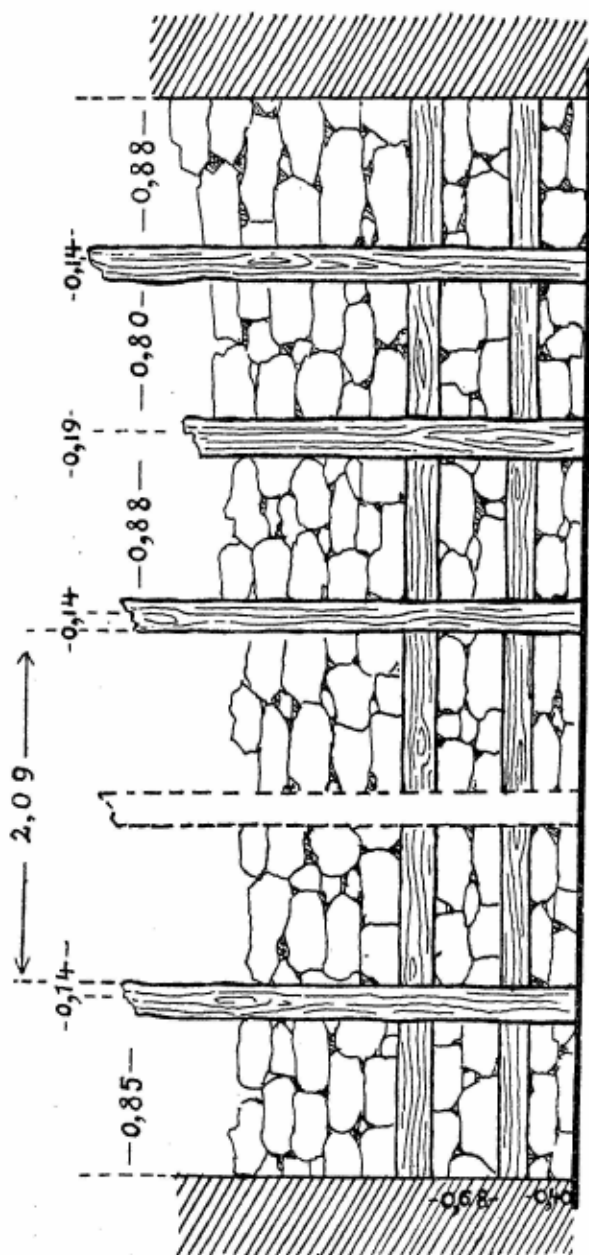
καὶ εἰς τὸν ἀνατολικὸν καὶ τὸν νότιον τοῖχον. Εἰς τὸν ἀνατολικὸν μάλιστα εὐρομένῃ που καὶ τοὺς ἀνθρακας καὶ τὸν ἐσκληρυνμένον ἤδη πηλόν, ὅστις ἐπεκάθητο τοῦ ξύλου φέρων τὸ ἀποτύπωμα τῶν ἰνῶν αὐτοῦ, ἕτερον δὲ μέγα μέρος πηλοῦ εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ζώνην διακρίνεται ὁμοίως ὡς βάσις τοῦ ξύλου. Καὶ ὅπου δὲ οἱ ἄλλοτε διὰ τῆς ζώνης χωριζόμενοι λίθοι συνηνώθησαν καὶ συνεκολλήθησαν, ἡ ὀριζοντία διάκρισις αὐτῶν μαρτυρεῖ τὴν ἐκλιπούσαν ζώνην. Εἰς τὸν νότιον τοῖχον πρὸς ἰσοπέδωσιν τῆς βάσεως τῆς ζώνης ἐτέθη τεμάχιον ὀπτῆς πλίνθου ἐν τῷ τοίχῳ. Ὅμοια ὀριζόντιος ξυλοδεσία εὐρέθη εἰς τὸν νότιον τοῖχον τῆς γωνίας τοῦ μεγάρου Α (Πρακτικὰ 1921, σ. 34). Νῦν δὲ μετὰ προσοχῆς ἐπανιδόντες τοὺς εἰς ἱκανὸν ὕψος σωθέντας τοίχους, ἐπιστάσαμεν, ὅτι καὶ ὁ βόρειος τοῖχος τοῦ θαλάμου Ι ἔχει εἰς τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ μέγαρον ὕψος γραμμὴν ζώνης ξυλίνης, ἧς τὴν βάσιν μάλιστα παρεσκεύασαν καὶ διὰ παρεμβολῆς πλακῶς λεπτῆς μακρᾶς, καὶ ἡ νοτιοανατολικὴ γωνία τοῦ θαλάμου Β καὶ ὁ διάδρομος Δ εἰς τὸν νότιον τοῖχον.

Κάθετον ξυλοδεσίαν μόνον εἰς τὸν θάλαμον ΙΙ ἠκριβώσαμεν καὶ μάλιστα μόνον εἰς τὸν βόρειον τοῖχον, ἐνθα τὰ ἐρείπια ἦσαν χωματώδη ἐνέχοντα ὀλιγωτέρους λίθους κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν νότιον καὶ τὸν ἀνατολικὸν τοῖχον, οἵτινες μετὰ τῶν ἐρειπίων ἦσαν ἐν σῶμα σύμπηκτον (εἰκ. 5).

Ἡ κατακόρυφος ξυλοδεσία τοῦ βορείου τοίχου βεβαιοῦται εἰς τρία σημεῖα: 1) εἰς ἀπόστασιν 0,88 ἀπὸ τῆς βορειοανατολικῆς γωνίας· πέραν τῆς ἀποστάσεως ταύτης μετρεῖται τοῦ ποτε ὑπάρξαντος ξύλου τὸ πᾶχος 0.14· 2) ἐντεῦθεν εἰς ἀπόστασιν 0.80 πρὸς δυσμὰς ἦτο ἄλλο ξύλον ἐν κοίλῳ χώρῳ πλ. 0.19 καὶ 3) εἰς ἀπόστασιν ἐντεῦθεν 0.88 πρὸς δυσμὰς ἄλλο ξύλον πᾶχ. 0.14. Αἱ θέσεις πάντων τῶν ξύλων ἦσαν πλήρεις χωμάτων εὐθρύπτων καὶ καταρρεόντων ἅμα τῇ ἐπαφῇ. Ἦνοιξα μίαν μέχρι βάθους 0.20 χωρὶς νὰ φθάσω εἰς λίθον καὶ ἔπαυσα φοβηθεὶς μήπως καταστρέφω τὸν τοῖχον. Περαιτέρω πρὸς τὴν ΒΔ γωνίαν ὁ βόρειος τοῖχος εἶναι βεβλαμμένος ἔνεκα τῶν νεωτέρων ὑδραγωγείων· ἀλλ' εἰς ἀπόστασιν 0.85 ἀπὸ τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας οἱ λίθοι κεῖνται ἐπὶ κατακορύφῳ γραμμῇ, ὥστε ἔχομεν ἐνταῦθα τὴν δυτικὴν πλευρὰν ξύλου κατακορύφου, οὗ ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ δὲν ὑπάρχει ἔνεκα τῆς διαβάσεως τῶν νεωτέρων ὑδραγωγείων· ἀπὸ δὲ τῆς δυτικῆς ἐκείνης πλευρᾶς τοῦ ἐνταῦθα ξύλου μέχρι τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ καταριθμηθέντος ἀνωτέρω ὡς τρίτου ἀπ' ἀνατολῶν κατακορύφου ξύλου εἶναι ἀπόστασις 2.09 μ. χωροῦσα ἀκριβῶς ἐν ἀκόμῃ ξύλῳ κατακορύφῳ, ὥστε ἡ ὅψις τοῦ τοίχου τούτου, πρὶν ἐπιχρισθῇ, θὰ ἦτο ὡς ἡ εἰκὼν 5.

Οἱ ἄλλοι τοῖχοι τοῦ θαλάμου ΙΙ θὰ εἶχον ὡσαύτως ξυλοδεσίαν κατακορύφον, ἀλλ' ἡ βιαία καταστροφή ἐν τούτοις ἠλλοίωσε τὴν παλαιὰν κατάστασιν. Εἶναι ὅμως ἴσως πιθανόν, ὅτι μόνοι οἱ ἐσωτερικοὶ τοῖχοι τοῦ οἰκοδομήματος, οἱ μεσότοιχοι, εἶχον τοιαύτην ξυλοδεσίαν ὡς ἔχοντες πολὺν πηλόν, ἐν ᾧ οἱ

Εἰκ. 5. Σχηματική ἀναπαράστασις τῆς ὀψέως τοῦ βορείου τοίχου τοῦ θαλάμου Π δεικνύουσα τὴν ξυλοδεσίαν αὐτοῦ. (Οἱ λίθοι εἶνε κατὰ φαντασίαν, οὐχὶ κατ' ἀντιγραφὴν. Ὑπερ τὴν ἀνω ζώνην δὲν δέκονται ἀλλῶν, ἀλλὰ πιστεύω, ὅτι ἐπ' ἔρχον καὶ αὗτοι).

ἔξω κύριοι τοῖχοι αὐτοῦ ὡς κατ' ἐξοχὴν λιθοόκτιστοι εἶχον μόνον δριζοντίαν. Ἐκ τῶν ξύλων τοῦ οἰκοδομήματος πλεῖστα ἦσαν πεύκινα, ὡς ἐδείκνυε καὶ ὁ φυσικὸς σχηματισμός, ὃν διετήρουν οἱ ἄνθρακες, ἀλλὰ καὶ πολλαχοῦ σταγόνες ἢ σταλακτίται καὶ ὄγκοι ἐκβρασθείσης ῥητίνης καὶ ἀπανθρακωθείσης, ἀποστιλβούσης δέ, ὡς ἐὰν εἶχε τακτὴ χθές.

Εἰς ἀπόστασιν 0.79 ἀπὸ τοῦ βορείου τοίχου τῆς ΒΔ γωνίας καὶ παραλλήλως πρὸς αὐτὸν ἔβαιναν ἐπὶ τοῦ δαπέδου δοκοὶ πάχους 0.20, στηριζομένη ἐπὶ λίθου τοῦ δυτικοῦ τοίχου, ὅστις ἐσφυρηλατήθη ἐπὶ τινὰ ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου, ἵνα ὑποδεχθῇ τὴν κεφαλὴν τῆς δοκοῦ. Τοιαύτη διάταξις μαρτυρεῖ ξύλινον δάπεδον· τὸ πόρισμα δὲ τοῦτο ἐνισχύθη εὐρεθείσης 0.75 περαιτέρω πρὸς νότον ἐτέρας δοκοῦ παραλλήλου καὶ προσέτι ἀπὸ δοκοῦ εἰς δοκὸν συνεχῶν πλακωδῶν ξύλων, ὃ ἐστὶ σανίδων πλάχ. 0.03. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ βορείου τοίχου ἀνεχώρει πρὸς νότον δοκοὶ εἰς ἀπόστασιν 0.85 ἀπὸ τῆς γωνίας· εἰσήρχετο δὲ τὸ βόρειον ἄκρον αὐτῆς εἰς τὸν τοῖχον καὶ πιθανώτατα συνηλοῦτο ἢ συνεδέετό πως μετὰ τοῦ αὐτόθι κατακορύφου ξύλου τῆς ξυλοδεσίας. Τοιοῦτοτρόπως αἱ σανίδες τοῦ δαπέδου ἐπεκάθηντο ἐπὶ δοκῶν ἀναχωρουσῶν τῶν μὲν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, τῶν δὲ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ συμπλεκόμενων ἢ συνενουμένων εἰς στερεὸν δικτυωτὸν σχῆμα.

Δοκοὶ τις βαίνουσα ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς εἰς ὕψος 0.70 ἀπὸ τοῦ δαπέδου ἔχει πᾶχος ἥτοι διάμετρον 0.35. Τεμάχιον χώματος ἢ ὤμης πλίνθου ἐσκληρυμμένης ὑπὸ τῆς πυρκαϊᾶς δεικνύει ἐντυπα ἵχνη τριῶν καλάμων. Τοιαῦτα τεμάχια χωμάτων ἢ πλίνθων μετ' ἱχνῶν καλάμων ἢ καὶ θάμνων εὑρον καὶ ἄλλα σποράδην. Τὸ ἐκ τούτου πηγάζον πόρισμα εἶναι ὅτι, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐλλείπουσι κέραμοι, τὸ οἰκοδόμημα θὰ ἐστεγάζετο διὰ δώματος ἐσχηματισμένου διὰ παχειῶν δοκῶν, ἐφ' ὧν ἐπεκάθηντο ἴσως ἄλλαι καὶ εἰτα ἐσχηματίζετο διὰ καλάμων καὶ πηλοῦ δόρωσις. Εἰς ὕψος 0.75 ἀπὸ τοῦ δαπέδου καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ μὲν τοίχου 1 μ., ἀπὸ δὲ τοῦ βορείου 2 μ. εὐρίσκω διασταυρουμένης δύο δοκοὺς, ἐφ' ὧν χώματα ἐρυθρὰ μετ' ὀπτῶν πλίνθων πλακωδῶν συντετριμμένων ἢ ὁμοίων λιθίνων πλακῶν. Τοιαῦται διασταυρούμεναι δοκοὶ εὐρέθησαν καὶ ἄλλαι ὑψηλὰ πρὸς Α τοῦ ἀνατολικοῦ βαθέος ὑδραγωγείου ἥτοι κατὰ τὸ κέντρον τοῦ θαλάμου. Δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐντεῦθεν, ὅτι τὸ δῶμα τῆς ὀροφῆς ἐκαλύπτετο ὑπὸ τῶν πλακῶν τούτων τῶν ἐν πλεονασμῷ ὀπτῶν, ἃς καὶ κατὰ τὰ παλαιὰ ἔτη τῆς ἀνασκαφῆς εὕρομεν ἐν ἀφθονίᾳ. Καὶ τότε καὶ τώρα αἱ πλάκες αὗται εὐρέθησαν μετὰ πολλῶν χωμάτων εἷς τε τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ χαμηλὰ στρώματα τῆς ἀνασκαφῆς. Ἀλλὰ συχνὰ εἶνε μετὰ τῶν χωμάτων ἢ τοῦ πηλοῦ συνωπημέναι εἰς χονδρὸς ὄγκους, ὥστε νὰ φαίνωνται, ὅτι καὶ ἐν τοίχοις συνεκτίσθησαν μετὰ τοῦ πηλοῦ τὰ τεμάχια ταῦτα ὡς τεμάχια, ἀφ' οὗ μάλιστα παρὰ τὸ μέγα πλῆθος αὐτῶν δὲν συγκολλῶνται πρὸς ἄλληλα, ὅσον τοῦλάχιστον ἐπείσθημεν ἐκ δοκιμῆς

προχείρου, τοῦ συγκολλητοῦ τεχνίτου ἀπελθόντος πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἐργασίας ταύτης, ἥτις πρέπει πάλιν νὰ ἐπιχειρηθῇ. Ἀλλ' ὅμως ἡ παρατήρησις κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἔπεισέ με, ὅτι πολλὰ τεμάχια πλίνθων πλακωδῶν ὀπτῶν ἦσαν μετὰ πολλοῦ πηλοῦ ἐνεκτισμένα ἐν τοῖς τοίχοις, καὶ ὅτι τοιοῦτοι τοῖχοι ἦσαν κυρίως εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη τοῦ οἰκοδομήματος. Ὁ πηλὸς μετὰ τῶν τεμαχίων τῶν πλίνθων εὐρίσκονται ἐν ὄγκοις συμπήκτοις καί, ὅπου ἀπέπεσεν ἡ πλίνθος, κατέλιπε τὸ ἴχνος αὐτῆς γενόμενον ἐπὶ μαλακοῦ τοῦ πηλοῦ ἥτοι κατὰ τὴν ὥραν τῆς κτίσεως. Ὁ χωρίζων τὰ δωμάτια Θ καὶ Ι τοῖχος κατὰ τὸ βόρειον ἄκρον αὐτοῦ εἶναι κατεσκευασμένος ἐκ πολλοῦ πηλοῦ, ἐφ' οὗ ἐπικάθεται μέγας λίθος. Μόνον δὲ ἡ ξυλοδεσία ἐσπερέωνε τοιοῦτους ἀτόπους ἄλλως συνδυασμοὺς οἰκοδομικῶν ὕλικῶν καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑπῆρχον πρὸς ταῖς βεβαίαις ὀριζοντίαις ξυλίναις ζώναις καὶ τὰ κατακόρυφα ξύλα.

Ἡ ἐκεῖ παρατηρουμένη ἀλλόκοτος ἀνάμειξις τῶν οἰκοδομικῶν ὕλικῶν ὑπῆρχε καὶ ἐν τῷ θαλάμῳ Π κυρίως κατὰ τὸν βόρειον τοῖχον. Πιστεύω ὅτι ὁ νότιος τοῦ θαλάμου τοῖχος θὰ εἶναι ὁ ἔσχατος τοῦ οἰκοδομήματος νότιος τοῖχος, ἐπειδὴ εἶναι στερεὸς διὰ λίθων ἐκτισμένος· καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ δὲ ἐρείπια ἦσαν λιθώδη καὶ δὲν περιεῖχον ἄνθρακας, ἐπειδὴ τὸ πῦρ ἡδύνατο νὰ νέμηται τὰ μεταξὺ τῶν λίθων χάσματα, νὰ καταναλώσῃ τὴν ξυλείαν καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὸν νότιον τοῖχον καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ τὸ νότιον κυρίως μέρος εἰς ἓνα ὄγκον μετὰ τῶν κρημνισθέντων λίθων. Οἱ τοῖχοι δ' ἐσωρευθῆσαν πρὸς τὰ ἔνδον, διότι ἡ ἔνδον ξυλοδεσία ἐκάη, καὶ πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ μεγάλου θαλάμου κυρίως ἐκλιναν οὗτοι.

Πρὸ τοῦ βορείου τοῖχου τοῦ θαλάμου Π ἦσαν ἐσωρευμένα πολλὰ λείψανα διαλελυμένα καὶ εὐκόλως καταρρέοντα ἢ ἐν ὄγκοις, πάντα δὲ μετὰ πολλῶν τεμαχίων πλίνθων ὀπτῶν ὅτε μὲν χύδην ἐν τοῖς λυτοῖς χώμασιν, ὅτε δὲ συμπεπηγότεν μετὰ σκληρῶν χωμάτων ἢ ἐνίοτε ἀποκολληθέντων μὲν ἀλλὰ καταλιπόντων τὸν τύπον αὐτῶν.

Ταῦτα, ὡς αἰς δὲν προέρχονται ἐκ τοῦ δώματος, ἐσωρευθῆσαν ἐκ τοῦ κρημνισθέντος τοῖχου, ὅστις οὕτως ἀποδεικνύεται ἀσθενέστερος τοῦ νοτίου. Ὅμοιαν σύστασιν φαίνεται ἔχον καὶ τὸ σφζόμενον μέρος τοῦ ἀνατολικοῦ τοῖχου.

Ἄν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν εἰκ. 3, ἥς ἀναλόγους θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν πλείονας, καθ' ὃν χρόνον ἐγίνοντο αἱ ἄνω σημειούμεναι παρατηρήσεις περὶ δοκῶν ἀπηνθρακωμένων, καὶ συνδυάσωμεν αὐτὴν πρὸς τὴν ἐκ τῆς εἰκ. 4 ἐντύπωσιν, πειθόμεθα, ὅτι αἱ δοκοί, πᾶσαι ἴσως, προέρχονται ἐκ τῆς ὀροφῆς καὶ ὅτι ἄλλαι μὲν κατέπεσον ὀρθιαί, ἄλλαι δὲ ὀριζόντιοι ἢ καὶ ἐν μέρει κεκλιμέναι, περικαλυφθεῖσαι δὲ ὑπὸ τῶν ἐπακολουθησάντων χωμάτων τοῦ δώματος ἀπηνθρακώθησαν μὲν, ἀλλὰ δὲν ἀπετεφρώθησαν καταπνιγείσης τῆς φλογὸς ὑπὸ τῶν χωμάτων, ἐν ᾧ ὅπου ταῦτα ἔτυχον ὀλιγώτερα, ὥς τὸ

νότιον μέρος τοῦ θαλάμου, αἱ δοκοὶ κατεκάησαν ὁμοῦ μετὰ τῶν λιθωδῶν κρημνισμάτων, ἅτινα συνεκολλήθησαν μετ' ἀλλήλων καὶ τοῦ νοτίου τοίχου εἰς ἓν ἀπιστεῦτως σύμπηκτον ὅλον.

Οἱ λίθοι τοῦ νοτίου τοίχου ὥς καὶ οἱ τοῦ βορείου (τούτους δεικνύει ἡ εἰκ. 3) κατέπεσαν, διότι καείσης τῆς ὀριζοντίου ξυλοδεσίας ἔκλιναν οἱ τοῖχοι πρὸς τὰ ἔνδον καὶ κατέρρευσαν, ἐφ' ὅσον δὲν εὑρισκον στήριγμα εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ κρημνίσματα αὐτῶν καὶ τὰ τῆς ὀροφῆς.

Ἡ εἰκ. 3 εἶναι ἀκόμη καὶ ἄλλως διδακτική. Ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 1 πλίνθος τοῦ σημειωματαρίου μου εἶναι προφανῶς ὄγκος χώματος, ὅστις ἔλαβε τὰς προκαλεσάσας τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπιπέδους ἐπιφανείας ἐκ τῆς ἐπαφῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν ξυλοδεσίαν ἢ διότι ἦτο κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ τοίχου. Τὰ ἄλλα χώματα ἀναλόγως τῆς συστάσεως καὶ καύσεως αὐτῶν συνεπάγησαν (ἀριθ. 2 καὶ 4) ἢ διελύθησαν ὑπὸ τοῦ πυρὸς. Πάντα ὁμως προέρχονται ἐκ τοῦ τοίχου ὥς καὶ οἱ λίθοι εἶναι δ' ἀξιοσημείωτον, ὅτι οἱ λίθοι ἀνήκουσιν εἰς ὑψηλὰ μέρη αὐτοῦ καὶ ἦσαν ἐκτισμένοι ἐπὶ μαλακῶν χωμάτων, καθ' ὃν τρόπον ὁ μέγας λίθος τοῦ τοίχου τοῦ χωρίζοντος τὰ δωμάτια Θ καὶ Ι, περὶ οὗ εἶπον ἀνωτέρω¹.

Οἱ δύο ὄγκοι χωμάτων ὑπ' ἀριθ. 4 ἔχουσι τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν ἐπίπεδον καὶ ἐπὶ ἡμέρας τινάς, καθ' ἃς κατεῖχον τὴν διὰ τῆς εἰκόνος 3 ἀποτυπωθεῖσαν θέσιν, ἐπιστεύομεν, ὅτι εἶχον λευκάζον ἐπίχρυσμα, ἀλλ' ἔπειτα ἐφάνη σχεδὸν βέβαιον, ὅτι οὐδὲν ἐπίχρυσμα ὑπῆρχεν εἰς τὸ ὑπτίον πρόσωπον αὐτῶν. Ἄλλ' ἂν ἐπανεγείρωμεν τῇ φαντασίᾳ τοὺς ὄγκους τούτους καὶ ἐπαναθέσωμεν ἐπὶ τοῦ τοίχου, καθ' ὃν τρόπον ἐπιβάλλει ὁ τρόπος τῆς καταπτώσεως αὐτῶν, θὰ ἴδωμεν, ὅτι τὸ ὑπτίον πρόσωπον αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν ὄψιν τοῦ τοίχου τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὰ πρὸς βορρᾶν δωμάτια, τὰ ἀποχωριζόμενα ἀπὸ τοῦ Π διὰ τοῦ βορείου τοίχου τούτου, ἔχοντος πάχος 1,50 μ. Τὰ χώματα ταῦτα μετακομισθέντα εἰς τὸ μουσεῖον διεργάγησαν εἰς πλείονα τεμάχια κατὰ τὰς ἀναγκαίας μετατοπίσεις, μὴ ὄντα ἱκανῶς συμπαγῆ. Ὅτι ὁμως μεγάλα μέρη τῶν τοίχων ἦσαν ἐκ πηλοῦ, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι πολλὰ τοιχογραφήματα εἶνε ἐπικεκολλημένα ἐπὶ ἰσχυρῶν ὄγκων χωμάτων.

Τὰ τοιχογραφήματα τοῦ θαλάμου Π ἐσωρεύθησαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια καὶ κατεστράφησαν μεταβληθέντα τὰ πλείστα εἰς ἀφρώδεις ἐκ τοῦ πυρὸς ὄγκους ἀναξίους καὶ περισυλλογῆς. Τινὰ ὁμως διετηρήθησαν καὶ εἶνε πολλὰ ἐκ γωνιῶν,

¹ Ὅταν ἀνέσκαψα τὰ δωμάτια ταῦτα, δὲν ἠδυνάμην οὔτε ἐγὼ οὔτε οἱ ἐργάται νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τοιοῦτος λίθος ἠδύνατο νὰ κάθῃται ἐπὶ χωμάτων εὐθρύπτων καὶ μάλιστα, ἀφ' οὗ τὰ χώματα κατέρρεον ἅμα τῇ ἐπαφῇ, δὲν ἐχρειάσθη πολλὴ προσπάθεια νὰ παραχθῇ κατὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ τοίχου ὅπῃ θέτουσα αὐτὸν εἰς κίνδυνον διὰ τοῦτο ἐβύσαμεν τὴν ὀπὴν ταύτην διὰ λίθων.

δεικνύουσι δὲ τρία στρώματα ἐπιχρισμάτων· τὸ ὑποκάτω φαίνεται ὡς βάσις τοῦ δευτέρου (πάχ. 0,01 - 0,02), φέροντος καλλιτέχνα τοιχογραφήματα, ἐξ ὧν διακρίνομεν ὀφθαλμὸν ἀνθρώπου μετ' ὀφρύς, θαυμαστὸν πόδα αἰλουροειδοῦς μικρῶν διαστάσεων, σπειρόκυμα (laufenden Hund, waves ornament) καὶ ἄλλα τινὰ ὀλίγα, ἐν οἷς καὶ τινὰ δεικνύοντα χαρακτὰς παραλλήλους γραμμάς.

Τὸ ἐπάνω στρώμα, ἰσοπαχὲς περίπου τῷ μέσῳ, εἶνε κεκοσμημένον κατὰ τέχνην κατωτέραν, πολλὰ δὲ τεμάχια δεικνύουσιν ἐπιφάνειαν ἀχυρόχρουν, ὅχι πολὺ λεῖαν. Ταῦτα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι τὸ οἰκοδόμημα εἶχε ποτε τὰ δύο μεγαλύτερα τῶν ἀνασκαφέντων δωμάτια (τὸ Ν καὶ τὸ Π) καλῶς κεκοσμημένα καὶ καὶ ὅτι ἐπεσκεύασαν αὐτὰ ὕστερον δι' ἄγνωστον λόγον, ἢ δ' ἐπισκευὴ φαίνεται περιωρισμένη μόνον εἰς τὰς τοιχογραφίας. Ἐγένετο δὲ κατὰ δύο τρόπους. Εἰς μὲν τὸν θάλαμον Ν καθιρέθησαν τὰ ἐπιχρίσματα καὶ ἀπετέλεσαν μετὰ χρωμάτων γόμωσιν πρὸς ὑψώσιν τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ τούτου τοῦ θαλάμου, ἐπεχρίσθη δὲ καὶ ἐξωγραφήθη ἐκ νέου οὗτος, εἰς δὲ τὸν θάλαμον Π ἐπὶ τῶν παλαιῶν τοιχογραφιῶν ἐπεχρίσθησαν ἐκ νέου καὶ ἐξωγραφήθησαν οἱ τοῖχοι (πρβλ. Πρακτ. τῆς Ἀκαδ. Ἀθηνῶν 1927 σ. 432). Ὡστε δὲν δικαιούται, στήριζόμενος εἰς τὴν ἐπισκευὴν ταύτην, νὰ λέγῃ τις, ὅτι τὸ ἀνάκτορον ὅλον, πρὶν κατῆ, εἶχε κατεδαφισθῆ καὶ ἀνοικοδομηθῆ.

Ἡ ἐν τοῖς προηγούμενοις δημοσιεύμασί μου (κυρίως Ἐφ. Ἀρχ. 1909) γνώμη περὶ πλείονων ὁρόφων τοῦ οἰκοδομήματος φαίνεται ἐσφαλμένη, ἐπειδὴ ἐκ τῆς τελευταίας ἀνασκαφῆς οὐδὲν στήριγμα ἔχει, τὰ δὲ πρότερον χρησιμοποιοθέντα τεκμήρια περὶ τοιαύτης διαμορφώσεως τοῦ ἀνακτόρου δὲν φαίνονται νῦν ἔχοντα τοιαύτην ἀποδεικτικὴν δύναμιν.

Κινητὰ εὐρήματα εὐρέθησαν:

1) χρυσοῦν ὀκλάζον τετράπουν ζῶον ὡς κύων ἢ μᾶλλον ἔλαφος, ἔχον κέρατά ποτε καὶ ἄλλα τινὰ ἐξαρτήματα, κατεσκευασμένον ἐξ ἐλασμάτων ἢ φύλλων χρυσοῦ, κεκοσμημένον δὲ κοκκιδωτῶς (granulé). Δύο ὀπαὶ διαμπερεῖς κατὰ τὴν βάσιν του καὶ παράλληλοι πρὸς αὐτὴν δεικνύουσιν, ὅτι ἤτο ποτε ἐπερραμμένον πον. Μῆκ. βάσεως 0,04 περίπου (εἰκ. 6).

2) Πρόχους τύπου γνωστοῦ (πρβλ. τὰ ἐμὰ *Θηβαϊκά* σελ. 199 εἰκ. 143, 1 καὶ 2 καὶ σελ. 155 εἰκ. 116, 2), ἐπίσης ἐκ φύλλων χρυσοῦ καὶ κοκκιδωτῶς κεκοσμημένη καὶ φέρουσα πλαγίως διατόρους δύο ὀπάς, δι' ὧν προσεργάπτετο ποτε ἐξηπλωμένη πον (ἢ ὀπισθία ὀπισ αὐτῆς εἶνε ἐπίπεδος). Ὑψ. σχεδὸν 0,025 (εἰκ. 7).

3) Τρία τεμάχια χρυσοῦς ἀλύσεως ἀποτελουμένης ἐκ δισκαρίων λεπτῶν καὶ συρμάτων ἀναλόγως λεπτῶν (εἰκ. 8)

Ὡστε τοιαῦτα ἐλαφρὰ χρυσᾷ ἐξ ἐλασμάτων ἀντικείμενα δὲν κατεσκευάζοντο μόνον χάριν τῶν νεκρῶν ὡς κτερίσματα, ὡς συνήθως πιστεύεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς καθημερινὴν χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων.

Πάντα ταῦτα τὰ χρυσᾶ εὐρήματα εὐρέθησαν ἐν τοῖς κεινημένοις χώμασι τῶν δύο βαθέων καὶ τὸ δωμάτιον ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν διατεμνόντων ὑδραγωγείων. Παραπλεύρως τῆς προχοῖδος εὐρέθη καὶ τεμάχιον ἀγγείου ἑλληνιστικοῦ τῶν γνωστῶν τῆς Δυτ. κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως μετ' οἰναρίδων. Παρὰ τι τμήμα τῆς ἀλύσεως εὐρέθη μελαμβραφεὺς ὄστρακον. Πάντα δὲ ἐντὸς τῆς πλήρους πάλιν στενῆς τάφρου τῆς ἀνοιχθείσης δι' ἑκάτερον ὑδραγωγείον.

4) Χαλκοῦς κρίκος ἔχον διαμ. 0.09, πλ. πλευρᾶς 0.076 μέγιστον, 0.055 ἐλάχιστον, πᾶχ. πλευρᾶς 4 χλστ. Μετὰ τὴν κλείσιν τοῦ κρίκου προεξέχει τὸ

Εἰκ. 6. Ἐλαφος χρυσὴ ἐξ ἐλασμάτων συντεθειμένη.

Εἰκ. 7.
Οἰνοχόη χρυσὴ
ἐξ ἐλασμάτων
συντεθειμένη.

Εἰκ. 8.
Μέρη χρυσοῦς
ἀλύσεως.

μὲν στενότερον ἄκρον κατὰ 0.05, τὸ δὲ πλατύτερον κατὰ 0.026. Ἔχει εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων τῶν προεξοχῶν ὀπὴν ἵλου ἐλλείποντος διαμ. 5 χλστ., εἰς δὲ τὸ κάτω ἄκρον τῆς πλατείας προεξοχῆς ἥλον, ὅστις ἔξω εἶνε ἐσφυρηλατημένος πλατύτερος καὶ μόλις διὰ τῆς περιφερείας τῆς κεφαλῆς ἄπτεται τῆς στενότερας προεξοχῆς. Ἀμφοτέραι ὁμοῦς αἱ προεξοχαὶ εἶναι μετ' ἀλλήλων συγκεκολλημέναι διὰ «βρασμοῦ», συντήξεως τοῦ χαλκοῦ. Ἡ ἔξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ἐλάσματος, ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη τὸ κρικοειδὲς σκεῦος, κοσμεῖται διὰ τορευτῶν ἐξεχόντων, ἀναγλύφων ὀστρέων, πορφυρῶν τῆς θαλάσσης, ἐξεχουσῶν περὶ 0.014. Ἐκατέρωθεν τῆς σειρᾶς ταύτης τῶν πορφυρῶν (23 τὸν ἀριθμὸν) εἶναι ἀνὰ δύο σειρὰς ἀχιβαδῶν (κτενῶν), 24 ἢ 25 τὸν ἀριθμὸν, ἀντιπόδων διατεθειμένων ἐν ἑκατέρῳ ζεύγει σειρῶν. Μεταξὺ τῶν κτενῶν ἑκατέρου ζεύγους εἶναι μία σειρὰ ἢ ὁρμος κοκκιδωτὸς (μαργαριτῶν), ἑκατέρωθεν δὲ τῆς σειρᾶς τῶν πορφυρῶν ζῶναι γραμμικαί.

Τὸ σκεῦος εὐρέθη εἰς τὴν νοτιανατολικὴν γωνίαν τοῦ δαπέδου ἔνθα

παρατηρήθη, ὅτι ὑπῆρχεν ὀπὴ 0.10 διαμ. καὶ βάθ. 0.25 τυχαία, καθὼς ἐπίστευον πάντες. Ἀλλὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἔχῃ σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ξυλοδεσίαν, πρὸς ἣν ὑπεθέσαμεν πρὸς καιρόν, ὅτι δύναται νὰ σχετίζεται καὶ τὸ χαλκοῦν σκεῦος ὡς δακτύλιος στερεῶν δύο ὄρθια ξύλα συνεχίζοντα ἄλληλα (ἡ ἀποτυχοῦσα εἰκὼν τοῦ σκεύους θὰ δημοσιευθῇ ἄλλοτε).

5) Πολλὰ θραύσματα ἀγγείων ἀγράφων κατὰ κανόνα καὶ τῶν πλείστων μικρῶν καὶ λεπτῶν. Ἡ πρώτη προσπάθεια συγκολλήσεως αὐτῶν ἀπέτυχε, διότι καὶ καθ' αὐτὴν εἶνε δύσκολος καὶ πολλὰ, φαίνεται, τεμάχια λείπουνσι. Πάντα ταῦτα εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἢ ἀμέσως ἐπ' αὐτοῦ ἐν τοῖς χώμασι.

Δύο λεπίδες ὀψιανοῦ καὶ πριόνιον ἐκ πυρίτου ἐρυθρωποῦ (μῆκ. 0.03 περίπου) εὐρέθησαν ἐν ὑψηλοῖς χώμασι καὶ ἀνήκουσι πιθανῶς εἰς τὰ διαλυθέντα χρώματα τοῦ οἰκοδομήματος οὐχὶ δ' εἰς αὐτὸ τοῦτο.

A. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

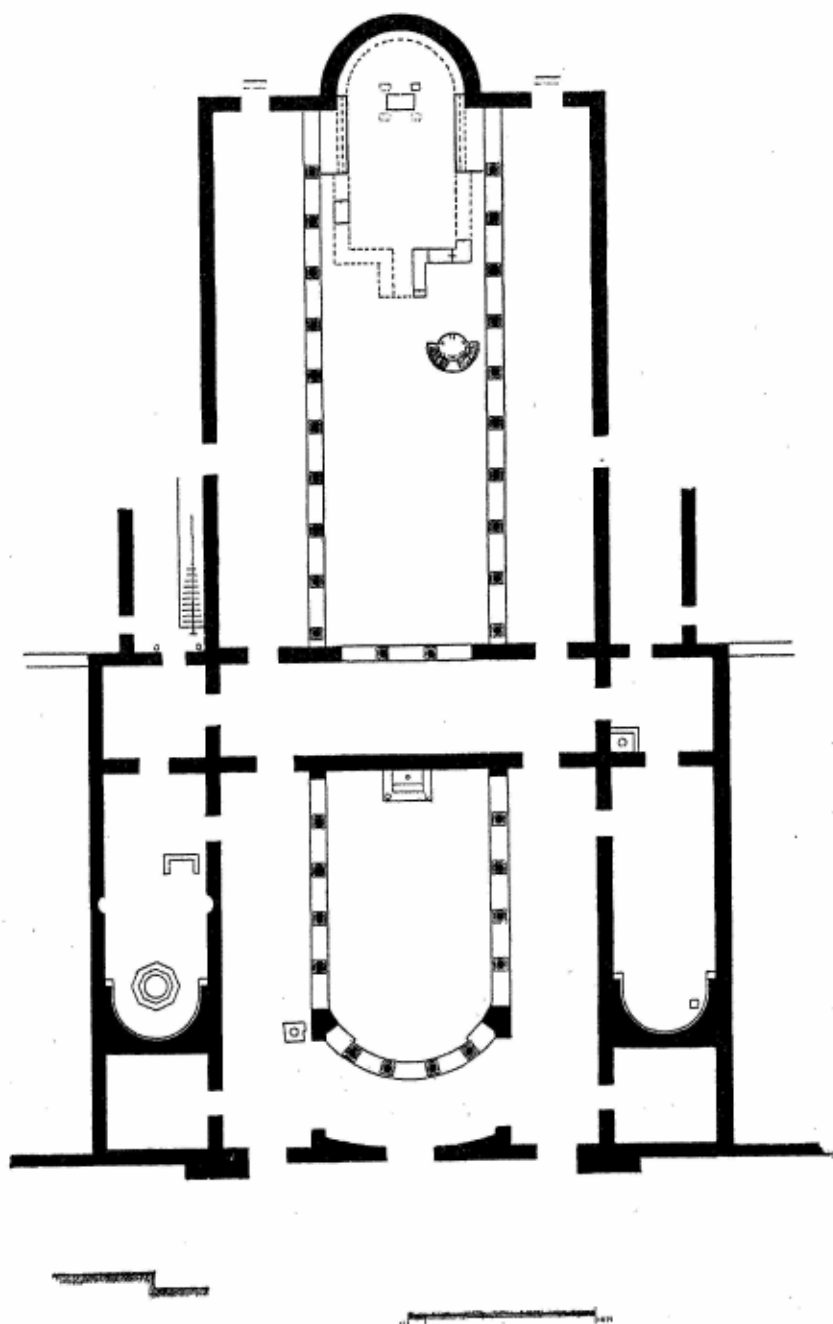
4. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

Ἐξακολουθήσας καὶ κατὰ τὸ 1927 τὰς ἐν Ν. Ἀγχιάλῳ δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐνεργουμένης ἀνασκαφάς, ἐπεξέτεινα τὴν ἔρευνάν εἰς τὸν χώρον τὸν εὐρισκόμενον περὶ τὸν πρὸ τῆς ἀγορᾶς Νέας Ἀγχιάλου παλαιοχριστιανικὸν ναόν, καθόσον εἶχον ἀναφανῆ πέρουσι μετὰ τὴν πλήρη ἀποκάλυψιν τῶν μερῶν τῆς χριστιανικῆς ταύτης Βασιλικῆς (ἦτοι τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ κυρίως ναοῦ, τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ αἵθριου) συνεχόμενα πρὸς τὰς πλαγίας πλευρὰς κτίσματα, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐκθέσει μου εἶχον ἀναφέρει.

Διὰ τῆς ἐφετεινῆς ἀνασκαφῆς, ἣτις ἦτο λίαν ἐπίπονος ἔνεκα τῆς μεγάλης (ὑπὲρ τὰ τρία μέτρα) ἐπιχωματώσεως, τῆς ὑπαρχούσης εἰς τὰ πλάγια μέρη τοῦ ναοῦ, τὰ κτίσματα ταῦτα διηυκρινίσθησαν, οὕτω δὲ κατέστη δυνατός ὁ προσδιορισμὸς τῶν μερῶν τῆς μεγάλης χριστιανικῆς Βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν καὶ ἡ ἐκπόνησις τῆς συνημμένης κατόψεως (εἰκ. 1).

Ὡς ἐν τῇ κατόψει ταύτῃ διακρίνεται, ἡ ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη ἐρευνωμένη χριστιανικὴ Βασιλικὴ Ν. Ἀγχιάλου, παρουσιάζει ἤδη μεγάλου ἐνδιαφέροντος σύνολον μετὰ τῶν τριῶν κυρίως αὐτῆς μερῶν: αἵθριου, νάρθηκος, καὶ κυρίως ναοῦ (περὶ ὧν βλέπε προηγουμένην μου ἐκθεσιν) καὶ τῶν προσκτισμάτων αὐτῆς, τῶν εὐρισκομένων συμμετρικῶς ἰδίᾳ περὶ τὸ αἶθριον, ἢ πρόσοιψις τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐκατέρωθεν δύο πύργους κατὰ μικρασιατικὰ μᾶλλον πρότυπα, ὡς ἐν τῇ τελικῇ μελέτῃ μου θ' ἀποδείξω.

Κατωτέρω ἐκθέτω τὴν ἔρευναν τῶν προσκτισμάτων τούτων, ἣν ἐφέτος ἐνήργησα.

Εἰκ. 1. Κάτοψις τῆς χριστιανικῆς Βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν (Ν. Ἀγχιάλου).

ΠΡΟΣΚΤΙΣΜΑΤΑ: 1. Ἀνεύρεσις σκευοφυλακίου παρὰ τὸν νότιον πύργον τοῦ αἰθρίου.— Πρῶτον ἀνεσκάφη τὸ παρὰ τὸν νότιον Πύργον μόλις πέρυσι ἀναφανέν προσκτίσμα, τὸ κείμενον παρὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ αἰθρίου εἰς σχῆμα παρεκκλησίου, ἔχοντος ὁμῶς ἀντίθετον πρὸς τὸν ναὸν προσανατολισμόν. Τὸ προσκτίσμα τοῦτο ἔχει δύο εἰσόδους: μίαν ἐκ τοῦ αἰθρίου καὶ ἑτέραν ἐκ τοῦ ὁμοίως πέρυσι κατὰ τὸ ἥμισυ ἀναφανέντος πυλῶνος τοῦ πρὸ τῆς νοτίας εἰσόδου τοῦ νάρθηκος εὐρισκομένου. Μετὰ τὴν τελείαν ἐκκαθάρισιν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐπιχωματώσεως ἀπεδείχθη, ὅτι ἦτο τοῦτο τὸ σκευοφυλάκιον τοῦ ναοῦ, καθόσον ἀνευρέθησαν κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν πλῆθος ἐκ τεθραυσμένων ὑάλων (ἐκ δοχείων κανδηλῶν, φιαλιδίων κλπ. προερχομένων) τμήματα ἐκ πηλίνων λύχνων, χάλκινά τινα ἐλάσματα ἐκ σκευῶν τοῦ ναοῦ (ὀρειχάλκινα τμήματα ἐκ σταυρῶν, μονογραμμμάτων τοῦ Χριστοῦ κ. ἄλ.), πολλὰ θραύσματα ἐκ πηλίνων ἀγγείων ἄνευ γανώσεως καὶ μέγα πλῆθος τμημάτων ἐκ πίθων· πολλαὶ βάσεις τῶν πίθων τούτων εὐρέθησαν τοποθετημέναι ὀλίγῳ κάτωθεν τοῦ δαπέδου, τοῦ συνισταμένου ἐκ μαρμαρίνων πλακῶν, ὅπερ ὁμῶς ἔχει σχεδὸν ὁλόκληρον καταστραφῆ. Εἷς τινα χεῖλη τῶν πίθων τούτων ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαὶ δηλωτικαὶ τῆς κατεχούσης αὐτὰ ἐκκλησίας ἢ τοῦ περιεχομένου ἐν αὐτοῖς ποσοῦ, οἷον Ε. ΘΒ. = Ἐκκλησίας Θηβῶν, Χ. Μ. = χίλιοι μόδιοι; κ. ἄλλ.

Ἀριστερὰ τῆς ἀψίδος τοῦ σκευοφυλακίου ἀνεφάνη ὀπὴ τετράγωνος, ἣτις καθαρισθεῖσα ἀπὸ τῶν προσχώσεων ἔφερεν εἰς φῶς μικρὰν δεξαμενὴν πρὸς χρῆσιν πιθανώτατα τοῦ σκευοφυλακίου κατεσκευασμένην, εἰς ἣν διωχετεύετο τὸ ὕδωρ δι' ὀχετοῦ ἀριστερὰ ὑπάρχοντος.

2) **Νότιος πυλὼν τοῦ ναοῦ.**— Ὡς τοῦ σκευοφυλακίου διαμέρισμα ἐχρησιμοποιεῖτο πιθανώτατα ὁ νότιος πυλὼν τοῦ ναοῦ, ἥτοι τὸ πρὸ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ ἀνευρεθὲν πέρυσι καὶ ἐκκαθαρισθὲν τελείως ἐφέτος τετράγωνον διαμέρισμα μετὰ δαπέδου ἐκ μαρμαροθετημάτων, καθόσον ἀριστερὰ τοῦ διαμερίσματος τούτου ἀνευρέθη τὸ χωνευτήριον, ἥτοι μικρὸν τετράγωνον κτίσμα, ἔχον κατὰ τὴν βάσιν πλάκα μετ' ὀπῆς ἐν τῷ κέντρῳ, ἐπενδεδυμένον δὲ ἐσωτερικῶς δι' ὀρθομαρμαρώσεως (βλ. κάτωψιν).

Μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ ναοῦ ἐνήργησα τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀντιστοίχων μερῶν τῆς βορείας πλευρᾶς (νάρθηκος καὶ αἰθρίου).

Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ ναοῦ ἔφερε τῷ ὄντι εἰς φῶς ἀντίστοιχα πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν προσκτίσματα.

3) **Βόρειος πυλὼν τοῦ ναοῦ.**— Παρὰ τὴν βορείαν πύλην τοῦ νάρθηκος ἀνεῦρον τὰ θεμέλια τετραγώνου διαμερίσματος, ἥτοι πυλῶνος τῆς βορείας πλευρᾶς, καθ' ὅλα ὁμοίου πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς νοτίας μετὰ δαπέδου ἐκ μαρμαροθετημάτων. Ἐχει μόνον οὗτος πλὴν τῆς πύλης τοῦ νάρθηκος ἑτέρας δύο εἰσόδους κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν αὐτοῦ πλευ-

ρὰν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς νοτίας πλευρᾶς, τὸν ἔχοντα μίαν μόνην εἴσοδον διὰ τὸ σκευοφυλάκιον.

Τὰς εἰσόδους ταύτας παρηκολούθησα, με ὠδήγησαν δὲ ἡ μὲν δυτικὴ εἰς ἀντίστοιχον πρὸς τὸ σκευοφυλάκιον διαμέρισμα, ἡ δὲ ἀνατολικὴ εἰς εὐρυχωρότερον διαμέρισμα, βαῖνον πρὸς ἀνατολὰς.

4) *Πύργος τῆς Β. πλευρᾶς.* — Δυτικῶς τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὸ σκευο-

Εἰκ. 2. Ἡ κολυμβήθρα τοῦ ἀνευρεθέντος βαπτιστηρίου.

φυλάκιον διαμερίσματος ἦλθεν εἰς φῶς καὶ ὁ ἀντίστοιχος πύργος τῆς βορείας πλευρᾶς, οὗτινος, ἀφοῦ προσδιώρισα τὰς διαστάσεις, ἐκαθάρισα μόνον τὴν ἐπίκωσιν κατὰ τὸ ἥμισυ, ἵνα προλάβω καὶ ἐρευνήσω τὰλλα σπουδαιότερα διαμερίσματα.

5) *Ἀνεύρεσις τοῦ βαπτιστηρίου.* — Τὸ πρόκτισμα, ὅπερ τελείως ἠρεύνησα, τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ αἵθριου, ἔχει ὁμοίως σχῆμα παρεκκλησίου,

ἔχοντος ἐπίσης τὴν ἀψίδα τοῦ πρὸς δυσμὰς ἐστραμμένην, διασφῶζει δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον ἐκ μαρμαροθετημάτων δάπεδον, ὀλίγῳ δὲ κατωτέρω τετραγώνους πλίνθους, ἐπιτεθειμένους εἰς ὑστέρους ἴσως χρόνους ἐπὶ τοῦ φθαρέντος μαρμαροθετήματος. Ἡ ἐπίστρωσις διατηρεῖται μέχρι τοῦ μέσου τοῦ διαμερίσματος τούτου, εἰς τοὺς τοίγους τοῦ ὁποίου ἀνοίγονται δύο τοξωταὶ κόγχαι. Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ δαπέδου ἀνεφάνησαν σπουδαιότατα σημεῖα, δι' ὧν προσδιορίζεται ἀσφαλῶς τὸ μέρος τοῦτο ὡς τὸ βαπτιστήριον τοῦ ναοῦ. Ἀριστερὰ τοῦ διαμερίσματος τούτου καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ αἵθριου ἦλθεν εἰς φῶς μικρὸν πρόσκτιμα διὰ πλίνθων κατεσκευασμένον εἰς σχῆμα Γ' κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ κεντρικοῦ μέρους ἀνευρέθησαν τμήματα κυλινδρικοῦ κορμοῦ κίονος καὶ ἰωνίζον κιονόκρανον μεθ' ἡνωμένου ἐπιθήματος, ὅπερ κατὰ πολὺν διαφέρει τῶν ἀνευρεθέντων κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν προηγουμένων ἐτῶν κιονοκρανῶν τῶν ὑπερέων τοῦ ναοῦ. Ἡ βάσις τοῦ κίονος τούτου δὲν ἀνευρέθη κατὰ χώραν (τεμάχια μόνον ἰωνιζούσης βάσεως ἀνεφάνησαν), ἔκειτο ὁμως ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ διαμερίσματος, ὡς ἐλάχιστα ἔχγη ἀφῆκαν νὰ ὑποτεθῇ τοῦτο (βλ. κάτοψιν).

Τέλος κατὰ τὸ κέντρον τῆς διαμέτρου τῆς ἀψίδος ἦλθεν εἰς φῶς ἡ κολυμβήθρα τοῦ βαπτιστηρίου, κυκλικὴ ἐσωτερικῶς καὶ ὀκτάπλευρος ἐξωτερικῶς, ἐπιμελῶς δι' ἐρυθροποῦ κιναμάτος (κορασάνιου) ἐπενδεδυμένη (εἰκ. 2). Ἡ βάσις τῆς κολυμβήθρας τοῦ βαπτιστηρίου ἔχει μαρμαρίνην πλάκα καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὅπῃ μετὰ μολυβδίνου σωλήνος, ἐκτεινομένου ἀνατολικῶς καὶ προφυλασσομένου διὰ κτιστοῦ ὀχετοῦ. Τμήματα τῶν μαρμαρίνων θωρακίων καὶ μάλιστα τῆς εἰσόδου πρὸς τὴν κολυμβήθραν ἀνεφάνησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς. Τὰ ἀνευρεθέντα ἐν τῇ βαπτιστηρίῳ ἐπιτρέπουσι τὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ κατὰ ταῦτα δὲ τοῦτο διηρεῖτο προφανῶς εἰς δύο τμήματα, εἰς τὸ ἀποδυτήριον καὶ τὸ φωτιστήριον, χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ διλόβου ἀνοίγματος μετὰ βήλων, ἔχοντος ἀριστερὰ μικρὸν ἱματιοφυλάκιον. Οὕτως ἔχομεν νῦν ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς χώραις καὶ ἕτερον παράδειγμα ἰδιορρύθμου βαπτιστηρίου παρὰ τὰ βαπτιστήρια τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς τῆς Πάρου καὶ τοῦ Κλήματος τῆς Μήλου.

Τὴν κολυμβήθραν ἀνεῦρον μετὰ ἐπίμονον ἔρευναν καὶ ὑπὸ συνθήκας, αἵτινες ἀξίον εἶναι ν' ἀναγραφῶσιν ἐνταῦθα. Κατὰ τὴν ἔρευναν τοῦ μνημείου τούτου ἦλθεν εἰς φῶς πρῶτον εὐτελὲς τάφος μήκους 2 μ. καὶ πλάτους 0.60 μ. διασφῶζων σκελετὸν ἀνδρὸς πρὸς ἀνατολὰς τεθαμμένου. Δεξιὰ τοῦ κρανίου εἶχε τοποθετηθῇ πῆλινον ἀγγεῖον ἀδιακόσμητον. Οὐδεμία ἐπὶ τοῦ τάφου ἀνευρέθη ἐπιγραφή· μόνον κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ εἶχε χρησιμοποιηθῇ τμήμα ἐπιτυμβίου μαρμαρίνης πλακὸς ρωμαϊκῶν χρόνων μετ' ἐπιγραφῆς, ἐξ ἧς διεσώθη μόνον μία σειρὰ μετὰ τῶν γραμμάτων:

... ΤΑ ΣΥΜΦΟΡΟΣ ...

Διὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάφου τούτου εἶχε καταστραφῇ τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς κολυμβήθρας τοῦ βαπτιστηρίου, διὰ τῶν τεμαχίων δὲ τοῦ κατασκαφέντος μέρους εἶχον φραγθῇ ἐπιμελῶς τὰ μέρη τῆς κολυμβήθρας οὕτως, ὥστε δύσκολον ἦτο νὰ ὑποτεθῇ ὅτι περὶ τὸν τάφον ἐκρύπτετο ἕτερον κτίσμα. Ἡ πεποίθησις ὅμως ὅτι τὰ μέγρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀνευρεθέντα σημεῖα προέδιδον τὴν ὑπαρξιν κολυμβήθρας μὲ ἔπεισε νὰ προβῶ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ τάφου, ἂφ' οὗ προηγουμένως ἐσχεδιάσα τοῦτον, οὕτω δὲ ἀνευρέθη ἡ κολυμβήθρα τοῦ βαπτιστηρίου. Ὁ τάφος οὗτος ἐν τούτοις ἐπικύνει ἱκανὸν φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ναοῦ καὶ ἐν γένει τῆς ἐξαφανισθείσης πόλεως. Ἡνοίχθη προφανῶς εἰς χρόνους, καθ' οὓς ὁ ναὸς κατεστράφη ὑπὸ βαρβαρικοῦ λαοῦ, προσωρινῶς ἐγκατεστημένον ἐν τῇ περιοχῇ τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν, πιθανῶς τῶν Σλάβων Βελεγεζητῶν, οἵτινες, ὡς γνωστόν, ἀναφέρονται εἰς τὰς Πράξεις τοῦ ἁγ. Δημητρίου ὡς ἐγκατεστημένοι περὶ τὰς Θήβας, εἰς δὲ τούτων εἶναι πιθανώτατα καὶ ὁ τεθαμμένος ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ βαπτιστηρίου.

6) *Ἀνεύρεσις τῶν ἀνόδων εἰς τὰ ὑπερφᾶ*.—Ἐκ τῶν διαμερισμάτων τέλος τῶν εὑρισκομένων ἀνατολικῶς τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ ἀνέσκαψα μόνον τὸ διαμέρισμα τῆς βορείας πλευρᾶς, εἰς ὃ εἰσῆλθόν ἐκ τῆς ἀναφανείσης θύρας κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ βορείου πυλῶνος. Τὸ πρόσκτισμα τοῦτο ἐκκαθαρισθὲν ἀπεδείχθη ὡς τὸ διαμέρισμα, ἐνθα εὐρίσκετο ἡ κλίμαξ τοῦ γυναικωνίτου ἢ τῶν ὑπερφῶν τοῦ ναοῦ. Ἀνευρέθησαν δεξιὰ τὰ στηρίγματα τῆς ξυλίνης πιθανώτατα κλίμακος, ἥτοι δύο ὀρθαὶ βάσεις καὶ τμήματα τῆς ἐπ' αὐτῶν ὑπαρχούσης μαρμαρίνης πλακός, (τῆς κάτω δηλονότι βαθμίδος), πρὸ ταύτης δὲ κορμὸς κίονος ἐμπεπηγμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ χρησιμεύων ἴσως διὰ τὴν στήριξιν τῶν δεξιὰ τῆς κλίμακος ὑπαρχόντων θωρακίων (βλ. κάτωψιν).

Ἄλλος—μικροτέρας διαμέτρου—κορμὸς κιονίσκου εὐρίσκεται καὶ ἀριστερὰ τῆς βάσεως τῆς κλίμακος τοῦ γυναικωνίτου χρησιμεύων πιθανῶς διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦτο ἀνέρχεται τις διὰ δύο βαθμίδων, εἶναι δὲ τὸ δάπεδον αὐτοῦ διὰ τετραγώνων παχέων πλίνθων ἐπεστρωμένον.

7) *Στοιὰ περὶ τὸν ναόν* (:) —Τὸ διαμέρισμα τοῦτο τῆς ἀνόδου πρὸς τὰ ὑπερφᾶ χωρίζεται διὰ μεσοτοιχοῦ ἀπὸ μεγαλειτέρου διαμερίσματος μὴ διευκρινισθέντος, ὅπερ βαίνει πρὸς ἀνατολὰς καὶ περιβάλλει ἴσως τὸν ὅλον ναὸν εἰς σχῆμα στοᾶς συνεχομένης πιθανώτατα πρὸς οἰκήματα περὶ τὴν χριστιανικὴν βασιλικὴν ὑπάρχοντα. Ἡ συντελεσθεῖσα ἐφέτος ἐκκαθάρισις μόνον τῶν θεμελίων τῶν τοίχων τοῦ ἀριστεροῦ κλίτους καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ ναοῦ, ὁλοκλήρου τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς καὶ τῶν θεμελίων τῶν τοίχων τοῦ δεξιοῦ κλίτους μέχρι τοῦ δεξιοῦ πυλῶνος τοῦ νάρθηκος δὲν ἀπέδωκεν ἐγκάρσιόν τινα τοίχον, δι' οὗ θὰ ἐδηλοῦτο ἡ ὑπαρξίς προσκτισμάτων κατὰ τὰ μέρη ταῦτα. Φαίνεται ὅτι διὰ τῶν δύο ὑπαρχουσῶν εἰσόδων ἐκατέρωθεν τῶν κλιτῶν τοῦ

ναοῦ, εἰνέτο ἡ συγκοινωνία πρὸς τὰς περιβαλούσας τὸ σῶμα τοῦ ναοῦ στοάς, κατὰ τὰ ἄκρα τῆς ὁποίας εὐρίσκονται ξύλιναι κλίμακες, δι' ὧν ἀνήρχετό τις εἰς τὰ ὑπερφῶα τοῦ ναοῦ.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐν τούτοις νὰ γίνῃ συστηματικὴ ἔρευνα ὁλοκλήρου τοῦ χώρου περὶ τὸν ναόν, ἐλπίζω δὲ νὰ καταστῇ τοῦτο δυνατόν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, καθόσον θὰ ἔλθῃ εἰς φῶς ὁλόκληρον τὸ συγκρότημα τῆς ἀξιολογωτάτης ταύτης βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχομεν μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιδείξωμεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας.

Γ. Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

5. ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας προβάς εἰς καθαρισμὸν τῶν ἐν Νικοπόλει ἀνασκαφέντων χώρων ἐπιθυμῶ νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα συντόμως τὰ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦτον.

Ἡ ἐργασία ἤρχισε τὴν δεκάτην ἐνάτην Σεπτεμβρίου καὶ ἔληξε τὴν τριακοστὴν πρώτην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μετ' ἡμερομίσθια ἐργατῶν ἐν ὅλῳ ὀγδοήκοντα ἐπτά, διὰ τῶν ὁποίων ἐξηντλήθη ὁλόκληρος ἡ πίστωσις τῶν πέντε χιλιάδων δραχμῶν.

Τὴν πίστωσιν δὲν ἐπεβάρυνα μετ' ὁδοιπορικὰ ἔξοδα ἀνόδου μου καὶ καθόδου μου εἰς Νικόπολιν, καίτοι εὐρισκόμην ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐργασίας καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας, διότι ὁ κ. Δήμαρχος Πρεβέζης προθύμως μοὶ παρέχωρησε τὸ μικρὸν ἀμαξάκι τοῦ δήμου, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποίησα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ὁ καθαρισμὸς συμφώνως πρὸς ἃς εἶχον ὁδηγίας περιορίσθη 1) ἐπὶ τοῦ μεγάρου τοῦ δυτικῶς τῆς Βασιλικῆς τοῦ Δουμετίου, 2) ἐπὶ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Δουμετίου καὶ 3) ἐπὶ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἀλκίσσονος.

Εἰς τὸ μέγαρον δυτικῶς τῆς Βασιλικῆς Δουμετίου ἐκαθαρίσθησαν ἡ ἀνατολική, ἡ νοτιὰ καὶ ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ περιστυλίου ὡς καὶ ἡ πλατεῖα αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς σωροὺς τῶν χωμάτων καὶ τῶν πετρῶν, αἵτινες ἦσαν ἐπ' αὐτῶν. Ἡ βορεῖα πλευρὰ τοῦ περιστυλίου δὲν ἐφαίνετο καὶ πρὸς ἀνεύρεσιν ταύτης ἐπεχείρησα δοκιμαστικὴν σκαφήν, πλὴν δὲν τὴν ἀνεύρον, διότι ἔπασα ἐπὶ τοίχων δωματίων, τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι ἔκλειον τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ περιστυλίου. Ἐπὶ τῆς βορείας ταύτης πλευρᾶς εὐρέθησαν ἀρκετὰ μικρὰ τεμάχια κορνιζῶν καὶ γλυπτῶν ἐκ μαρμάρου· ἐπίσης εὐρέθη καὶ ἐπιγραφὴ ἐπὶ λιθίνου τειραγάνου βάθρου ὕψους 0,60 τοῦ μέτρου καὶ πάχους 0,50 ἔχουσα ὡς ἑξῆς:

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΙ
ΚΑΙΣΑΡΙ ΘΕΟΥ Υ
ΣΕΒΑΣΤΩΙ
ΑΙΓΕΙΟΙ

«Αὐτοκράτο[ρι] Καίσαρι Θεοῦ Υἱῶ] Σεβαστῶ Αἰγ<ε>ιοι»¹.

Προφανῶς πρόκειται περὶ ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἀναθήματος τῶν κατοίκων τοῦ Αἰγίου, (τοὺς ὁποίους ὁ τεχνίτης γράφει «Αἰγιοι») μετὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Ἀκτίου πρὸς κολακείαν. Καθ' ἧ δ' ἐπληροφορήθην παρὰ τῶν γερόντων Πρεβέζης εἰς Νικόπολιν ἐσφύζετο παλαιότερον ψήφισμα σχεδὸν ὁμοίου τύπου, τῶν Πατρέων.

Τὸ καθαρισθὲν κτίριον κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι δευτέρας χρήσεως καὶ ὁ ἐνεπίγραφος λίθος φαίνεται ὅτι ἔχει μεταφερθῆ ἄλλοθεν.

Ἀπὸ τὴν Βασιλικὴν τοῦ Δουμετίου ἐκαθάρισα τὰ χόρτα καὶ τοὺς θάμνους, οἵτινες εἶχον φυτρώσει ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ καὶ τῆς ἅμμου τῆς καλυπτούσης τὰ ψηφιδωτά· ἀφῆρεσα ἐπίσης καὶ ἀρκετὰ χῶματα καὶ λίθους, οἵτινες ὑπῆρχον εἰς αὐτήν.

Εἰς τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἀλκίσσονος ἐπανέλαβον τὰ αὐτὰ μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἐνταῦθα καὶ λίθοι πολλοὶ καὶ χῶματα πολλὰ ὑπῆρχον καὶ χόρτα καὶ θάμνοι μεγάλοι εἶχον φυτρώσει.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἔχω τὴν υποχρέωσιν νὰ τονίσω τὸν κίνδυνον τῆς τελείας καταστροφῆς, ὃν διατρέχουσι τὰ Μωσαϊκὰ Νικοπόλεως. *Εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ ληφθῶσι παρὰ τῶν ἀρμοδίων μέτρα συντηρήσεως καὶ ἐξασφαλίσεως αὐτῶν ἀπὸ τῶν φυομένων χόρτων, τὰ ὁποῖα εἰσχωροῦσιν εἰς αὐτὰ καὶ ἐπιφέρουσι χαλάρωσιν αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς βροχῆς, ἥτις πλέον ἀκωλύτως περιβρέχει αὐτά, διότι τὰ ὑπόστεγα, τὰ ὀλίγα δηλ. ὑπάρχοντα ὑπόστεγα ἐκ τσίγκου καὶ ξύλων, λόγῳ τῆς πολυκαιρίας, ἔχουν καταστραφῆ. Ἐπίσης καὶ ἡ ἅμμος, διὰ τῆς ὁποίας ἔχομεν σκεπάσει τὰ πλεῖστα, ζημίαν, λόγῳ τῶν φυομένων εἰς αὐτὴν χόρτων, μᾶλλον ἐπιφέρει ἢ ὠφέλειαν.*

Ἡ ἀπόδοσις τῆς ἐργασίας τῆς συντελεσθείσης ἐφέτος ὑπερέβη πᾶσαν αἰσιόδοξον πρόβλεψίν μου.

Ὁ Ἐπιμελητὴς τῶν ἀρχαίων Νικοπόλεως

ΧΡΙΣΤΟΣ Α. ΚΟΝΤΟΣ

¹ [Μᾶλλον Ἀργεῖοι ὀφείλει νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ ὄνομα].

6. ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΝ

Κατὰ τὸ λήγον ἔτος αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ βραχυχρόνιοι σκαφαὶ περιορίσθησαν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῶν χωμάτων ἀπὸ ὁλοκλήρου τοῦ δαπέδου τῆς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου καὶ τῆς Στοᾶς Κότυος εἰς τὰς Ἀκόας ἀγούσης δισκελοῦς Στοᾶς (ι). Ταύτης δὲ ἀπεκαλύφθη ὁλόκληρον τὸ δάπεδον τοῦ πρώτου σκέλους, εὐρεθέντων καὶ τεσσάρων κίωνων ἐκ πώρου λίθου. Προυχώρησαν εἰτα αἱ ἐργασίαι πρὸς ἀποκάλυψιν τοῦ ἐτέρου σκέλους τῆς στοᾶς τοῦ πρὸς τὴν Κρήνην καὶ τὰς Ἀκόας ἄγοντος.

Ἀποτέλεσμα τῶν τελευταίων τούτων ἐργασιῶν, μόλις ἀρξαμένων, ἐγένετο ἡ ἀποκάλυψις λειψάνων τινῶν ἐκ τοῦ δαπέδου, ἐμφαίνοντος χονδρόκοκκον οἶονεὶ μωσαϊκὸν ἐκ ρομβοειδῶν γραμμικῶν σχημάτων συμμετρικῶς διατεταγμένων, ὥσπερ αἱ ῥομβοειδεῖς πλάκες τοῦ δαπέδου τῆς θόλου τοῦ Πολυκλείτου.

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

7. ΚΑΤΩ ΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ

Ὡς πρὸς τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ παρόντος ἔτους ἐν κάτω Γουμένιτση Καλαβρύτων ἔχω νὰ ἐκθέσω, ὅτι αὕτη περιορίσθη εἰς τὴν ἔρευναν βεβυθισμένων λαξευτῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, τριῶν τὸν ἀριθμὸν, μὲ τὴν ὁποίαν δύναται νὰ θεωρηθῇ λήξασα ἡ αὐτόθι ἀνασκαφή. Κατὰ τὴν ἔρευναν εὐρέθησαν καὶ πάλιν ἀγγεῖα τῶν συνήθων Μυκηναϊκῶν τῆς τελευταίας περιόδου μὲ τὰ γραμμικὰ κοσμήματα, ὥς καὶ πέρυσιν, κομισθέντα εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν συλλογὴν Πατρῶν, καὶ οὐδὲν ἕτερον¹.

Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ εἶναι σπουδαῖον κατὰ τὰς ἐρεῦνας τοῦ ἔτους 1927, εἶναι ἡ ἀνακάλυψις καὶ ἄλλου Μυκηναϊκοῦ νεκροταφείου, μεγαλυτέρου καὶ σπουδαιότερου, ἐν Ἀχαΐᾳ, ἐν Προστοβίτση τῆς Τριταίας, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνασκαφὴ θὰ γίνῃ τὸ ἐπιὸν ἔτος καὶ μὲ τὴν ἔρευναν τοῦ ὁποίου θὰ περατωθῇ ἡ δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐκτελουμένη ἀνασκαφὴ τῶν Μυκηναϊκῶν νεκροταφείων τῆς Ἀχαΐας.

Ν. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

¹ Πρὸβλ. Ἐκθέσιν ἐν Ἀρχ. Δελτίῳ 1924-25, 14, ἐνθα κατὰ παραδρομὴν παρελείφθη ὅτι ἡ ἐργασία ἐγένετο ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας,

8. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΣΤΥΜΦΑΛΩΙ

Αἱ δαπάναις τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας ἐνεργηθεῖσαι κατ' Ὀκτώβριον 1927 ἐν Στυμφάλῳ ἀνασκαφαὶ περιορίσθησαν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου περιβόλου τῆς πόλεως καὶ τῆς μεγάλης κατατομῆς περιλαμβανομένης ἐκτάσεως, ἣν θεωροῦμεν ὡς τὴν ἀγορὰν τῆς ἀρχαίας Στυμφάλου.

Κατὰ τὸ δυσμικὸν ἄκρον τῆς ἐν λόγῳ περιοχῆς εἶχον πιστοποιήσῃ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1925 διὰ μικρᾶς σκαφῆς τὴν ὑπαρξίν πύλης τοῦ τείχους τῆς πόλεως, ἀφ' ἧς ἤρχετο ὁ πρὸς Ὀρχομενὸν καὶ Φενεδὸν ἄγων δρόμος. Ἐφέτος διὰ

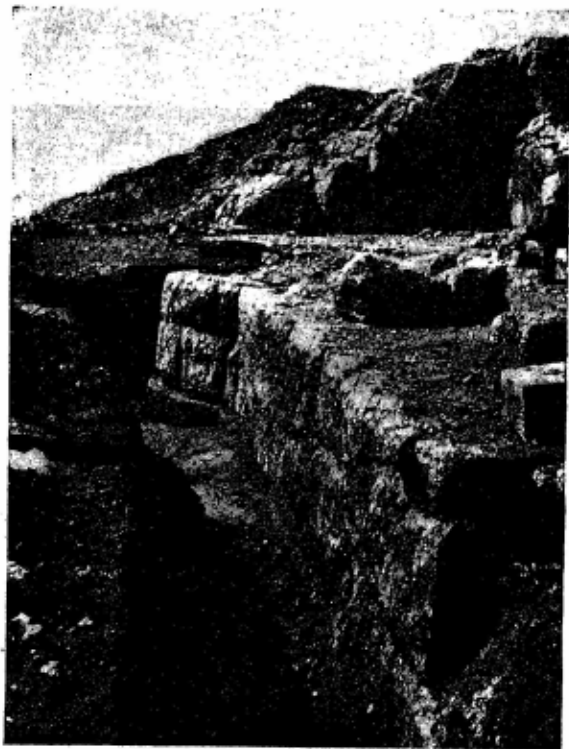

Εἰκ. 1. Πρόπυλον τείχους Στυμφάλου.

βαθυτέρας σκαφῆς, ἣν ἐπέτρεψεν ἡ βαθυμαία ἀποξήρανσις τοῦ μέρους τούτου τῆς λίμνης, ἐξηκριβώθη, ὅτι ἡ πύλη αὕτη δὲν ἦτο ἀπλοῦν ἀνοιγμα τοῦ τείχους κεκαλυμμένον, ἀλλὰ συνθετώτερόν τι κατασκεῦασμα ἐν σχήματι προπύλου, ὁμοίου πρὸς τὰ πρόπυλα τῶν ἱερῶν περιβόλων. Ἐφερε δηλονότι πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν δύο κίονας ἐν παραστάσι, ὅπισθεν δ' αὐτῶν ἐγκάρσιον τοῖχον μετὰ θύρας. Τοῦ προπύλου τούτου εὐρέθησαν κατὰ χώραν αἱ ἰωνικαὶ βάσεις α) τοῦ ἑτέρου τῶν κιόνων καὶ β) ἀμφοτέρων τῶν παραστάδων. Ἐντὸς δὲ τῶν χωμάτων μεγάλα τεμάχια τῶν πωρίνων καὶ κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ μόνον ἐρραβδωμένων κορμῶν τῶν κιόνων καὶ τῶν παραστάδων, ἅτινα πάντα καὶ ἀνεστύλωσα προχείρως (εἰκ. 1). Εὐρέθησαν ἐπίσης ἐν τῷ προπύλῳ κατὰ

χώραν καὶ θρανία παρὰ τε τοὺς μακροὺς τοίχους καὶ τὸν ἐγκάρσιον, χρησιμεύοντα πρὸς ἀνάπαισιν τῶν ὁδοιπόρων καὶ τῶν πυλωρῶν. Λόγῳ τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕλικου τοῦ προτύλου ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ τῆς ἀνοργάνου συνδέσεως αὐτοῦ πρὸς ἐκεῖνο, συμπεραίνω ὅτι τὸ πρόπυλον προσετέθη ἀργότερον εἰς τὴν προϋπάρχουσαν ἐνταῦθα πύλην καὶ δὴ τὸν 3^{ον} ἢ 4^{ον} π. Χ. αἰῶνα, ἂν κρίνω ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν περισωθέντων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν.

Εἰκ. 2. Κυκλικὸν κτίσμα Στυμφάλου.

Δευτέρα τις ἔρευνα ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ κατατομῇ τῇ λελαξευμένη ἐπὶ τῆς βραχώδους γλώσσης, ἣτις σχηματίζει τὸ βόρειον κράσπεδον τῆς λίμνης. Ἐνταῦθα εἶχον σημειώσει ἀπὸ τοῦ πρώτου τῶν ἀνασκαφῶν ἔτους (1924) τὴν ὑπαρξιν κτιρίου κυκλοτεροῦς φέροντος προσκεκολλημένον εὐθὺν μακρὸν δρόμον. Διὰ τῆς ἐφετινῆς σκαφῆς εὗρέθη ὅτι ἡ νοτία πλευρὰ τοῦ κτιρίου τούτου προχωρεῖ μέχρι βάθους 2,20 μ. ἤτοι μέχρι τοῦ φυσικοῦ βράχου σχηματιζομένη διὰ μεγάλων καὶ ἀδρῶς ἐργασμένων λίθων μετὰ περιτενείας κατὰ τὸ αἰγυπτιαζον λεγόμενον σύστημα (εἰκ. 2). Ὅλος ὁ νότιος τοίχος τοῦ

κτιρίου βαίνει ἐπὶ ἐξεχούσης εὐθυντηρίας καὶ θὰ ἦτο ποτε ὁρατός. Τοῦναντίον ὁ βόρειος ἔβαινεν ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν ὑψηλοῦ βράχου. Ἐντὸς τῶν χωμάτων τῆς ἀνασκαφῆς εὐρέθη πῆλινον γείσον μετ' ἀνθεμίων ἐξωγραφημένων κατὰ τὴν κάτω ἐπιφάνειαν, ὧν τὸ σχέδιον καὶ ἡ τέχνη κατατάσσει τὸ ἐξετασθὲν οἰκοδόμημα εἰς τὸν 4^{ον} π. Χ. αἰῶνα.

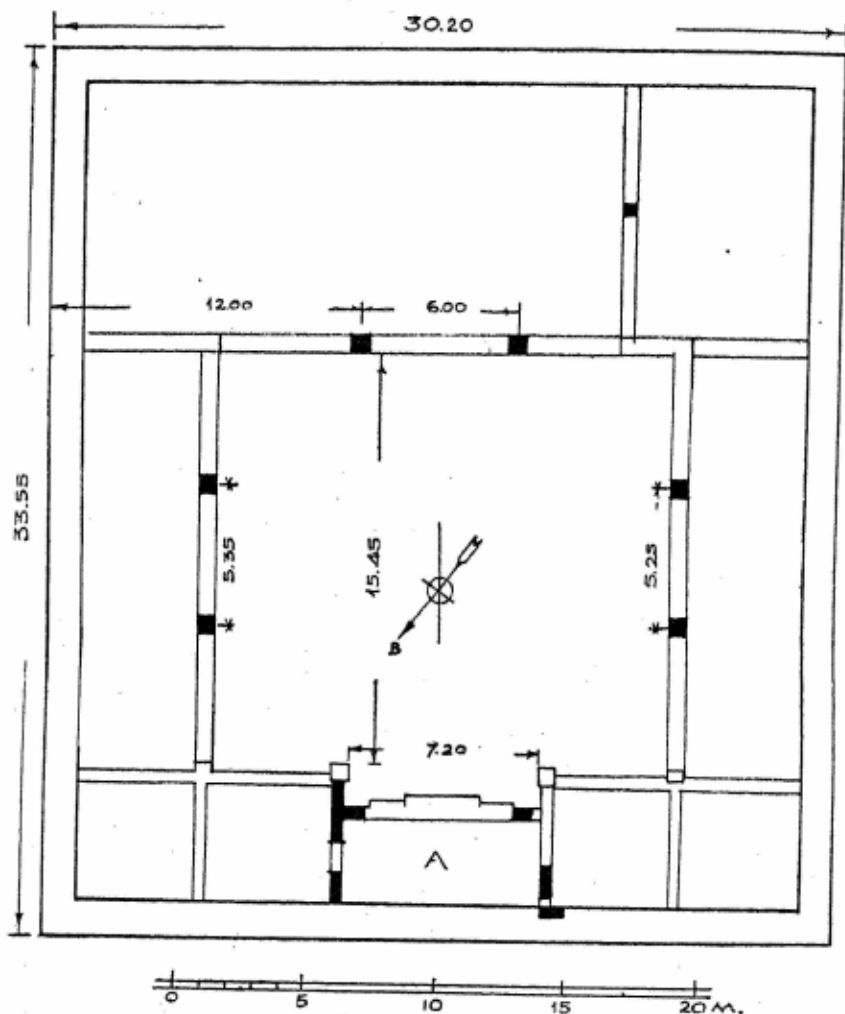
Ἡ δὲ τρίτη καὶ σπουδαιότερα σκαφή ἐγένετο πρὸς νότον τῆς εἰρημένης κατατομῆς καὶ δὴ παρὰ τὸ κτίσμα ἐκεῖνο, ὅπερ τὸ πρῶτον ἔτος τῶν ἀνασκαφῶν εἶχον χαρακτηρίσει ὡς πρόπυλον, ἀλλ' ὅπερ ἡμποδίσθην τότε ν' ἀνασκάψω ὁλοσχερῶς λόγῳ τῶν ἀναβλυζόντων ὑδάτων (εἰκ. 3). Ἐφέτος, ἐλαττωθέντων

Εἰκ. 3. Τοῖχος παλαίστρας Στυμφάλου.

σημαντικῶς τῶν ὑδάτων τοῦ ὑπεδάφους, ἀπεκαλύφθη περὶ τὸ εἰρημένον κτίσμα μέγα τετράγωνον περίπου οἰκοδόμημα (20,30×33,55) φέρον ὀρθογώνιον αὐλὴν περιβαλλομένην ὑπὸ στοῶν καὶ δωμάτων (εἰκ. 4). Τῶν στοῶν τούτων εὐρέθησαν κατὰ χώραν ἱκαναὶ τῶν ἀνεχόντων τὴν στέγην τετραγώνων στύλων βάσεις, ἐκ σκληροῦ λίθου πεποιημέναι, ἀρίστης δ' ἐργασίας. Λόγῳ τῆς διατάξεως καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ τὸ κτίριον τοῦτο χαρακτηρίζω ὡς παλαίστραν. Ταύτης δὲ τῆς παλαίστρας τὴν πρὸς βορρᾶν κειμένην εἴσοδον ἀπετέλει τὸ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῶν ἀνασκαφῶν ἐρευνηθὲν καὶ ὀρθῶς τότε ὡς πρόπυλον χαρακτηρισθὲν κτίσμα, οὗ εὐρέθησαν ἐφέτος καὶ τινὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη: μεγάλη ἰωνικὴ βᾶσις καὶ ἐρραβδωμένος σφόνδυλος διαμ. 0,75, καὶ τέλος θραῦσμα πηλίνης παραετίδος.

Ἐλλείπει χρημάτων ἢ ἀνασκαφὴ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου κτιρίου παρέμεινεν ἀτελής. Ἐπειδὴ δ' ὁ ιδιόκτητος χώρος, ἐφ' οὗ τὸ κτίριον εὕρισκεται, εἶναι λίαν γόνιμος καὶ ὑπάρχει φόβος ὅτι παρ' ὅλας τὰς συστάσεις μου

Εἰκ. 4. Διάγραμμα παλαίστρας Στυμφαίου.

οἱ χωρικοὶ θ' ἀροτριώσωσι καὶ θὰ σπείρῳσιν αὐτὸν καταστρέφοντες ὅ,τι μετὰ τόσου κόπου ἐπετεύχθη ἐφέτος, ἢ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐψήφισε τῇ εἰσηγήσει μου πίστωσιν ἀποζημιώσεως τῶν καλλιεργητῶν ἐγκαίρως εἰδοποιουμένων νὰ μὴ καλλιεργήσωσι τὸν γῶρον.

ΑΝ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

9. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΛΕΣΒΩΙ

Ἐκθέτω ἐνταῦθα συντόμως τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐφ'ετινῶν ἀνασκαφῶν ἐν Λέσβῳ.

Κατ' ἀρχὰς ἐπεχείρησα τὴν περαιτέρω ἐσκαφὴν τῶν θεμελίων ἀρχαικοῦ ναοῦ, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλυψα ἐν θέσει Κλοπεδῆ τῆς περιφερείας Καλλονῆς

Εἰκ. 1. Λεῖψανα ἀρχαικοῦ ναοῦ Κλοπεδῆς Λέσβου.

τῆς Λέσβου καὶ περὶ τοῦ ὁποῖου ἔγραψα ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἐκδοθέντι Ἀρχαιολογικῷ Δελτίῳ 9. 1924-25 (Παράρτημα σ. 41 ἑ.). Καὶ εὗρον μὲν λείψανά τινα εἰσέτι τῶν κατωτάτων δόμων τοῦ ὑποστρώματος, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις τοῦ σχεδίου τοῦ ναοῦ, καθόσον ἡ σύλλησις τῶν λίθων ἔχει γίνῃ εἰς μεγίστην κλίμακα.

Πρὸς βορρᾶν τῶν θεμελίων τούτων καὶ εἰς ἀπόστασιν 5 μ. περίπου ἀπεκάλυψα τμήμα ἑτέρου ναοῦ καὶ δὴ τὴν νοτίαν, τὴν δυτικὴν καὶ μέρος τῆς β.

πλευρᾶς. Εἶναι καὶ οὗτος κατεσκευασμένος διὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ὁ προηγούμενος ἐγγωρίου ὕλικου, τραχύτου λίθου καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπίσης κατεστραμμένος ὡς ἐκεῖνος. Μόνον ἡ δυτικὴ του πλευρὰ σώζεται ὁπωσδήποτε καλῶς καὶ μάλιστα κατὰ κατὰ τὴν βδ. γωνίαν, ὅπου εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου καὶ δύο βάσεις κιόνων κατὰ χώραν κείμεναι (εἰκ. 1. Ἡ πλευρὰ αὕτη ἔχει μῆκος 16.25 μ. καὶ ἔχει τρεῖς ἀναβαθμούς, τῶν ὁποίων ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια δὲν

Εἰκ. 2. Κίονες ἀρχαῖου ναοῦ Κλοπεδῆς Λέσβου.

εἶναι τελείως ἐπεξεργασμένη, ἀλλ' ἔχει κατὰ τοὺς ἄρμους μόνον στενὴν ταινίαν λείαν, ἐν μέσῳ δὲ εἶναι ἄδρομερῶς λελαξευμένη με τεκτονικοὺς ἀγκῶνας ἐξέχοντας. Τὸν αὐτὸν τρόπον ἐργασίας παρουσιάζει καὶ ἡ ἄνω ὀρατὴ ἐπιφάνεια αὐτῶν, ἡ ἐκάστοτε δηλ. ἐξέχουσα τοῦ ὑπερκειμένου ἀναβαθμοῦ. Αἱ βάσεις ἐδράζονται ἐπὶ ἐκβεβαθυσμένης κυκλικῆς ἐπιφανείας ἐπίσης καὶ ἔχουσι τὴν μορφήν τοῦ συνήθους «αἰολικοῦ» τύπου με παχὺν προσκεφαλοειδῆ τόρον καὶ μικρὰν ὑπὲρ αὐτὸν στρογγύλην ῥάβδον, ὅπου καταλήγει ὁ κορμὸς τοῦ

κίονος, ὅστις εἶναι ἀρράβδωτος (εἰκ. 2). Ἐπὶ τοῦ παρακειμένου ἀγροῦ εὐρέθη καὶ κιονόκρανον «αἰολικόν» τοῦ γνωστοῦ τύπου. Αἱ βάσεις καὶ τὰ κιονόκρανα εἶναι τῆς αὐτῆς μορφῆς καὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς διαστάσεις πρὸς τὰ εὐρεθέντα πλησίον τῶν προηγουμένων θεμελίων. Φαίνεται ὅτι ἡ στενὴ πλευρὰ εἶχεν ὀκτὼ κίονας (διάμ. βάσ. 0,82, διάστυλον 1,27), ἄγνωστον δὲ πόσους ἡ μακρὰ πλευρὰ, ἣτις δὲν ἀπεκαλύφθη εἰσέτι κατὰ τὴν ἐφετινὴν περίοδον. Λείψανα ἐπίσης τοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ εὐρέθησαν, ἀλλ' οὐχὶ ἱκανὰ ὥστε νὰ φραίνεται

Εἰκ. 3. Αἰολικὸν κιονόκρανον ἀρχαϊκοῦ ναοῦ Λέσβου.

ἡ μορφή αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν χωμάτων εὐρέθησαν πλεῖστα τεμάχια πωρίνων πλακῶν καλῶς ἐπεξεργασμένων, τῶν ὁποίων τὴν προέλευσιν δὲν δύναμαι εἰσέτι νὰ ὀρίσω. Ἐκ τῶν κινητῶν εὐρημάτων ἀναφέρω τεμάχια ἀνθεμωτῶν ἀκροκεράμων, οἵτινες ἔφερον καὶ ἀνάγλυφα, ὧν λείψανα εὐρέθησαν, μίαν πόρπην χαλκὴν γεωμετρικοῦ τύπου μὲ ἐγγήρακτα γεωμετρικὰ κοσμήματα ἐπὶ τοῦ παχέος τόξου καὶ ἀγγεῖδιον χαλκοῦν.

Ἐλπίζω ὅτι τὸ προσεχὲς ἔτος θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀποπεράτωσις τῆς ἀνασκαφῆς.

Δ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1927

Α'. Τακτική Συνέλευσις.

Τῇ 6ῃ Φεβρουαρίου 1927, ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 5 1/2 μ.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν, ἵνα ἐκλέξωσι τὸ τε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπείαν διὰ τὸ ἔτος 1927, ἀκούσωσι δὲ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ 1926 ὥς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1926.

Παρήσαν ἑταῖροι ἑκατὸν τριάκοντα τέσσαρες. Γενομένης φανεράς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν: Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Κωνσταντῖνος Πολυγένης, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Μιλτιάδης Πουρῆς, Α' Γραμματεὺς ὁ κ. Παναγιώτης Ἡλιόπουλος καὶ Β' Γραμματεὺς ὁ κ. Σόλων Θεοδότου.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς συνελεύσεως κ. Σόλων Θεοδότου ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1926, ἣ δὲ συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1927 οἱ κ. κ. Μιλτιάδης Πουρῆς, Ἀγγελος Σταυρόπουλος, Εὐάγγελος Κρητικός, Γεώργιος Παπαϊωάννου καὶ Μιχαὴλ Χρηστόπουλος.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 6 1/2 ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γ. Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1926 μετὰ προβολῶν φωτεινῶν εἰκόνων ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας γενομένων ἀνασκαφῶν.

Β'. Τακτική Συνέλευσις.

Τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 1927 ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 10η π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς δευτέραν τακτικὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Κ. Πολυγένους καὶ προέβησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ εἰς μυστικὴν διὰ ψηφοδελτίων ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας διὰ τὴν τριετίαν 1927-1929,

Ἐψηφισαν ἑταῖροι διακόσιοι ἑξ, ἐξελέγησαν δὲ μέλη τοῦ Συμβουλίου, διὰ τὴν τριετίαν 1927-1929 οἱ κ. κ. Γ. Π. Οἰκονόμος διὰ ψήφων 141, Δ. Παππούλιας διὰ ψήφων 133, Θ. Βορέας διὰ ψήφων 129, Ἀ. Κεραμόπουλος διὰ ψήφων 128, Α. Ὁρλάνδος διὰ ψήφων 128, Σ. Παγανέλης διὰ ψήφων 126, Ν. Ἐξαρχόπουλος διὰ ψήφων 125, Ν. Μπαλᾶνος διὰ ψήφων 124, Γ. Σωτηρίου διὰ ψήφων, 122, Κ. Δυοβουνιώτης διὰ ψήφων 121, Μιχ. Βολονάκης διὰ ψήφων 121, Σ. Μενάρδος διὰ ψήφων 118 καὶ Γεώργ. Ν. Βέλτσος διὰ ψήφων 110.

Συμπλήρωσις καὶ καταρτισμὸς τοῦ νέου Διοικ. Συμβουλίου.

Τὸ οὕτως ἐκλεχθὲν ὑπὸ τῶν ἑταίρων νέον Συμβούλιον συνελθὼν τῇ 15^ῃ Φεβρουαρίου εἰς συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ, ἐξέλεξε μέλη τοῦ Συμβουλίου τοὺς κ. κ. Ἰάκωβον Χ. Δραγάτην, Σωκράτην Κουγέα καὶ Κωνστ. Ρωμαῖον, Ἀντιπρόεδρον δὲ τὸν κ. Δ. Παππούλιαν καὶ Γραμματέα τὸν κ. Γ. Π. Οἰκονόμον.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1927

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1927 προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22 ἀπὸ 7^{ης} Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1927 οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας, ἐκ τῶν ταμιακῶν καὶ λογιστικῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Α') Χρηματικόν.

Ταμείον

α') Χρέωσις.

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὐρεθὲν ἐν τῇ Ταμείῳ τῇ 31 Δεκεμβρίου 1926 κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας . Δρχ.	52,955,70
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ ἔσοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ . . . . . »	411,046,15
3) Ἀναλήψεις ἐκ τῶν ἐν ὄψει καταθέσεων τῆς Ἑταιρείας παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ . . . . . »	702,474,75
4) Εἰσπράξεις ἐκ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν εἰς τὸ ἄρτιον κληροθεισῶν δέκα ἑξ (ἀριθ. 16) ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου 5 % 1927 (Ἀμύντης) . . . . . »	23,936.—
5) Εἰσπράξεις ἐκ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν εἰς τὸ ἄρτιον κληροθεισῶν εἴκοσιν (ἀριθ. 20) ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου 5 % 1920 . . . . . »	6,000.—
6) Ἐπιστροφὰι χρημάτων ἐκ προκαταβολῶν δι' ἀνασκαφάς . . . . . »	5,216,90
Τὸ ὅλον . . . . . Δρχ.	<u>1,201,629,50</u>

6) Πίστωσης

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ . . .	Δρχ.	396,036.90
2) Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἑταιρείας . . .	»	373,060.95
3) Πληρωμαὶ πρὸς ἀγορὰν εἴκοσιν (ἀριθ. 20) ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου 5 % 1907 (Ἀμύνης) . . .	»	26,160.75
4) Πληρωμαὶ πρὸς ἀγορὰν εἴκοσι πέντε (ἀριθ. 25) ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου 5 % 1914 . . .	»	119,357.—
5) Πληρωμαὶ πρὸς ἀγορὰν εἴκοσιν ἑξ (ἀριθ. 26) ὁμολογιῶν Ἐθν. Ἀναγκαστ. Δανείου 6 1/2 % 1922 . . .	»	2,197.—
6) Πληρωμαὶ πρὸς ἀγορὰν τριάκοντα πέντε (ἀριθ. 35) ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου 5 % 1920 . . .	»	6,650.—
7) Ἀντικατάστασις προσωρινῶν τίτλων Ἐθν. Ἀναγκαστικοῦ Δανείου 6 % 1926 δι' ὀριστικῶν τοιούτων, ἥτοι ἑξήκοντα τριῶν (ἀριθ. 63) ὁμολογιῶν . . .	»	6,300.—
8) Πληρωμαὶ πρὸς ἀγορὰν ἑνακοσίων τριάκοντα ἑπτὰ (ἀριθ. 937) ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Ἀναγκαστ. Δανείου 6 %, 1926 . . .	»	59,733.75
9) Πληρωμαὶ πρὸς ἀγορὰν εἴκοσι πέντε (ἀριθ. 25) ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Προσφυγικοῦ Δανείου 7 % 1924 . . .	»	183,047.50
10) Προκαλαβολαὶ δι' ἀνασκαφὰς ἐπιστραφεῖσαι . . .	»	5,216.90
11) Ὑπόλοιπον μετρητῶν τῇ 31 Δεκεμβρίου 1927 . . .	»	23,868.75
Τὸ ὅλον . . .	»	<u>1,201,629.50</u>

B) Ἔσοδα καὶ Ἐξοδα

α') Ἔσοδα.

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους . . .	Δρχ.	373,438.95
2) » μισθώματα ἀκινήτων . . .	»	300.—
3) » ἀντίτιμον πωληθέντων δημοσιευμάτων . . .	»	25,175.—
4) » εἰσφορὰς ἑταίρων . . .	»	3,515.—
5) » ἔκτακτα καὶ ἀπρόοπτα ἔσοδα . . .	»	8,617.20
Τὸ ὅλον . . .	Δρχ.	<u>411,046.15</u>

β') Ἐξοδα

1) Εἰς μισθοὺς ἐπιδόματα καὶ συντάξεις . . .	Δρχ.	76,812.—
2) » ἔξοδα γραφείων . . .	»	32,148.30
3) » ἔξοδα βιβλιοθήκης . . .	»	36,146.95
Εἰς μεταφορὰν . . .	Δρχ.	<u>145,107.25</u>

	Ἐκ μεταφορᾶς . . . . Δρχ.	145,107.25
4)	Εἰς ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις μεγάρου Ἑταιρείας . . . . . »	19,444.—
5)	» ἀνασκαφάς . . . . . »	97,983.10
6)	» δημοσιεύματα . . . . . »	78,146.90
7)	» διδασκαλίαν . . . . . »	1,290.—
8)	» ἐφόρους καὶ ἐπιμελητὰς ἀρχαιοτήτων πρὸς εὐρυτέ- τέρας σπουδὰς ἐν Ἑσπερίᾳ . . . . . »	27,321.—
9)	» ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων . . . . . »	2,991.70
10)	» ἔκτακτα καὶ ἀπρόοπτα ἔξοδα . . . . . »	23,752.95
	Τὸ ὅλον . . . . . »	396,036.90
	Περίσσευμα ἐσόδων ἔτους 1927 . . . . . »	15,009.25
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>411,046.15</u>

Γ') Γενικὸς Ἱσολογισμὸς.

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας τῇ 31 Δεκεμβρίου 1927
ἀνήρχετο εἰς . . . . . Δρχ. 1,937,379.75

ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ . . . . . »	23,868.75
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας . . . . . »	259,863.80
3)	» ἀκίνητα κτήματα . . . . . »	17,847.50
4)	» 70 μετοχὰς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς . . . . . »	157,190.25
5)	» 405 ὁμολογ. Ἑθνικοῦ Παγίου Δανείου, 4% 1889 »	88,154.25
6)	» 75 ὁμολογ. Ἑθνικοῦ Δανείου Σιδηροδρόμων Πει- ραιῶς-Λαρίσης . . . . . »	20,193.75
7)	» 1697 ὁμολ. Ἑθν. Δαν. 5% 1898 (Ἑνοποιήσεως) »	171,795.75
8)	» 175 ὁμολογ. Ἑθνικοῦ Δανείου 5% 1907 (Ἀμύνης) »	8,860.50
9)	» 135 ὁμολογ. Ἑθνικοῦ Δανείου 5% 1914 . . . . . »	167,467.65
10)	» 204 ὁμολογ. Ἑθνικοῦ Δανείου 6% 1918 . . . . . »	18,460.20
11)	» 100 ὁμολογ. Ἑθν. Ἀναγκ. Δανείου 6 1/2% 1922 »	9,597.—
12)	» 1 ὁμολογ. Ἑθν. Δανείου Κεφαλαιώσεως μετὰ μᾶς ἀποδείξεως φράγκ. 140 . . . . . »	640.—
13)	» 30 ὁμολογ. Ἑθν. Πατριωτ. Δανείου . . . . . »	25.—
14)	» 515 ὁμολογ. Ἑθν. Δανείου 5% 1920 . . . . . »	97,750.—
15)	» 1000 ὁμολογ. Ἑθν. Ἀναγκστ. Δανείου 6% 1926 »	66,033.75
16)	» 25 ὁμολογ. Ἑθν. Προσφυγ. Δανείου 7% 1924 »	183,047.50
17)	» 4000 ὁμολογ. Ἑθν. Ἀναγκαστ. Δανείου 6 1/2% 1922 κληροδοτήματος Ἰωάννου Μαρκοπούλου . . . . . »	332,000.00

Εἰς μεταφορὰν . . . . Δρχ. 1,622,795.65

	Ἐκ μεταφορᾶς	Δρχ. 1,622,795.65
18)	Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ . . . »	305,965.05
19)	» καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Λαϊκῇ Τραπέζῃ . . . »	6,687.05
20)	» προκαταβολάς	1,932.—
	Τὸ ὅλον	Δρχ. 1,937,379.75
	Τὸ δὲ Παθητικὸν τῇ 31 Δεκεμβρίου 1927 ἀνήρχετο εἰς . . . Δρχ.	1,937,379.75
	ἀποτελούμενον	
	ἐκ τοῦ Κεφαλαίου τῇ 31 Δεκεμβρίου 1927 . . . . . »	1,937,379.75

Δ') Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

	Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας τῇ 31 Δεκεμβρίου 1927 ἀνήρχετο εἰς	Δρχ. 1,937,379.75
	ἀποτελουμένη ἐξ τῶν ἑξῆς:	
1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ. 23,868.75
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας . . . . . »	259,863.80
3)	» ἀκίνητα κτήματα . . . . . »	17,847.50
4)	» 70 μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης . . . . . »	157,190.25
5)	» 405 ὁμολογ. Ἐθν. Παγείου Δανείου 4% 1889 »	88,154.25
6)	» 75 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου Σιδηροδρόμων Πειραιῶς-Λαρίσης . . . . . »	20,193.75
7)	» 1697 ὁμ. Ἐθν. Δανείου 5% 1898 (Ἐνοποιήσεως) »	171,795.75
8)	» 175 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου 5% 1907 (Ἀμύντης) »	8,860.50
9)	» 135 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου 5% 1914 . . . . . »	167,467.65
10)	» 204 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου 6% 1918 . . . . . »	18,460.20
11)	» 100 ὁμολογ. Ἐθν. Ἀναγκ. Δανείου 6½% 1922 »	9,597.00
12)	» 1 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου Κεφαλαιώσεως μετὰ μιᾶς ἀποδείξεως φραγκ. 140 . . . . . »	640.—
13)	» 30 ὁμολογ. Ἐθν. Πατριωτικοῦ Δανείου . . . . . »	25.—
14)	» 515 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου 5% 1920 . . . . . »	97,750.—
15)	» 1000 ὁμολογ. Ἐθν. Ἀναγκαστ. Δανείου 6% 1926 »	66,033.75
16)	» 25 ὁμολογ. Ἐθν. Προσφυγ. Δανείου 7% 1924 . . . »	183,047.50
17)	» 4000 ὁμολογ. Ἐθν. Ἀναγκαστ. Δανείου 6½% 1922 κληροδοτήματος Ἰωάννου Μαρκοπούλου . . . »	332,000.—
18)	» καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ . . . »	305,965.05
19)	» καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Λαϊκῇ Τραπέζῃ : . . »	6,687.05
20)	» προκαταβολάς . . . . . »	1,932.—
	Σύνολον	Δρχ. 1,937,379.75

Περαινοῦσα τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς γενομένην καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ τὸν Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1927.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Φεβρουαρίου 1928

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1927

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

Προϋπο- λογισμοῦ		Εἶδος ἐσόδων	Προϋπολογι- σθέντα	Ἐισπραχθέντα	Διαφορὰ				
Κεφ.	Ἀριθ.				Ἐπὶ πλεόν	Ἐπὶ ἔλαττον			
Α'	1	Μερίσματα καὶ τόκοι	364 343	—	373 438	95	9 095	95	
»	2	Μισθώματα	300	—	300	—			
»	3	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	20 000	—	25 175	—	5 175	—	
Β'	1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων	3 000	—	3 515	—	515	—	
»	2	Συνδρομὴ τοῦ Δημοσίου	50 000	—					50 000 —
Γ'	1	Ἐκ τῶν περισσευμάτων παρελθόντων ἐτῶν	233 769	—					233 769 —
»	2	Ἑκτακτα καὶ ἀπρόοπτα ἔσοδα	200	—	8 617	20	8 417	20	
Σύνολον . .			671 612	—	411 046	15	23 203	15	283 769 —

Ἀνάλυσις τοῦ κεφαλαίου Α'. ἄρθρον 3.

«Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων».

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	Δρχ.	21 935.—
2) Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	»	600.—
3) Χρήστου Τσουντα: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέ- σκλου. 1908	»	1 500.—
4) Π. Καββαδία—Γ. Καβεράου: Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. 1906/7	»	750.—
5) Π. Καββαδία: Τὸ Ἴερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. 1900	»	300.—
6) Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	»	40.—
7) Α. Κεραμοπούλλου: Ἀποτυμπανισμός. 1923	»	50.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>25 175.—</u>

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1927

Προϋπο- λογισμὸς		Εἶδος ἐξόδων	Προϋπολογι- σθέντα	Συντελεσ- ματικὰ πιστώσεις	Σύνολον πιστώσεων	Διατε- θέντα	Διαφορὰ ἐπὶ ἑλλείπον
Κεφ.	Ἀρθρ.						
Α'	1	Μισθοί, ἐπιδόματα καὶ συντάξεις	105 612	—	105 612	76 812	28 800
•	2	Ἔξοδα γραφείων	25 000	10 000	35 000	32 148 80	2 851 70
•	3	Ἔξοδα βιβλιοθήκης	100 000	—	100 000	36 146 95	63 853 05
•	4	Ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις	20 000	—	20 000	19 444	556
Β	1	Ἀνασκαφαὶ	166 000	—	166 000	97 983 10	68 016 90
•	2	Δημοσιεύματα	135 000	—	135 000	78 146 90	56 853 10
•	3	Διδασκαλία	15 000	—	15 000	1 290	13 710
Γ'	1	Ἐνίσχυσις εἰς Ἐφόρους πρὸς ἐν- ουτέρας σπουδὰς ἐν Ἑσπερίᾳ	70 000	—	70 000	27 321	42 679
•	2	Ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων . .	10 000	—	10 000	2 991 70	7 008 30
•	3	Ἐκτακτοὶ δαπάναι καὶ διάφορα ἐξοδα	25 000	—	25 000	23 752 95	1 247 05
Σύνολον . .			671 612	10 000	681 612	396 036 90	285 575 10

Ἀνάλυσις τοῦ κεφαλαίου Β'. ἄρθρον 1.

«Ἀνασκαφαί».

1) Ὁδείου Περικλέους	Δρχ. 5 000.—
2) Ἀμφιαρείου	» 9 000.—
3) » τοπογραφικὰ σχέδια »	14 200.—
4) Νέας Ἀγχιάλου	» 10 000.—
5) » » τοπογραφικὰ σχέδια »	10 000.—
6) Θηβῶν	» 14 720.—
7) Γουμενίτης Καλαβρύτων . . .	» 8 000.—
8) Στυμφάλου	» 9 980.—
9) Ἐπιδαύρου	» 2 083.10
10) Λέσβου	» 10 000.—
11) Νικοπόλεως καθαρισμὸς ἀρχαιο- λογικῶν χώρων	» 5 000.—
Σύνολον	Δρχ. 97 983.10

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων
ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

1) Ἔσοδα	Δρχ. 411 046.15
2) Ἔξοδα	» 396 036.90
3) Περὶ σσευμα	» 15 009.25

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1927.

Ὁ Ταμίας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστὴς

ΠΑΝΑΓ. Γ. ΣΤΡΙΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Δωρεαί. Εὐχαρίστως ἀναγράφοντες κατωτέρω τὰ πρὸς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἑταιρείας εἶτε ὑπ' αὐτῶν τῶν συγγραφέων εἶτε ὑπ' ἄλλων φίλων τῆς Ἑταιρείας ἀποσταλέντα κατὰ τὸ 1927 βιβλία, καθήκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἐνταῦθα πρὸς πάντας τοὺς φιλόφρονας δωρητάς τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

1. **Annuaire** général de la France et de l'étranger. Année 1919. Paris (Marquis de Dampierre).
2. **Ἀθηναγόρα**, Ὁ θεσμὸς τῶν συγκέλλων ἐν τῷ οἰκουμένειῳ πατριαρχείῳ. Ἐν Ἀθ. 1927.
3. **Bethe**, E. Der Apollonhymnus des Kallimachos Leipzig. 1927.
4. **Χατζῆ**, Ἀντῶν. Χ.: Ἀνδρέας Ν. Σκιάς, (1861-1922). Ἀθῆναι 1927.
5. " " " Ἀνάγνωσις αἰνιγματώδους ἐπιγραφῆς. Ἀπ. ΑΕ 1924.
6. **Dionysii** Halicarnassensis Antiquitatum romanarum quae supersunt. Ed. C. Jacoby. Suppl. Lipsiae 1925. (Ziebarth).
7. **Dörpfeld**, W. Die altgriechische Kunst und Homer. Ἀπ.: Athen. Mitteil. 1925.
8. **Erechtheum**, Ed. by J. M. Paton. Text καὶ Plates Cambridge 1927. (Ἀμερικ. Ἀρχ. Σχολὴ Ἀθηνῶν).
9. **Essen**, Ch. van: Le monument dit Portique des géants à Athènes. Paris (BCH).
10. **Exposition** d'art musulman. Alexandrie 1925. (Ἀντώνιος Ἐ. Μπενάκης).
11. **Ἐκατονταετηρίς Φαβιέρου**. 1826-1926. Ἐν Ἀθ. 1927.
12. **Fougères**, G.: Théophile Homolle. Paris. 1926.
13. " : Rapport sur les travaux de l'Ecole Française d'Athènes. Paris 1927.
14. **Franke**, A. H.: Antiquities of Indian Tibet. P. 2. Calcutta 1926. (Secretary High Commission India).
15. **Glasgow**, G.: Ronald Burrows. London 1924.
16. **Γιαννουλάτου**, Γ. Π.: Τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον καὶ ἡ Ἀπολλωνιακὴ μανία. Ἐν Ἀθ. 1927.
17. **Hiller v. Gärtringen**, F.: Delische Bauinschrift. 1927.
18. **Homolle**, Th.: La loi de Cadys sur le prêt à intérêt. Paris 1926. (Mme Homolle).
19. **Jerusalem** sous terre. London 1911. (Κ^α Στεφάνου Γεωργαντά).
20. **Καλιτσούνάκι**, Ι. Σ.: Αἱ μεταλλαγαὶ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑλλην. Φιλολογίας. Ἐν Ἀθ. 1926.
21. **Καρδχμάτη**, Ι. Π.: Αἱ Ἀθῆναι ἐλονοσόπληκτοι. Ἐν Ἀθ. 1927.
22. **Κουρευνιώτη** Κ.: Ἀγαλμα Ἀσκληπιοῦ ἐξ Ἐλευσίνος. Ἀπ. Ἀρχ. Δελτ. 1922-22.
23. **Λεβίδου**, Ν. Δ.: Λόγοι ὑπὲρ τοῦ Παναγίου τάφου. Ἀθῆναι (1927).
24. " : Λόγοι ἐκφωνηθεῖς τῇ 29 Ἀπριλίου 1927.

25. **Ljungvik, H.** : Studien zur Sprache der apokryphen Apostelgeschichten. Uppsala 1926.
26. **Λεγοδέτου, Κ. Ι.** : Τὸ φιλολογικὸν ἔργον καὶ ἡ ἐθνικὴ, δρᾶσις τριῶν ἀοιδίμων καθηγητῶν. Ἐν Ἀθ. 1927.
27. " : Σεβαστοπουλείου ἀγῶνος κρίσις. Ἐν Ἀθ. 1927.
28. **Maccas, L.** : L'Hellénisme de l'Asie Mineure. Paris 1919. (Ὑπουργ. Ἐξωτερ.).
29. **Merrit, B. D.** καὶ **West, A. B.** : The revision of athenian tribute lists. Ἀπ. : Harvard studies in class. phil., 37, 1926.
30. **Μιχαηλίδου - Νεοῦρου, Μιχ. Γ.** : Νομικὰ ἔθιμα τῆς νήσου Καρπάθου τῆς Δωδεκανήσου. Ἐν Ἀθ. 1926.
31. **Millet, G.** : Monuments de l'Athos. 1: Les peintures. Paris. (Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν).
32. **Noack, Ferd.** : Eleusis. Textband καὶ Tafeln. Berlin Leipzig 1927.
33. **Οἰκονομίδου, Ζ. Η.** : Ὁ Πόντος. Ἐν Ἀθήναις 1920.
34. **Οἰκονόμου, Γ. Π.** : Ὁ Ἐρμῆς τοῦ Πραξιτέλους. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Μ. Ἑλλάδος 1928.
35. **Ὀρλάνδου, Ἀναστ. Κ.** : Μοναστηριακὴ ἀρχιτεκτονικὴ. Ἀθῆναι 1927.
36. **Πασχάλη, Δ. Π.** : Μεσαιωνικαὶ καὶ μεταγενέστεραι ἐπιγραφαὶ τῆς νήσου Ἀνδρου. Ἐν Ἀθ. 1927.
37. " : Ἄνδρσι βιβλιογράφοι καὶ κωδίκων κήτορες. Ἐν Ἀθ. 1927.
38. " : Ὁ βασιλεὺς τῆς Μήλου (1677-1680). Ἐν Ἀθ. 1927.
39. **Παπανδρέου, Γ.** : Περὶ τοῦ ὄρους Φολόης καὶ τῆς πόλεως Λασιθίου. Ἐν Ἀθ. 1892.
40. " : Ἠλειικά. Μ. 1, τχ. 1-4: Ἐν Πύργῳ 1896.
41. " : Περὶ τῆς τῶν Ἠλείων διαλέκτου. Ἐν Ἀθ. 1897.
42. " : Παγκόσμιος γενικὴ ἱστορία. Ἐν Ἀθ. 1906.
43. " : Οἱ Ἕλληνες λυρικοὶ ποιηταί. Ἐν Ἀθ. 1908.
44. " : Ἱστορία τοῦ ἐμπορίου. Ἐν Ἀθ. 1908.
45. " : Ἡ ἱστορία τοῦ Σκουπίου καὶ τῆς Πάου. Ἐν Ἀθ. 1925.
46. " : Μονογραφία περὶ τῶν κατὰ τὴν Μεσσηνιακὴν Πύλον.
47. **Παπαμιχαλοπούλου, Κ.** : Ἡ Κωνσταντινούπολις ἑλληνικὴ ἐπὶ 2577 ἔτη. Ἐν Ἀθ. 1920. (Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν).
48. **Πελεκίδη, Σ.** : Ὁ τύπος τῆς Ἀθηναίας τῶν Μεδίκων. Ἀπ. : Ἀρχ. Δελτ. 1922 - 25.
49. **Persson, P.** : Kritisch - exegetische Bemerkungen zu den kleinen Schriften des Tacitus. 1927.
50. **Φαραντάτου, Μ. Σπ.** : Ἡ τελεία διαμόρφωσις τοῦ σκοποῦ τῆς ποιητῆς. 1927.
51. **Philaretos, G. V.** : L'esprit démocratique chez les Hellènes. 1919.
52. **Πολίτου, Ν. Γ.** : Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία. Γ', 1911-1920, Μέρ. 1. Ἐν Ἀθ. 1927. (Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν).
53. **Robinson, D. M.** : A Graeco-Parthian portrait head of Mithradates I. Ἀπ. : Am. Journal of Arch. 1907.
54. **Ρωμάκιου, Κ. Α.** : Ὁ ἔφηρος τοῦ Μαραθῶνος. Ἐν Ἀθ. 1927.
55. **Samuelsson, G.** : Ad Valerium Flaccum. Uppsala. 1927.
56. **Sartiaux, F.** : L'archéologie française en Asie Mineure. Paris 1918. (Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν).
57. **Schrader, H.** : Eine archaisch-griechische Bronzestatuetten im Liebighaus.
58. **Siemiensci, Joseph** : Les symboles graphiques dans les éditions critiques de textes. Projet d'unification. Varsovie 1927.

59. **Jjögren, H.**: Ad Ciceronis epistulas ad Atticum adnotationes. Uppsala 1927.
60. **Svensson, N.**: Two tholos tombs at Bodia in the eastern part of Triphylia - Lund. 1927.
61. **Studniczka, Fr.**: Drei frühe Römerköpfe. Leipzig 1926.
62. **Tabachovitz, D.**: Sprachliche u. textkrit. Studien zur Chronik des Theophanes Confessor. Uppsala 1926.
63. **Hidenaka Tanaka.**: Graecae grammaticae rudimenta. Tokiensi 1927.
64. **Thiersch, H.**: Göttingen u. die Antike. Göttingen 1926.
65. **Shörnell, G.**: Ad. scriptores historiae augustae et Ammianum Marcellinum adnotationes. 1927.
66. **Τσάποροϋ, Δ. Κ.**: Ἱστορία τῶν γεωργῶν καὶ τῆς ιδιοκτησίας ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἐν Ἀθήναις 1915.
67. **· · ·**: Γῆ καὶ γεωργοὶ τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν τουρκοκρατίαν. Ἐν Βόλῳ 1922.
68. **De Waele, F. J. M.**: The magic staff or rod in graecoitalian antiquities. 1927.
69. **Wilamowitz - Moellendorff, U. v.**: Heilige Gesetze. Ἀπ.: Sitzungsber. d. preuss. Ak. d. Wiss. 1927. XIX.
70. **Wilcken, U.**: Zu der epidaur. Bundesstelle v. J. 302 v. Chr. Ἀπ.: Sitz, Ber, d. preuss. Ak. d. Wiss. 1927, XXVI.
71. **Valley, G.**: Über den Sprachgebrauch des Longus. Uppsala 1926.
72. **Vogel, Fr.**: Billiotheca philologica classica 1925. Leipzig 1927.
73. **Volonakis, M. D.**: Saint Sophia and Constantinople. London 1922. (Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν).
74. **Ziebarth, E.**: Fünfundzwanzig Jahre griech. Inschriftenforschung 1894-1919 (1925).

Ἀγοραὶ καὶ ἀνταλλαγαί. Δι' ἀγορᾶς ἐπρομηθεύθη ἡ βιβλιοθήκη 187 νέους τόμους βιβλίων, δι' ἀνταλλαγῆς δὲ ᾠξήθη κατὰ 66 τόμους.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟ 1^{ης} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕΧΡΙ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1927
ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1927 :

Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τόμος τοῦ ἔτους 1924.

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς

Σειρά τόμων	Πωληθέν- των τόμων	Τιμή τόμου	Εἰσπραχθέν ποσόν	Σειρά τόμων	Πωληθέν- των τόμων	Τιμή τόμου	Εἰσπραχθέν ποσόν			
1837-1843 φυλ. 3	1	10	—	10	—	Ἐκ μεταφ. 1893	16	Ἐκ μεταφ. 250	2560	—
» 4	1	»	—	10	—	1894	2	»	500	—
» 25	1	»	—	10	—	1899	1	»	250	—
» 26	1	»	—	10	—	1901	1	»	250	—
» 27	1	»	—	10	—	1914	1	»	250	—
» 28	1	»	—	10	—	1915	2	»	500	—
1883	1	250	—	250	—	1916	1	»	250	—
1884	1	»	—	250	—	1917	1	»	250	—
1885	1	»	—	250	—	1919	2	»	500	—
1886	1	»	—	250	—	1920	3	»	750	—
1887	1	»	—	250	—	1921	2	»	500	—
1888	1	»	—	250	—	1922	9	»	2250	—
1889	1	»	—	250	—	1923	24	»	6000	—
1890	1	»	—	250	—	»	1	125	125	—
1891	1	»	—	250	—	1924	27	250	6750	—
1892	1	»	—	250	—	Ἀθροισμα	94	Ἀθροισμα	21935	—
Εἰς μεταφ.	16	Εἰς μεταφ.	2560	—						

2) Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

1914	2	50	—	100	—	Ἐκ μεταφ. 1920	1	50	—	50	—
1915	2	50	—	100	—	1921	5	50	—	250	—
1916-1919	2	50	—	100	—	Ἀθροισμα	12	Ἀθροισμα	600	—	—
Εἰς μεταφ.	6	Εἰς μεταφ.	300	—							

3) Διάφορα δημοσιεύματα Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

Αὐτὸν ἀριθμὸς	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθέν ποσόν
1	Π. Καββαδία: Τὸ Ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδάυρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. 1900	2	150 —	300 —
2	Χ. Τσούντα: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908. . . .	3	500 —	1500 —
3	Π. Καββαδία-Γ. Καβεράου: Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. 1906-1907	1 1	500 — 250 —	750 —
4	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακε- δονίας. 1915	1	40 —	40 —
5	Α. Κεραμοπούλλου: Ἀποτυμpanισμός. 1923	1	50 —	50 —
			Ἀθροισμα	2640 —

Ἀνακεφαλαίωσις

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	Δρ. 21,935.—
2) Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	600.—
3) Διάφορα δημοσιεύματα	2,640.—
Σύνολον	Δρ. 25,175.—

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Φεβρουαρίου 1928

Ὁ Λογιστὴς

ΠΑΝΑΓ. Γ. ΣΤΡΙΓΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάστασις τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1927 συμφώνως τῷ Ὁργανισμῷ
ἐξ α χ θ ἑ ν τ ω ν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθμ. τόμων	Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθμ. τόμων	Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθμ. τόμων	Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθμ. τόμων	Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθμ. τόμων
		Ἐκ μεταφ.	9	Ἐκ μεταφ.	19	Ἐκ μεταφ.	30	Ἐκ μεταφ.	41
1883	1	1892	1	1901	1	1910	1	1919	1
1884	1	1893	1	1902	1	1911	1	1920	1
1885	1	1894	1	1903	2	1912	1	1921	1
1886	1	1895	1	1904	1	1913	2	1922	1
1887	1	1896	1	1905	2	1914	1	1923	9
1888	1	1897	1	1906	1	1915	1	1924	122
1889	1	1898	1	1907	1	1916	1	Ἀθροισμα	176
1890	1	1899	1	1908	1	1917	1		
1891	1	1890	2	1909	1	1918	2		
Εἰς μεταφ.	9	Εἰς μεταφ.	19	Εἰς μεταφ.	30	Εἰς μεταφ.	41		

2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

		Ἐκ μεταφ.	9	Ἐκ μεταφ.	18	Ἐκ μεταφ.	27	Ἐκ μεταφ.	36
1871-1872	1	1881	1	1890	1	1899	1	1910	1
1872-1873	1	1882	1	1891	1	1900	1	1911	2
1873-1874	1	1883	1	1892	1	1901	1	1912	1
1874-1875	1	1884	1	1893	1	1902	1	1913	1
1876	1	1885	1	1894	1	1903	1	1914	1
1877	1	1886	1	1895	1	1906	1	1915	3
1878	1	1887	1	1896	1	1907	1	1916-1919	2
1879	1	1888	1	1897	1	1908	1	1920	2
1890	1	1889	1	1898	1	1909	1	1921	4
Εἰς μεταφ.	9	Εἰς μεταφ.	18	Εἰς μεταφ.	27	Εἰς μεταφ.	36	Ἀθροισμα	53

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Αἰξὼν ἀριθμὸς	Ἑπιγραφὴ συγγράμματος	Ἐξα- χθέντες τόμοι
1	Α. Λαμπροπούλου: Εὐρετήριον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου· τόμος 1ος: 1883 - 1887. 1902	1
2	Εὐθύμ. Καστόρη: Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τὸ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος. 1879.	2
3	Η. G. Lolling: Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐπιγραφικοῦ μουσείου· τόμος 1ος: Ἑπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεύχος α'. Ἀρχαῖ- καὶ ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαί, 1899.	1
4	Π. Καββαδία: Τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. 1900	2
5	Π. Καββαδία: Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. 1900	2
6	Comptes rendus du congrès international d'archéologie, 1ère ses- sion: Athènes 1905. 1905	1
7	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος· τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως. 1906	3
8	Π. Καββαδία - Γ. Καβεράου: Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. 1906/7.	2
9	Χρήστου Τσουντα: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908.	1
10	Γ. Παπαβασιλείου: Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παραρ- τήματος Εὐβοϊκῶν ἐπιγραφῶν. 1910	2
11	Κωνστ. Κουρουνιώτου: Κατάλογος τοῦ Μουσείου Λυκοσούρας. 1911.	2
12	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἑπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	2
13	Ἀντωνίου Κεραμοπούλλου: Τοπογραφία τῶν Δελφῶν. 1912. 1917	2
14	Βαλερίου Στάη: Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. 1920.	1
15	Georgius P. Economus: De profusionum receptaculis sepulcrali- bus inde ab antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis. 1921	2
16	Ἀντωνίου Κεραμοπούλλου: Ὁ ἀποτυμπανισμὸς, συμβολὴ ἀρχαιολο- γικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. 1923.	1
	Ἄθροις	27
	Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Φεβρουαρίου 1928.	
	Ὁ Λογιστὴς ΠΑΝΑΓ. ΣΤΡΙΓΟΠΟΥΛΟΣ	

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΙΝΑΚΙΟΝ ΤΩΝ ΠΤΑΕ 1837-1927

Τόμον ἀριθμοῦ νέα	Ἔτος	Τίτλος Πρακτικῶν ἐν συνόψει	Σελίδες	Τιμὴ δολ.
(Περίοδος Α': 1837-1849)				
1 3	1837, 1837/8, 1838/9	Σύνοψις Πρακτικῶν (Α'-Γ' συνεδριάσεως) Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.	93	—
4	1839-1840	Πρακτικά Δ' συνεδριάσεως Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.	77	—
5	1840-1841	Πρακτικά Ε' Γενικῆς συνεδριάσεως Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.	87	—
6	1841-1842	Πρακτικά Ζ' (γράφει: F') Γενικῆς συνεδριάσεως Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαιτέρως).	31	50
7-11	1843-1847	Σύνοψις Πρακτικῶν Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἐκδόσις Β'.	—	—
1-11	1837-1846/7	Πρακτικά ΙΒ' Γενικῆς συνεδριάσεως Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.	325	—
12	1847-1848	Πρακτικά ΙΒ' Γενικῆς συνεδριάσεως Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.	31	50
13	1848-1849	Πρακτικά ΙΓ' Γενικῆς συνεδριάσεως Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.	37	50
(Περίοδος Β': 1858-1869/70).				
14	1858-1859	Συνοπτικὴ ἐκθεσις πράξεως Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.	43	50
15	1859-1860	Γενικὴ συνέλευσις μελῶν Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1860.	18+6	50
16	1860-1861	Γενικὴ συνέλευσις μελῶν Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1861.	37	50
17	1861-1862	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1862.	26	50
18	1862-1863	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1863.	20	50
19	1863-1864	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1864.	11	50
20	1864-1865	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1865.	16	—
21	1865-1866	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1866.	16	50
22	1866-1867	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1867.	15	50
23	1867-1868	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1868.	16	50
24	1868-1869	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1869.	19	50
25	1869-1870	Δύο γενικαὶ συνέλευσεις ἐταίρων Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870.	20	50
(Περίοδος Γ': 1870/71-1919).				
26	1870-1871	Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας	39	—
27	1871-1872	» » »	26	—
28	1872-1873	» » »	51	50
29	1873-1874	» » »	66	50
30	1874-1875	» » »	58	50

Τόμον ἀριθμοῦς ῥα	Ἔτος	Τίτλος Πρακτικῶν ἐν συνόψει	Σελίδες	Τιμὴ δολ.
81	1876	Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	56	50
82	1877	"	48	"
83	1878	"	48	"
84	1879	"	40	"
85	1880	"	69	"
86	1881	"	43+40	"
87	1882	"	103	"
88	1883	"	67	"
89	1884	"	96	"
40	1885	"	71	"
41	1886	"	84+38	"
42	1887	"	68	"
43	1888	"	72	"
44	1889	"	71	"
45	1890	"	100+0'	"
46	1891	"	90+0'	"
47	1892	"	136	"
48	1893	"	136	"
49	1894	"	93	"
50	1895	"	200	"
51	1896	"	126	"
52	1897	"	107	"
53	1898	"	110+27	"
54	1899	"	111+XXXI	"
55	1890	"	102+XXVII	"
56	1901	"	51+XXVI	"
57	1902	"	92+XXIX	"
58	1903	"	64+XXVIII	"
59	1904	"	63+XXVIII	"
60	1905	"	94+XXVI	"
61	1906	"	180	"
62	1907	"	188	50
63	1908	"	228	"
64	1909	"	326	"
65	1900	"	283	"
66	1911	"	359	"
67	1912	"	369	"
68	1913	"	253	"
69	1914	"	260+IX	"
70	1915	"	244+IX	"
71-74	1916-1919	"	101+25+41 +82	"
75	1920	"	20'+178	"
76	1921	"	20'+ 71	"
77-79	1922 - 1924	"	(ὑπὸ ἐκτύ- πωσιν)	"
80-81	1925 - 1926	"	"	"
82	1927	"	1F' + 81	"

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 20)

Δραχμαί

1. 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς 1837-1924 (ΑΕ 1-63: πρβ. πινάκιον παρὰ <Λεονάρδω>), 'Αρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα, σ. 1-3). Σχῆμα 4ον.

(Περίοδος Α'): τόμος 1-16.

1837-1843: τεύχη α' - ιβ', ιγ' (καὶ ιδ') ιε' (τεύχος ιϛ' ἴδιον δὲν ἐξεδόθη),
ιζ' - κθ'. 1852-1860: τεύχη λ' - νε' πωλοῦνται τάδε τὰ τεύχη: α', β', γ',
δ', ιθ', κβ' - κθ', ν', να', νγ' - νε' ἑκαστον τεύχος . . . . . 10.—

Περίοδος Β': τόμος 17-21.

1862: τεύχη α' - ιβ' (τὰ τελευταῖα τέσσαρα ἐξεδόθησαν τῷ 1863). ἑκαστον
τεύχος . . . . . 10.—
1869: τεύχος ιγ'. 1870: τεύχος ιδ'. 1872: τεύχη ιε' καὶ ιϛ' (τὸ ιϛ' ἐξεδόθη
τῷ 1873). 1874: τεύχος ιζ'. ἑκαστον τεύχος . . . . . 30.—

Περίοδος Γ': τόμος 22-62.

1883-1923: εἰς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος ἑκα-
στος τόμος . . . . . 250.—

Περίοδος Δ': τόμος 63 κέ.

- 1924: εἰς τόμος κατ' ἔτος εἰς 4 τεύχη ἢ ἐνιαίως ἐκδιδόμενος μετὰ μονο-
στήλου κειμένου ἑκαστος τόμος . . . . . 250.—
2. *Εἰρετήριον τῆς 'Αρχαιολογικῆς 'Εφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου* ὑπὸ 'Αλε-
ξάνδρου Δαμπροπούλου· τόμος 1ος: 1883-1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες
η' + στήλαι 550· 1902 . . . . . 50.—
3. *Πρακτικά 'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1837-1921* (ΠΑΕ 1-76: πρβ. εἰδικὸν
πινάκιον ἀνωτέρω):

(Περίοδος Α'. 1837-1849).

- 1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν <τῆς Α' — Γ' συνε-
δριάσεως> τῆς 'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. <Ἐκδοσις 1η>.
'Ελληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται). —
4 (1839/49): Πρακτικά τῆς Δ' συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις 'Αρχαιολο-
γικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. 'Ελληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον,
σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται). —
5 (1840/41) Πρακτικά τῆς Ε' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις
'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. 'Ελληνιστὶ καὶ γαλλιστί.
Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται). —
6 (1841/42): Πρακτικά τῆς Ζ' (γράφε: F') Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν
Ἀθήναις 'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. 'Ελληνιστὶ καὶ
γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 81. 1842 . . . . . 10.—
7-11 (1842-1847): Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαιτέρως.

- 1-11 (1837-1846/7: Σύνοψις τῶν Πρακτικῶν (τῆς Α'—ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκδόσις 2α. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, μετὰ πίνακος (Ἀνδρονίκου ὠρολόγιον, εἰς σ. 247, πρβ. σ. 318 (ἐξεδόθη τῷ 1847). Δὲν πωλεῖται. —
- 12 (1847/48): Πρακτικά τῆς IB' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848. . . . . 10.—
- 13 (1848/49): Πρακτικά τῆς IΓ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849. . . . . 10.—
- (Περίοδος Β': 1858 - 1869/70).
- 14 (1858/59): Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α' + 43. 1859. . . . . 10.—
- 15-25 (1859-70): Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας· τεύχη ἑνδεκα: 1859/60, 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864), 1863/4, 1864/5 δὲν πωλεῖται, 1865/6, 1866/7, 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον· ἑκαστον τεύχος . . . . . 10.—
- (Περίοδος Γ': 1870/71 - 1919).
- 26-74 (1870/71 - 1919): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/71 (δὲν πωλεῖται). 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1876, 1877 κέ.—1902, 1903 κέ.—1906 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ.—1915, 1916/9 (εἰς ἕνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἑκαστος τόμος . . . . . 50.—
- 75-76 (1920-1921): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921. Σχῆμα 8ον· ἑκαστος τόμος . . . . . 50.—
- 77-79 (1922-1924): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1922-1924. Σχῆμα 8ον· εἰς τόμος (ὑπὸ ἐκτύπωσιν) . . . . . 50.—
- 80-81 (1925-1926): Πρακτικά ΑΕ' εἰς τόμος ὑπὸ ἐκτύπωσιν . . . . . 50.—
- 82 (1927): Πρακτικά ΑΕ' εἰς τόμος . . . . . 50.—
- 3Α. Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεύχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεύχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24, 1894. (Τεύχος 3ον), σχῆμα 8ον σελίδες 48, 1896. (Τεύχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεύχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41, 1912. (Δὲν πωλοῦνται). —
4. Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου· φυλλάδια τρία· 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15) δὲν πωλεῖται, 2ον: 1852 (σελίδες ια' + 22 + 5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἐκάτερον . . . . . 10.—
5. Πρακτικά τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπῆς ἢ ἀναγραφή τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853. . . . . 10.—
6. Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι· φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + 34, πίνακες 9. 1860. . . . . 1.—
7. Εὐθύμιος Καστόρχης· Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τὸ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευταῖος. Σχῆμα 8ον, σελίδες F' + 130. 1879. . . . . 30.—

- 7Α. Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεύχος 1ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. Τεύχος 2ον, σχῆμα 8ον, σελίδες 126, 1906. (Δὲν πωλοῦνται).
8. H. G. Lolling. Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐπιγραφικοῦ μουσείου τόμος 1ος: Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεύχος α': Ἀρχαῖκα ἀναθηματικά ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στήλαι 152 + η', μετὰ πίνακος. 1899 . . . . . 120. —
9. Π. Καββαδίας. Τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 804, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἰς τοπογραφικός. 1900 . . . . . 150. —
10. Π. Καββαδίας. Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900 . . . . . 30. —
- 10Α. <Βαλέριος Στάης>. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων ἐκ τῆς ΑΕ 1902: στήλη 145-173/4, εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθετοι) + 11. 50. —
11. *Comptes rendus du congrès international d'archéologie 1ère session: Athènes 1905*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, μετ' εἰκόνων. 1905 . . . . . 60. —
12. Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος· τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως (συντάκται: Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lcehat, Λεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolters). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + στήλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906 . . . . . 250. —
13. P. Canvadias + G. Kawerau. *Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1840*. — Π. Καββαδίας + Γ. Καβερδάν. Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστὶ. Σχῆμα φύλλον, στήλαι 150 + σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906 / 7 . . . . . 500. —
14. Χρῆστος Τσουντας. Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. Σχῆμα 4ον, στήλαι ιϛ' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908 . . . . . 500. —
15. Γεώργιος Ἀ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παραστήματος Εὐβοϊκῶν ἐπιγραφῶν. Σχῆμα 4ον, στήλαι β' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910 . . . . . 100. —
16. Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης. Κατάλογος τοῦ Μουσείου Λυκοσούρας. Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911 . . . . . 40. —
- 16Α. <Βασίλειος Λεονάρδος>. Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδας λεύκωμα. Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
17. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος. Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας· τεύχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915 . . . . . 40. —
18. Γεώργιος Κ. Γαρθίας. Μελετήματα ἀρχαιολογικά. Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915 . . . . . 10. —
19. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος. Τοπογραφία τῶν Δελφῶν· τεύχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθετοι) 11, πίνακες 3. 1912 1917. 30. —
20. Βαλέριος Στάης. Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920 . . . . . 30. —
21. Georgius P. Oeconomus. *De profusionum receptaculis sepulcralibus inde ad antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 63, εἰκόνες 17. 1921 . . . . . 40. —
22. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος. Ὁ ἀποτυπωματισμός, συμβολὴ ἀρχαιολογική

- εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 144, εἰκόνες 21, ὧν 7 παρένθετοι. 1923 . . . . . Δραχ. 50.—
23. Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλος. *Αἱ γραφαὶ στήλαι Δημητριάδος — Παγασῶν*. Σχῆμα 2ον, σελίδες 179, εἰκ. 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἑγχρωμοὶ δέκα. 1928 (ἐκδίδεται προσεχέστατα) . . . . . —
24. Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς. *Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 174, εἰκ. 86, πίνακες 2, γεωγρ. χάρται 3. 1928 (θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς ὀλίγου) . . . . . —

Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ πωλεῖται καὶ τὸ σύγγραμμα
Βασ. Λεονάρδου: Ἡ Ὀλυμπία ἀντὶ δραχ. 50.

Ἐξεδόθη ὁ παρὼν τόμος τῇ 30. 9. 28.

1000000

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and

S. B. 148. N. DELHI.

~~A 232~~